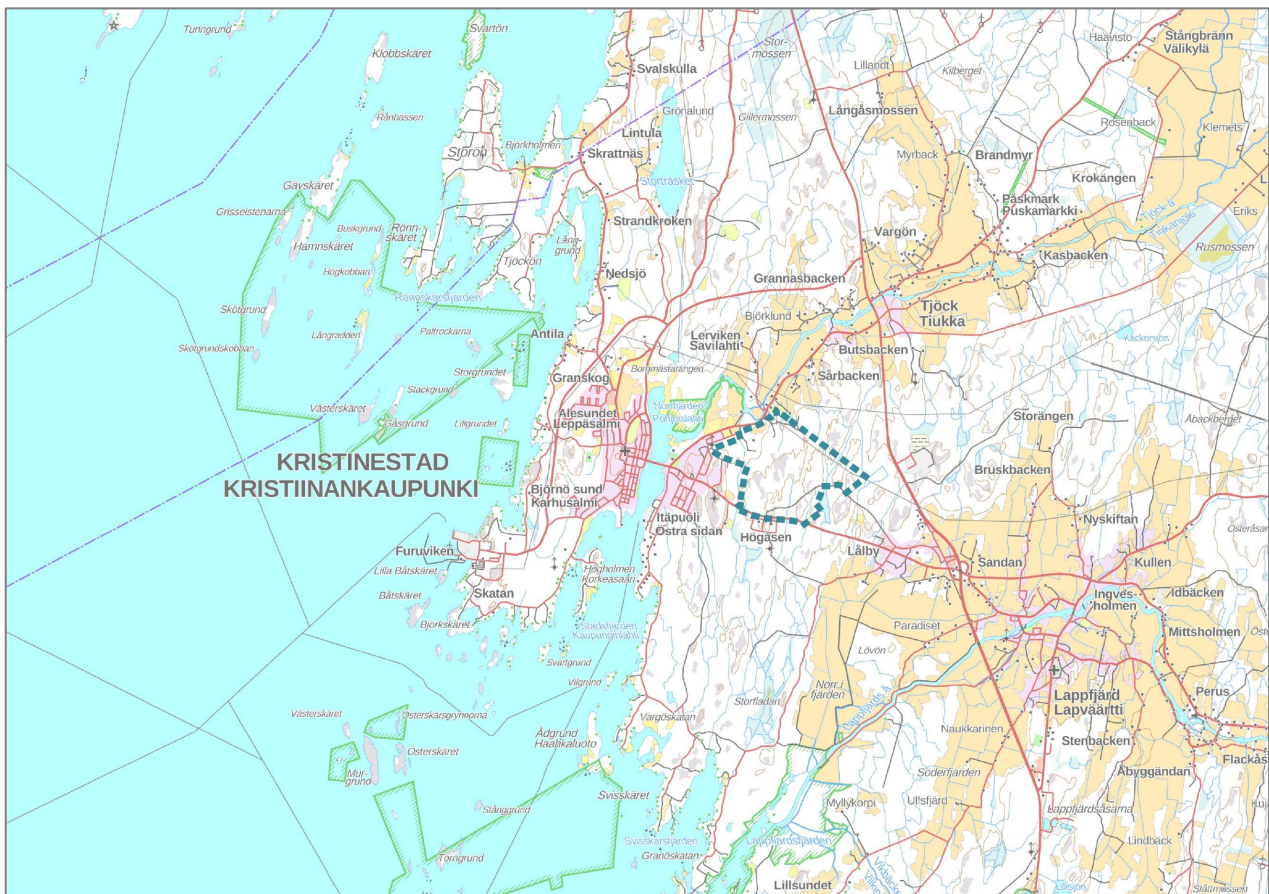

Kristiinankaupunki

ITÄPUOLEN TEOLLISUUSALUEEN ASEMAKAAVA JA ASE- MAKAAVAN MUUTOS Ehdotus

Asemakaavan selostus

3.9.2026

Asemakaavan nimi: Itäpuolen teollisuusalueen asemakaava ja asemakaavan muutos

Diaarinro: DN:o KRS/___/___ . __. __. __/2025

Vireilletulo: Kaupunginhallituksen kaavoitusjaosto 4.12.2025

OAS: OAS oli nähtävillä AKL 63 §:n ja MRA 30 §:n mukaisesti ajalla 10.12.2025 - 25.1.2026.

Luonnos: Kaupunginhallituksen kaavoitusjaosto 16.4.2026

Luonnos oli nähtävillä AKL 62 §:n ja MRA 30 §:n mukaisesti ajalla 22.4 - 24.5.2026.

Ehdotus: Kaupunginhallituksen kaavoitusjaosto 3.9.2026.

Kristiinankaupunki

Kaavoitus

etunimi.sukunimi@krs.fi

www.kristinestad.fi

Kristiinankaupungin kaupunki,

Lapväärtintie 10

64100 Kristiinankaupunki

ITÄPUOLEN TEOLLISUUSALUEEN ASEMAKAAVA JA ASEMAKAAVAN MUUTOS

SISÄLLYSLUETTELO

1	Perus- ja tunnistetiedot.....	1
1.1	Tunnistetiedot.....	1
1.2	Kaava-alueen sijainti ja laajuus.....	2
1.3	Kaavan nimi ja tarkoitus.....	2
2	Tiivistelmä.....	3
2.1	Kaavaprosessin vaiheet.....	3
2.2	Asemakaava ja asemakaavan muutos.....	3
2.3	Asemakaavan toteuttaminen.....	3
3	Lähtökohdat.....	5
3.1	Selvitys suunnittelualueen oloista	5
3.1.1	Alueen yleiskuvaus.....	5
3.1.2	Luonnonympäristö	6
3.1.2.1	Maisemarakenne, maisemakuva	6
3.1.2.2	Maaperä.....	7
3.1.2.3	Luonnonympäristö, kasvillisuus	9
3.1.2.4	Eläimistö	13
3.1.2.5	Vesistöt ja vesitalous	15
3.1.2.6	Maa- ja metsätalous.....	17
3.1.2.7	Luonnonsuojelu.....	17
3.1.3	Rakennettu ympäristö.....	19
3.1.3.1	Väestö.....	19
3.1.3.2	Yhdyskuntarakenne ja asuminen	20
3.1.3.3	Kaupunkikuva	21
3.1.3.4	Rakennettu kulttuuriympäristö ja muinaismuistot	21
3.1.3.5	Palvelut	23
3.1.3.6	Työpaikat, elinkeinotoiminta.....	23

3.1.3.7	Liikenne.....	24
3.1.3.8	Tekninen huolto	25
3.1.3.9	Virkistys.....	25
3.1.3.10	Herkät kohteet suunnittelualueen ympäristössä	26
3.1.3.11	Erytistoiminnot ja ympäristöhäiriöt	26
3.1.4	Maanomistus	27
3.2	Suunnittelutilanne.....	28
3.2.1	Kaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset.....	28
3.2.1.1	Maakuntakaava.....	28
3.2.1.2	Yleiskaava.....	32
3.2.1.3	Asemakaava	35
3.2.1.4	Rakennusjärjestys.....	36
3.2.2	Strategiat ja ohjelmat	36
3.2.3	Kaava-aluetta koskevat selvitykset.....	37
4	Asemakaavan suunnittelun vaiheet.....	38
4.1	Asemakaavan suunnittelun tarve	38
4.2	Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset	38
4.3	Osallistuminen ja yhteistyö.....	39
4.3.1	Osalliset.....	39
4.3.2	Vireilletulo	40
4.3.3	Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt.....	40
4.3.4	Viranomaisyhteistyö.....	43
4.4	Asemakaavan tavoitteet.....	44
4.4.1	Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet	44
4.4.1.1	Kaupungin asettamat tavoitteet.....	44
4.4.1.2	Suunnittelutilanteesta johdetut tavoitteet.....	44
4.4.1.3	Alueen oloista ja ominaisuuksista johdetut tavoitteet	46
4.4.1.4	Ympäristötavoitteet, hiilijalanjälki ja ilmastonmuutoksen torjuminen ..	47
4.4.1.5	Hiilijalanjälki (arvio)	48
4.4.1.6	Datakeskuksiin ja tiedon varastointiin liittyvät tavoitteet.....	50
4.4.2	Asemakaavaratkaisu ja sen vaikutukset	51
4.4.2.1	Vaikutusten arviointi.....	51

4.4.2.2	Valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteet	51
4.4.2.3	Yleiskaavan sisältövaatimukset	54
4.4.2.4	Asemakaavan sisältövaatimukset	56
4.4.3	Suunnitteluvaiheiden käsittelyt ja päätökset	57
5	Asemakaavan kuvaus	58
5.1	Kaavan rakenne	59
5.1.1	Mitoitus	60
5.2	Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen	61
5.3	Aluevaraukset	61
5.3.1	Korttelialueet	61
5.3.2	Muut alueet	62
5.4	Kaavan vaikutukset	62
5.4.1	Maakuntakaavan ja yleiskaavan mukaisuus	64
5.4.2	Vaikutukset rakennettuun ympäristöön	65
5.4.3	Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön	66
5.4.3.1	Maisema ja luonto	66
5.4.3.2	Vesistö ja maaperä	69
5.4.4	Muut vaikutukset	71
5.4.5	Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen	71
5.4.6	Vaikutukset liikenteeseen	72
5.4.7	Vaikutukset talouteen ja palveluihin sekä työllisyyteen	78
5.4.8	Vaikutukset ihmisiin ja sosiaaliseen ympäristöön	80
5.4.9	Ilmastovaikutukset	80
5.4.9.1	Ilmastonmuutokseen varautuminen ja sopeutuminen	81
5.5	Ympäristön häiriötekijät	83
5.5.1.1	Liikenteen meluvaikutukset	83
5.5.1.2	Datakeskuksen meluvaikutukset	84
5.5.1.3	Poikkeus- ja suuronnettomuustilanteet	84
5.6	Kaavamerkinnot ja -määräykset	86
5.7	Nimistö	91
6	Asemakaavan toteutus	92

6.1	Muut luvat, menettelyt ja lausunnot.....	92
6.2	Toteutus ja sen seuranta.....	92
6.3	Yhteystiedot	93
7	Lähdeluettelo:.....	94

Työryhmä:

Kaavan laatija / Pääsuunnittelija / Projektipäällikkö: Katri Peltoniemi, johtava konsultti, TIKA maankäytön suunnittelu

Suunnittelijat: Seda Suman Buruk, Melina Auramo, Jaana Virtanen, TIKA maankäytön suunnittelu sekä Teemu Kuittinen, TIKA liikennesuunnittelu

Laadunvarmistus: Johanna Närhi, maankäyttöpäällikkö, TIKA maankäytön suunnittelu

Tilaaaja, Kristiinankaupunki: Mila Segervall, kaupunginjohtaja ja Anton Ragnäs, tekninen johtaja

Luettelo selostuksen liiteasiakirjoista

Liite 1. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)

Liite 2. Asemakaavakartta

Liite 3. Havainnekuvat

Liite 4. Kooste saadusta palautteesta ja vastineet, luonnosvaihe

Liite 5. Itäpuolen luontoselvitys, Kristiinankaupunki, Kvarken Nature and Fishing, Carina Rönn, 2025

Liite 6. Itäpuolen teollisuusalueen osayleiskaavan hulevesiselvitys, Ramboll, 30.4.2025

Liite 7. Meluselvitys, A-Insinöörit, 2026

Liite 8. Natura-arviointi, Ecobio Oy, 2026

Liite 9. Asemakaavan luontoselvitys, Suomen Luontotieto, 2026

Liite 10. Luontovaikutusten arviointi ja hulevesiaasaintuntijan johtopäätökset, A-Insinöörit Suunnittelu, 2026

ITÄPUOLEN TEOLLISUUSALUEEN ASEMAKAAVA JA ASEMAKAAVAN MUUTOS

Ehdotus

Asemakaavan selostus

1 Perus- ja tunnistetiedot

1.1 Tunnistetiedot

Kaavan nimi: **Itäpuolen teollisuusalueen asemakaava ja asemakaavan muutos**

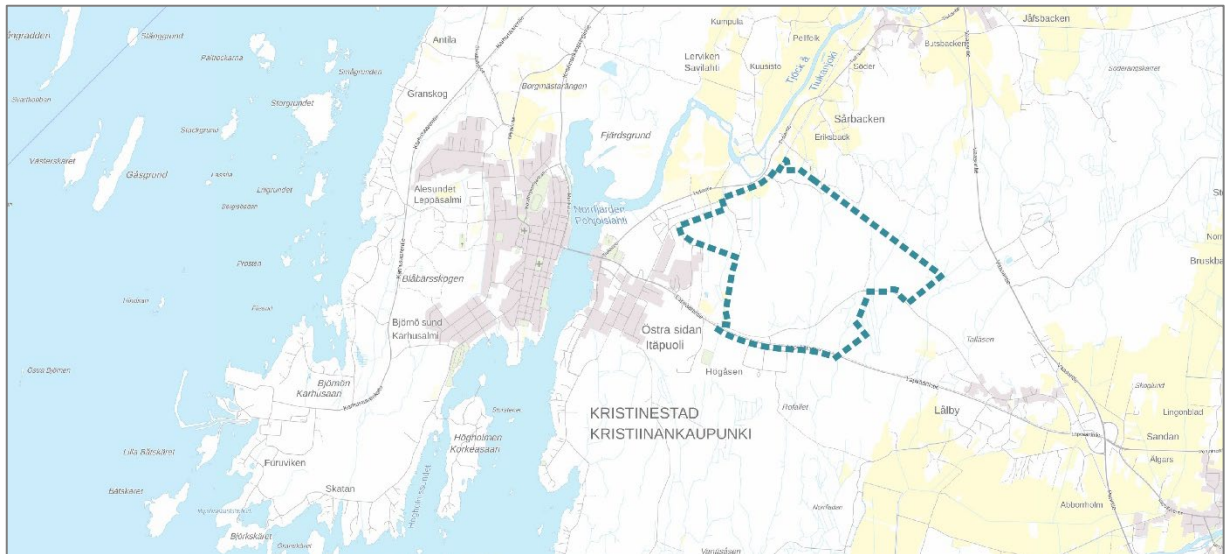
Kaavan numero: XXXXX

Asemakaavan selostus koskee 3.9.2026 päivättyä asemakaavaluonnoskarttaa.

Asemakaavan muutos koskee osaa kiinteistöstä 287–401–14–0.

Asemakaavalla ja asemakaavan muutoksella muodostuvat korttelit 1 ja 2, teollisuus- ja varastoaluetta, sekä niihin liittyvät maa- ja metsätalous-, katu-, liikenne-, suojelu- ja erityisalueet.

1.2 Kaava-alueen sijainti ja laajuus

Kuva 1. Suunnittelualueen likimääräinen sijainti on esitetty taustakartalla sinisellä katkoviivalla. (MML, 2025)

Suunnittelualue sijaitsee Kristiinankaupungin keskustaajaman itäpuolella, Kristiinankaupungin kaupungin keskustan ja Lålbyn kylän välisellä metsäalueella. Asemakaava-alueen länsipuolella sijaitsee Selkämeren sairaala. Alue rajautuu etelässä Lapväärtintiehen. Kaavoitettava-alueen laajuus on noin 259 ha.

1.3 Kaavan nimi ja tarkoitus

Kaavan nimi: Itäpuolen teollisuusalueen asemakaava ja asemakaavan muutos

Asemakaavan kuvaus

Asemakaavalla muodostuvat 16. kaupunginosan korttelit 1 ja 2, (teollisuus- ja varastorakennusten korttelialuetta (T-1 ja T-2), sekä niihin liittyvää energiahuollon aluetta (EN-1)) ja maa- ja metsätalousaluetta (M), maa- ja metsätalousaluetta, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY), puutarha- ja kasvihuonealuetta (MP) ja luonnonsuojelualuetta (SL). Lisäksi asemakaavalla muodostuu katu- ja liikennealuetta.

2 Tiivistelmä

2.1 Kaavaprosessin vaiheet

Asemakaava on käynnistetty kaupungin aloitteesta. Asian valmistelu on aloitettu tammikuussa 2025, kaavoitusohjelman 2025–2029 mukaisesti. Asemaakaava laaditaan Kristiinankaupungin itäpuolen teollisuusalueelle 23.3.2026 hyväksytyn osayleiskaavan pohjalta.

Kaupunginhallituksen kaavoitusjaosto on kokouksessaan 4.12.2025 § 95 päättänyt ilmoittaa, että Itäpuolen teollisuusalueen asemakaavan laatiminen on aloitettu alueidenkäyttölain 63 §:n mukaisesti (tullut vireille) ja hyväksyä, että osallistumis- ja arviointiohjelma asetetaan nähtäville alueidenkäyttölain 63 §:n sekä maankäyttö- ja rakennusasetuksen 30 §:n mukaisesti.

Kaupunki on teknisen lautakunnan kokouksessa 11.2.2026 hyväksynyt ennakkoveraussopimuksen ja sopimuksen noin 235 hehtaarin suuruisesta maa-alueesta suunnittelualueella.

2.2 Asemakaava ja asemakaavan muutos

Asemakaavan laatimisen tavoitteena on datakeskusten ja niihin liittyvien toimintojen sijoittaminen alueelle. Asemakaavalla mahdollistetaan lisäksi datakeskusten hukkalämmön hyödyntäminen kasvihuonetoiminnassa. Suunnittelussa huomioidaan myös maakuntakaavan mukainen raideliikenteen yhteystarve ja sähkönsiirron aluevaraukset suunnittelualueen pohjoisosassa. Lisäksi alueella huomioidaan luontoselvityksessä todennetut luontoarvot, hulevesien hallinta ja kulttuurihistoriallisesti merkittävä Lålbyn tien linjaus.

2.3 Asemakaavan toteuttaminen

Asemakaava on käynnistetty kaupungin aloitteesta. Kristiinankaupunki myy tai vuokraa tontit kaavoituksen jälkeen.

Korttelialueet toteutetaan yksityisten toimijoiden toimesta, pois lukien yleiset alueet (EV ja VL), alueen kunnallistekniikan sekä katualueet.

Osa alueen yhdyskuntateknisestä rakentamisesta on jo toteutettu.

3 Lähtökohdat

3.1 Selvitys suunnittelualueen oloista

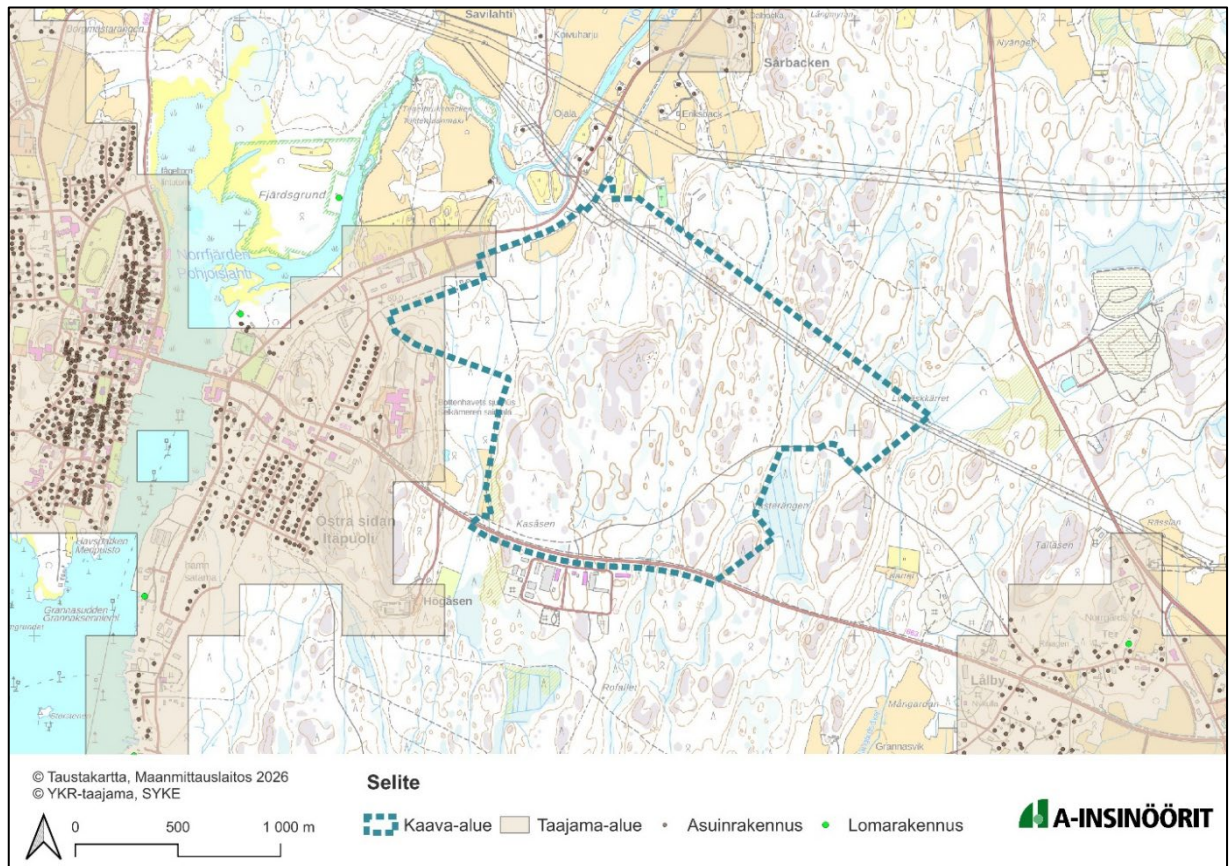
3.1.1 Alueen yleiskuvaus

Suunnittelualue sijaitsee Kristiinankaupungin keskustaajaman itäpuolella, kaupungin keskustan ja Lälbyn kylän välisellä metsäalueella. Se rajautuu etelässä Lapväärtintiehen, joka on kaupungin sisäänajoväylä Vaasantien (VT8) suunnalta. Lännessä alue rajautuu kaupungin keskustan itäpuoliseen asemakaava-alueeseen sekä Tiukanjoen ranta-alueisiin.

Alueen koillisosan kautta kulkevat kolme 110 kV:n voimajohtoa. Näistä kaksi on Fingridin omistuksessa ja yksi kuuluu EPV-alueverkko Oy:lle.

Asemakaava-alueen länsipuolella sijaitsee terveyskeskus, Selkämeren sairaala. Alueelle ei sijoitu asutusta tai loma-asutusta. Suunnittelualueen länsirajan läheisyydessä sijaitsee pientaloasuinalue.

Suunnittelualue on pääosin rakentamatonta ja puustoista. Topografialtaan alueen maasto on vaihtelevaa ja suurin osa siitä sijaitsee yli 20 metrin korkeudessa merenpinnasta. Korkeimmillaan maasto on noin 27,5 metriä merenpinnan yläpuolella. Pääosa alueen metsistä on talousmetsää. Metsäalueita halkovat pelto- ja hakkuuaukeat sekä kallioesiintymät. (Lähde: Itäpuolen teollisuusalueen osayleiskaavan kaavaselostus).

Kuva 2. Suunnittelualueen läheisyyden rakennukset ja rakennelmat korostettuna maastokartalla.

3.1.2 Luonnonympäristö

3.1.2.1 Maisemarakenne, maisemakuva

Ympäristöministeriön laatimassa maisemamaakuntajaossa Kristiinankaupunki lukeutuu Pohjanmaahan ja Etelä-Pohjanmaan rannikkoseutuun. Suunnittelualueella ei ole maisema-arvoja. Lähin maisemallisesti merkittävä alue on Tiilitehtaanmäen kulttuuriympäristö suunnittelualueen luoteispuolella.

Suunnittelualueen maisema on kallioista, metsäistä ja sen korkeuserot vaihtelevat. Alueen pohjoisosassa kulkee luoteesta kaakkoon sähkölinja, joka hallitsee maisemaa.

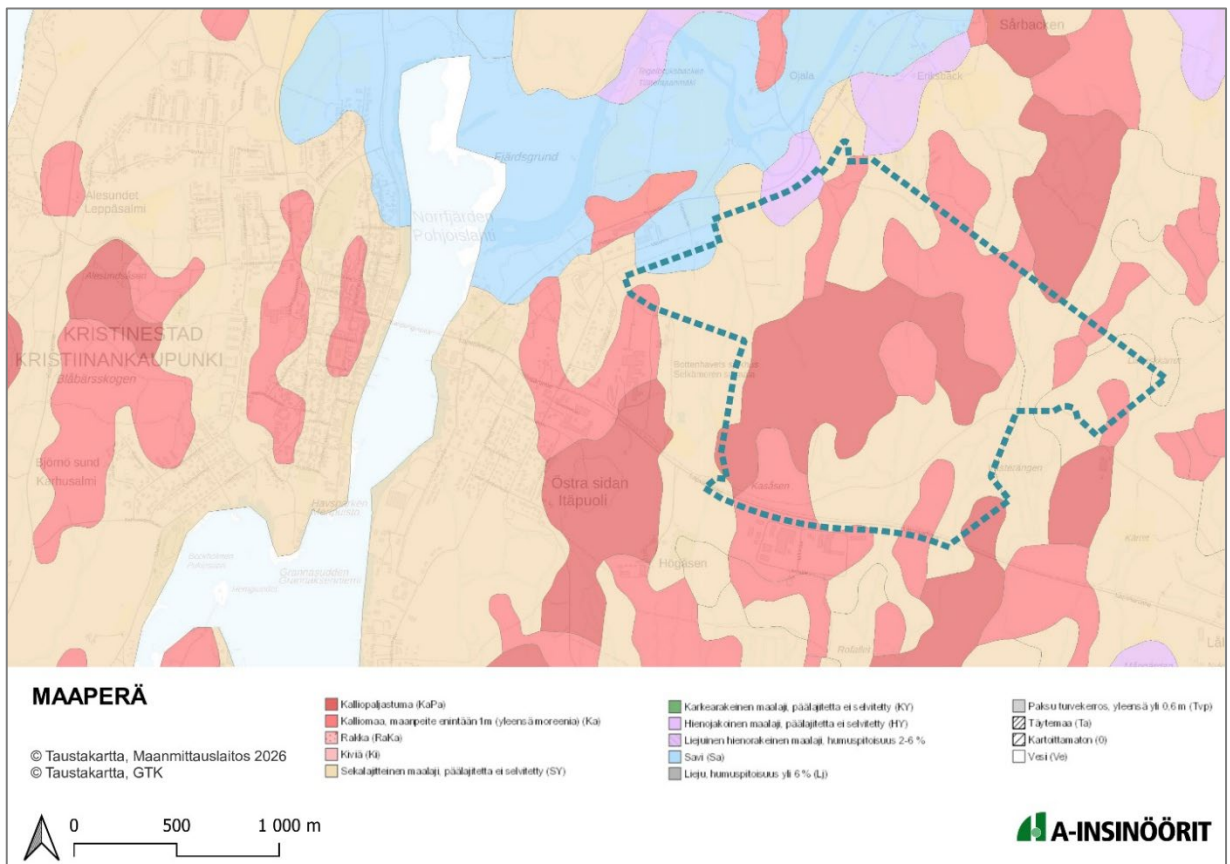
Alue on umpeen kasvamassa olevaa Lälbyntien tielinjaa, muutamia metsäteitä ja vähäisiä peltoalueita sekä avoimeksi hakattua voimalinjaa lukuun ottamatta metsäistä, eikä sillä avaudu laajempia näkymiä tai muita mainittavia maisemia. Alue sijaitsee kuitenkin näkyvällä sijainnilla lähestyttäessä kaupungin keskustaa kaakosta, Vaasan tieltä.

Suunnittelualueella tai sen läheisyydessä ei sijaitse valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita. Lähin valtakunnallisesti arvokas maisema alue, Härkmeren kulttuurimaisema (VAMA), sijaitsee noin 7,5 kilometrin etäisyydellä hankealueesta.

Kristiinankaupungin ruutukaava-alue, noin kilometrin etäisyydellä suunnittelualueen ja meren lahden länsipuolella, on valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, RKY. Alueelta avautuu satunnaisia näkymiä suunnittelualueelle.

3.1.2.2 Maaperä

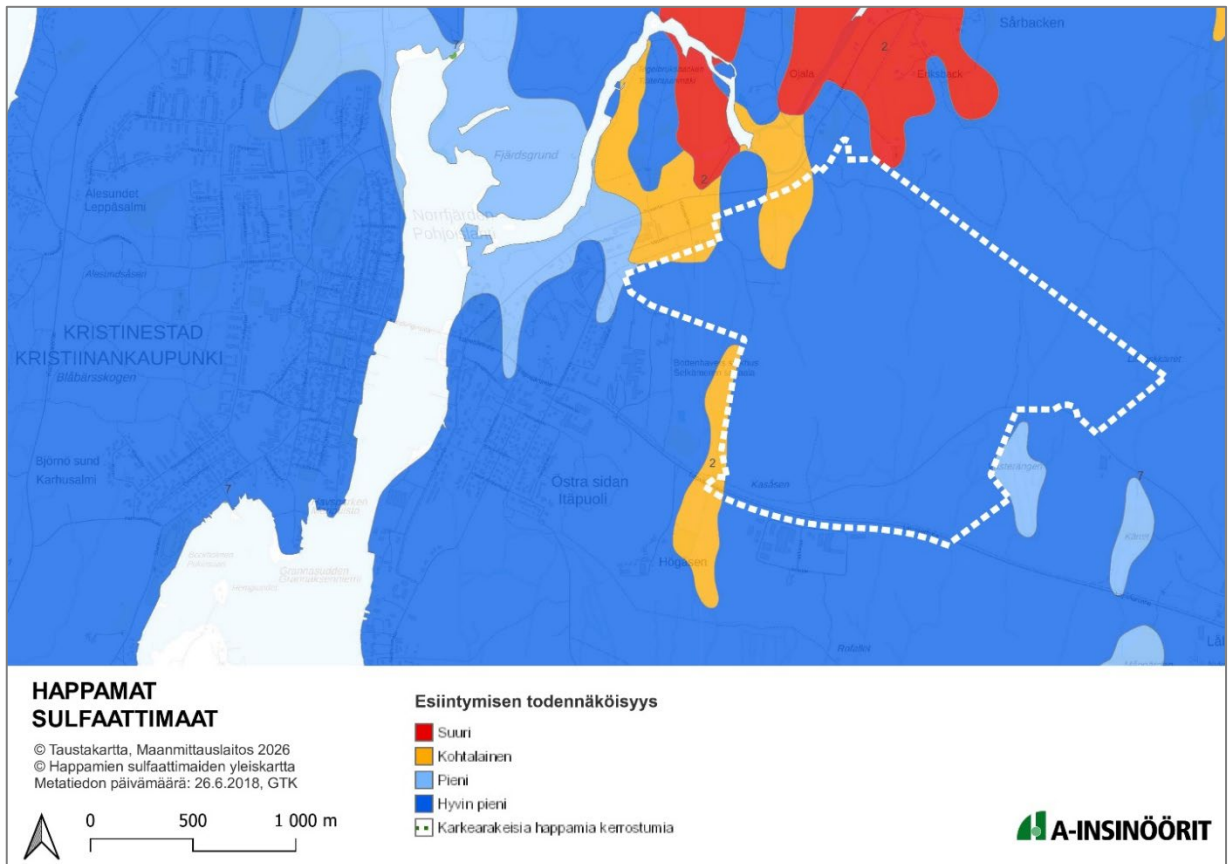
Maaperä kaava-alueella on suurelta osin sekalajitteista maalajia, jonka päälaajitetta ei ole selvitetty. Lisäksi alueen keskelle sijoittuu laajoja kallioma-alueita ja kalliopaljastumia. Alueen itäpuolella maaperässä on soistumia ja luoteisosissa osittain savimaita. Pohjoisessa on yksittäinen alue hienojakoista maalajia, jonka päälaajitetta ei ole selvitetty.

Kuva 3. Maaperäkarta.

GTK:n aineiston perusteella happamien sulfaattimaiden esiintymisen todennäköisyys hankealueella on arvioitu pääosin hyvin pieneksi. Alueen pohjoisosassa ja

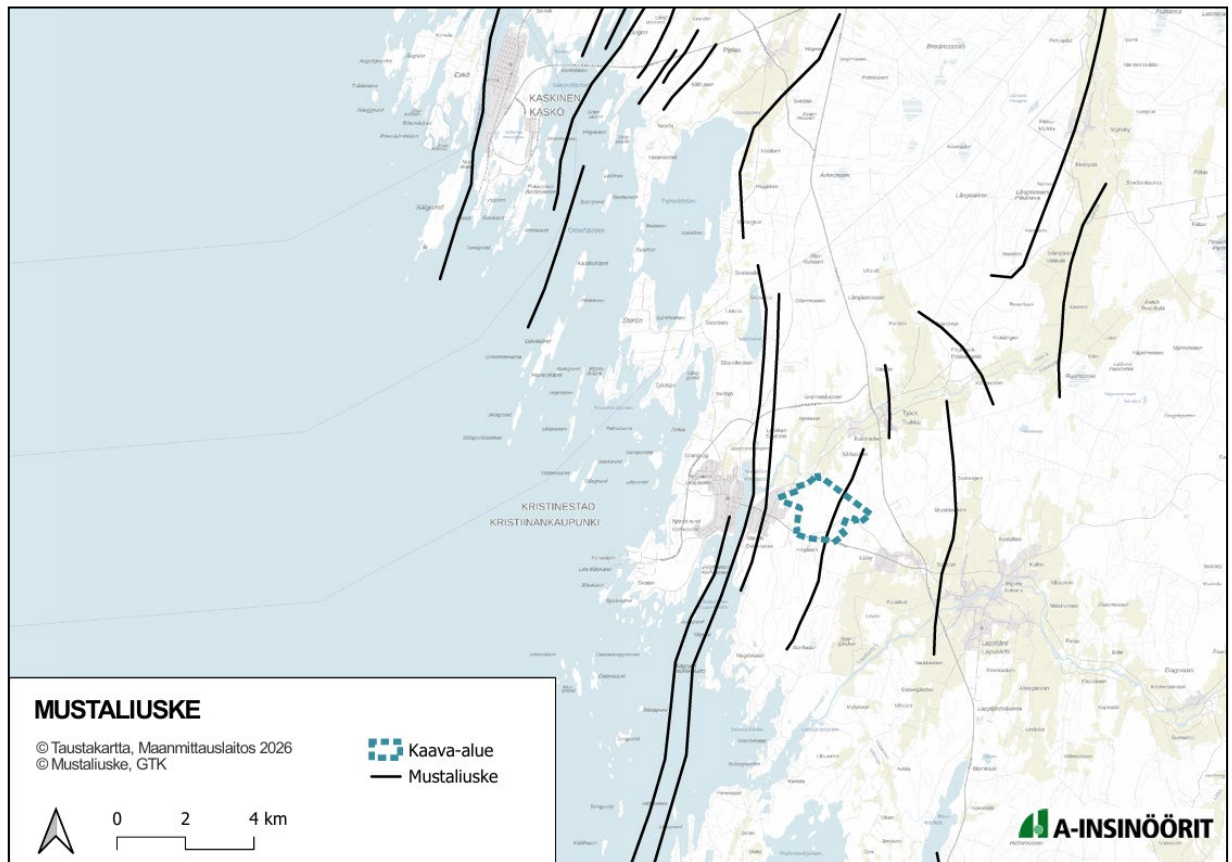
länsipuolella on kuitenkin pienet alueet, joilla esiintyvyyden todennäköisyys on kohtalainen. Karttakuva happamien sulfaattimaiden esiintyvyydestä on esitetty seuraavassa kuvassa (kuva 4).

Kuva 4. Happamien sulfaattimaiden yleiskartta. Suunnittelualan sijainti valkoisella katkoviivalla.

Mustaliuske on rikkiä sisältävä kivilaji, jota esiintyy eri puolilla Suomea. Mustaliuskeet voivat vaikuttaa haitallisesti pintavesien laatuun, mikäli kallion pintaa rikotaan tai mustaliusketta sisältävää maaperää kaivetaan. Tämän vuoksi mustaliuskealueiden tunnistaminen on tärkeää rakentamisessa, metsätalouden kunnostusajituksissa ja muussa maankäytössä. Kartta-aineiston lisäksi on julkaistu opas mustaliuskeiden ympäristövaikutusten arviointiin ja hallintaan, [GTK:n tutkimustyöraportti 81/2023. Opas mustaliuskeiden ympäristövaikutusten arviointiin ja hallintaan](#)

Maankäytön suunnittelussa tulee pyrkiä välttämään sellaista maankäyttöä, joka altistaa mustaliuskekallioperää tai runsaasti mustaliuskeainesta sisältävää maaperää rapautumiselle ja hapettumiselle. Mustaliuskeaineen neutralointi voidaan tehdä kalkilla (GTK, 2023).

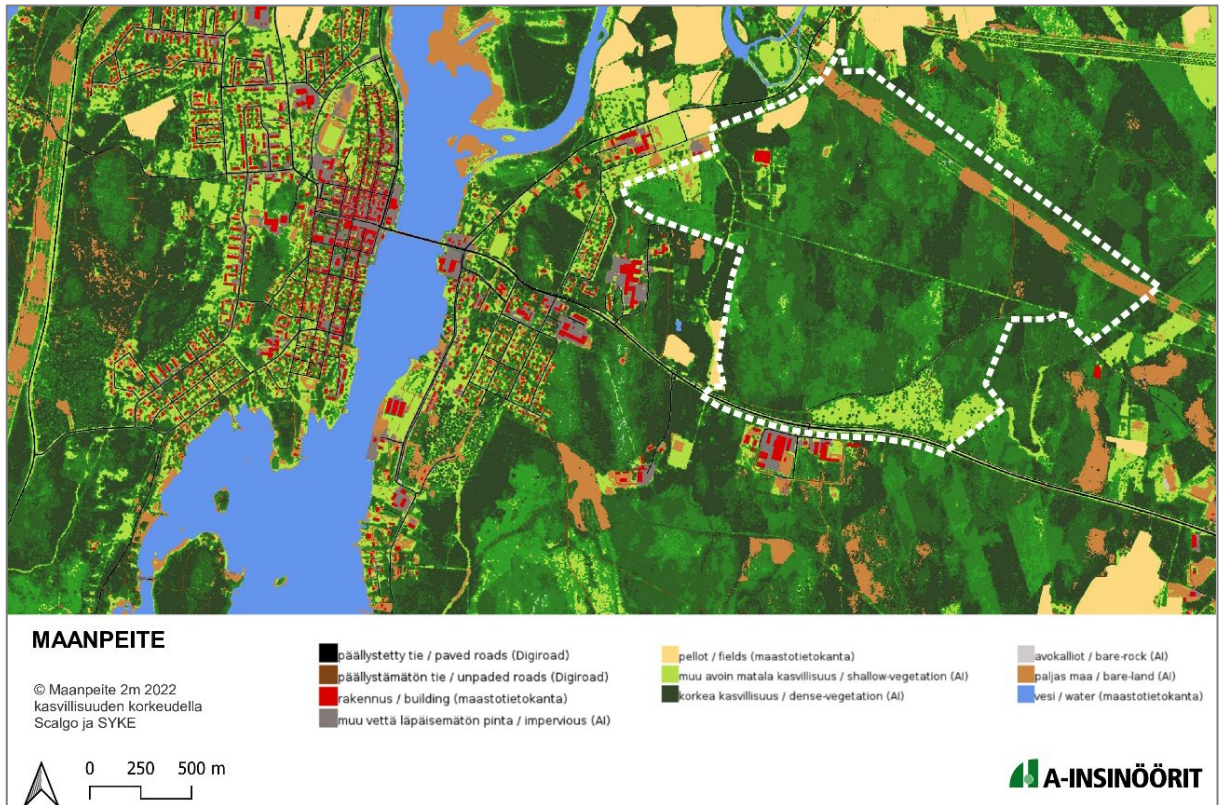

Kuva 4. Mustaliuskeen esiintyminen alueella. Suunnittelualue on kuvattu kartalle sinisellä katkoviivalla

3.1.2.3 Luonnonympäristö, kasvillisuus

Suunnittelualue sijoittuu rannikkoalueelle eteläborealiselle metsäkasvillisuusvyöhykkeelle ja kilpiketaiden suokasvillisuusvyöhykkeelle. Kaava-alueen laajoja metsäalueita halkovat pelto- ja hakkuuaukeat sekä kallioesiintymät. Alueen kallioisuuden takia keskiosan metsät ovat hyvin karuja, mutta reuna-alueilla kasvaa reheviä metsiä. Alueen pohjoisosassa kulkee voimajohtoja, joiden kohdalta kasvillisuus on matalaa ja pensaikoista.

Pääosa alueen metsistä on talousmetsää, josta osa on hiljan hakattu. Alueelle ei ole ennen kaavoitusta tehty tarkempaa inventointia, mutta metsänhoitosuunnitelmassa on jätetty yksittäisiä alueita hoitosuunnitelman ulkopuolelle hakkuukieltoon. Lapväärtin metsähoitoyhdistyksen mukaan alueen itäisessä reunassa on metsäkuvio erittäin vanhaa kuusimetsää kallioiden välisessä notkelmassa. Lähes neljän hehtaarin kuvio on metsälain 10§ mukainen erittäin arvokas elinympäristö.

Kuva 5. Maanpeite. Suunnittelualueen raja valkoisella katkoviivalla (Lähde: SYKE).

Alueen kasvillisuus on kuvattu luontoselvityksessä, joka on laadittu osayleiskaavan laatimisen yhteydessä. Alueen keskiosassa on korkealla sijaitsevaa maastoa, jossa suuria alueita kohoaa yli 20 metrin merenpinnan yläpuolelle, ja paikoin saavutetaan jopa 25 metrin taso. Puustossa hallitsevat 40–50-vuotiaat talousmetsät, joihin on istutettu mäntyä. Lahopuuta esiintyy niukasti. Metsätyyppi vaihtelee tuoreesta mustikkatyyppin kankaasta kuivahkoon kankaaseen. Tuoreen kankaan kenttäkerroksessa vallitsevat kasvilajit ovat mustikka, puolukka, metsälauha ja oravanmarja. Kuivahkossa kankaassa esiintyy puolukkaa, kanervaa ja jäkäliä.

Alueen länsi- ja itäreunoilla metsä on enemmän lehtomaista kangasta (OMT), jossa kenttäkerroksessa kasvaa tyypillisiä metsäruohoja, kuten käenkaalia, oravanmarjaa ja metsäalvejuurta. Suurin osa soista on ojitettu, ja alueella tavataan vain muutamia pieniä luonnontilaisia soita. Alueen itälaidalla on myös arvokas vanha kuusimetsä, jonka metsätyyppi on lehtomainen kangas, mutta kasvillisuudessa on selviä lehtomaisia piirteitä. Itäosan Västerängen on ojitettu suo, joka nykyisin koostuu nuoresta sekametsästä lehtomaisella kankaalla.

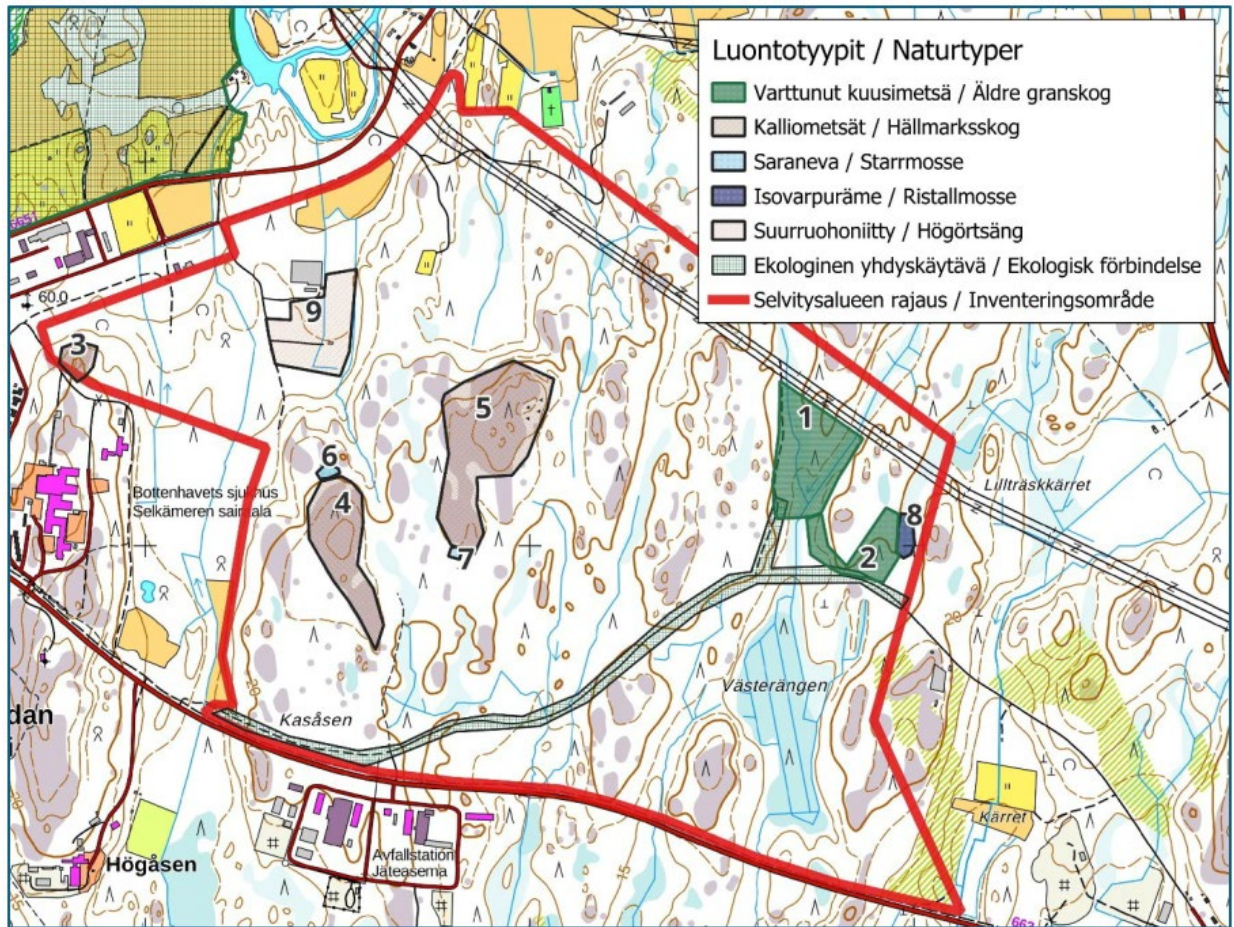
Sähkölinja kulkee luoteesta kaakkoon ja hallitsee alueen pohjoisosaa. Sen kasvillisuus on vesakko- ja pensaikkopainotteista sen lähtiessä alueen länsiosasta, ja kenttäkerroksessa kasvaa ruohoja ja korkeita ruohovartisia kasveja koivun ja muiden lehtipuiden hallitessa. Korkeammilla mailla alueen keskiosassa esiintyy kuivempia ja avoimempia alueita, joissa kenttäkerroksessa kasvaa kanervaa ja variksenmarjaa.

Kuva 6. Vasemmalla sähkölinja selvitysalueen pohjoisosassa, oikealla vanhempi käytöstä poistunut voimajohtoaukea, joka jakaa alueen keskeltä kahtia. (Lähde: Itäpuolen luontoselvitys, Kristiinankaupunki, 2025).

Selvitysalueelta ei ole löytynyt uhanalaisia kasvilajeja. Alueella esiintyy vieraslajeja, kuten jättipalsamia, viitapihlaja-angervoa ja lupiinia (Lähde itäpuolen teollisuusalueen osayleiskaavan luontoselvitys, 2025).

Selvitysalueen koillisosassa, vanhan Lålbyntien ja voimajohtoaukean välissä, sijaitsee arvokas vanha kuusimetsä.

Kuva 7. Selvitysalueen merkittävimmät luontotyytit, jotka otetaan huomioon maankäytön suunnittelussa. (Lähde: Itäpuolen luontoselvitys, Kristinankaupunki, 2025).

Osayleiskaavan luontoselvityksen valmistumisen jälkeen, keväällä 2026 suoritettua maastokäynnin yhteydessä, havaittiin alueella talven 2026 myrskyn aiheuttamia tuhoja. Myrskytuhojen alue, jolla kuusia oli kaatunut runsaasti, on merkitty ilmakuvaan alla (oransilla katkoviivalla). Kaatuneet puut on sittemmin korjattu pois. Puuston poistumalla voi olla vaikutusta olemassa ekologisiin yhteyksiin alueella nykytilanteessa.

Kuva 8. Myrskytuhojen alue rajattuna likimääräisesti ilmakehuvaan (oransilla katkoviivalla) ja valokuva kaatuneista puista alueella ennen tuhojen raivaamista.

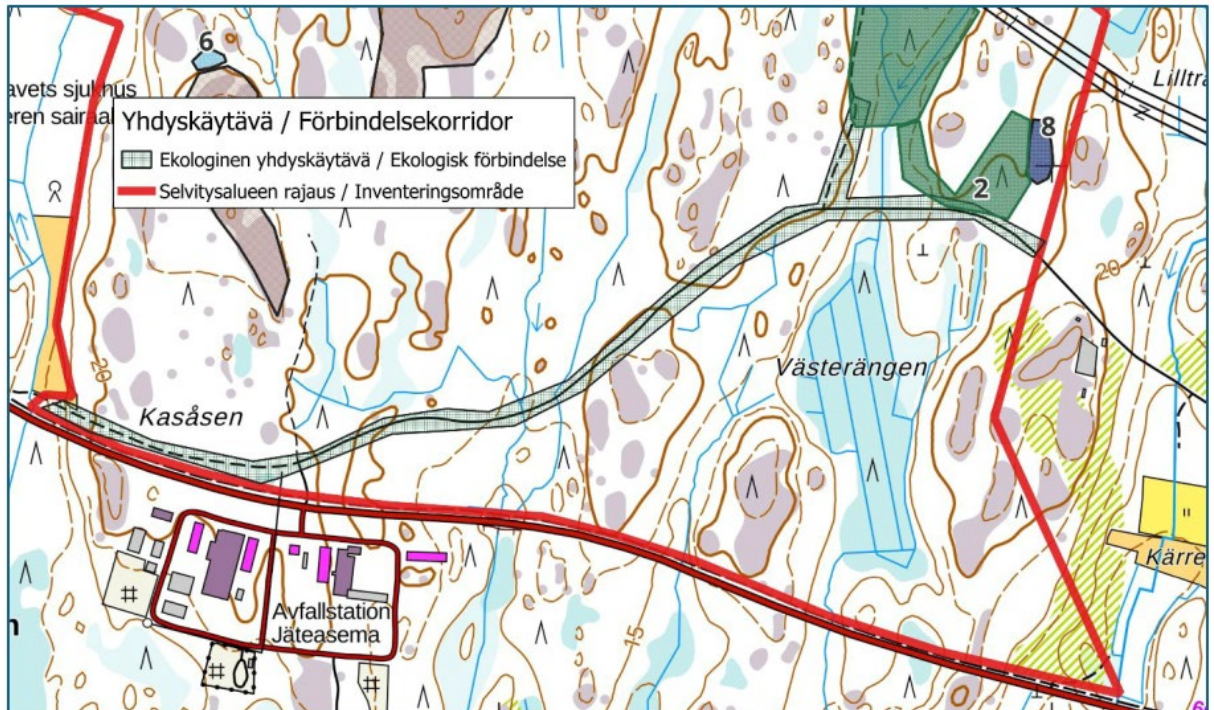
Asemakaavan luontoselvitys, Suomen Luontotieto Oy, 2026, on valmistunut ja liitetty kaava-aineistoon. Osayleiskaavatyön luontoselvitykseen verrattuna asemakaavan luontoselvityksessä (2026) ei havaittu merkittäviä uusia luontoarvoja, pois lukien pesimälinnustoa koskevat havainnot.

Sydbottens Natur och Miljö r.f., (SNOM), on yhdessä SLL:n kanssa allekirjoittanut kahdenkeskisen sopimuksen Kristiinankaupungin kanssa luonnonsuojelulain mukaisen luonnonsuojelualueen perustamisesta alueelle.

3.1.2.4 Eläimistö

Alueen eläimistö on kuvattu luontoselvityksessä, joka on laadittu osana osayleiskaavan laatimista (Itäpuolen luontoselvitys, Kristiinankaupunki, 2025). Laaditun luontoselvityksen (2025) mukaan alueella tavattiin lähinnä tavanomaisia Suomessa esiintyviä lajeja, eikä merkittäviä direktiivilajeja tai niiden lisääntymis- tai levähdyspaikkoja havaittu. Alueella tavattiin myös linnustoa, josta merkittävimmät havainnot koskivat hömötiaista ja joitakin petolintuja. Huomionarvoisia hyönteislajeja ei tavattu.

Alueella on kuitenkin merkitystä ekologisena yhteytenä eri alueiden välillä. Yhteystarve on tunnistettu maakuntakaavatasolla, maakuntakaavan yhteystarvemerkintänä, ja laaditussa luontoselvityksessä, 2025 sekä hyväksytyssä osayleiskaavassa.

Kuva 9. Maakuntakaavassa esitetty alueen halki kulkeva yhdyskäytävä sijoitetaan sopivimmin vanhan Lålbyntien molemmiin puolin. Tien varrella kasvaa jo nyt vaihteleva puu- ja pensaskasvusto. Lähde: Itäpuolen luontoselvitys, Kristiinankaupunki, 2025.

Osayleiskaavatyön aikana laaditussa luontoselvityksessä ei löytynyt liito-oravan jälkiä. *Liito-orava* kuuluu EU:n luontodirektiivin liitteen IV lajeihin ja on suojeltu myös luonnonsuojelulain perusteella. Alueella on vain vähän liito-oravalle sopivia elinympäristöjä, mutta etenkin itäosan varttunut kuusimetsä on sille erittäin hyvä ympäristö. Alueen eteläpuolella, Högåsenissa, on tehty havaintoja liito-oravasta, joten laji voi levitä tänne, jos käytettävissä on ekologinen yhdyskäytävä.

Metsähallitukselta saadun tiedon mukaan kaava-alueella voi olla merkitystä liito-oravan kulkuyhteyksien näkökulmasta Tiilitehtaanmäen Natura -alueella todennetun esiintymisalueen kannalta. Liito-orava on mainittu ko. Natura-alueen suojeluperusteena. Sopiva yhdyskäytävä voidaan suunnitella kulkemaan vanhan Lålbyntien varrelle.

Luontoselvityksen, 2025, mukaan alueella on vain vähän viitasammakolle sopivia lisääntymisympäristöjä. *Viitasammakko* on mainittu EU:n elinympäristödirektiivin liitteessä IV, mutta ei kansallisessa punaisessa listassa. Luonnonsuojelulain 78 §:n (9/2023) mukaan on kiellettyä hävittää tai heikentää luontodirektiivin liitteessä IVa mainittujen eläinlajien lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

Selvitysalueella esiintyy luontoselvityksen 2025 mukaan lepakoita hyvin niukasti. Yhteensä tehtiin vain kolme havaintoa pohjanlepakosta. Selvitysalueelta ei löytynyt lepakoille soveltuvia lisääntymis- tai levähdyspaikkoja. Kaikki Suomessa tavattavat *lepakolajit* kuuluvat EU:n luontodirektiivin liitteeseen IV, minkä lisäksi ne ovat kaikki rauhoitettuja luonnonsuojeluasetuksen nojalla.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus kartoitti *tummaverkkoperhosen* esiintymisalueita vuosina 2023 ja 2024, jolloin sitä tavattiin kaava-alueen ulkopuolella, mutta ei nykyisellä selvitysalueella. Kristiinankaupunki kuuluu lajin esiintymisalueeseen, mutta selvitysalueelta ei tunneta esiintymiä. Tummaverkkoperhosta etsittiin avoimilta paikoilta, joissa esiintyy rohtovirmajuurta, mutta osayleiskaavan luontoselvityksessä lajia ei alueella havaittu. Tummaverkkoperhonen on Suomessa erittäin uhanalainen perhoslaji. Se elää mm. kosteilla niityillä, ja maankäytön muutokset uhkaavat sen elinympäristöä. Toukka elää pääasiassa rohtovirmajuurella. Suomessa lajia tavataan rajatulla alueella Pirkanmaalla ja Etelä-Pohjanmaalla.

Alueella ei ole *saukon* elinympäristöjä. Saukko on myös EU:n elinympäristödirektiivin liitteen IV mukainen laji. (Lähde itäpuolen luontoselvitys, Carita Rönn, 2025).

Alueen eläimistöä laadittiin lisäksi asemakaavatasoinen luontoselvitys maastokaudella 2026. Alueella sijaitsevasta vanhasta kuusikosta löytyi kaksi uutta direktiivilajia, pyy ja pikkusieppo. Kaavaehdotukseen uusilla havainnoilla ei ole vaikutusta, koska alue jää korttelialueiden ulkopuolelle.

3.1.2.5 Vesistöt ja vesitalous

Kaava-alueella ei sijaitse vesialuetta. Alueella kulkee useita ojaia. Kaava-alue sijoittuu kuitenkin meren lahden (Pohjoislahden) ja Tiukanjoen läheisyyteen. Alueen kosteikot on ojitettu.

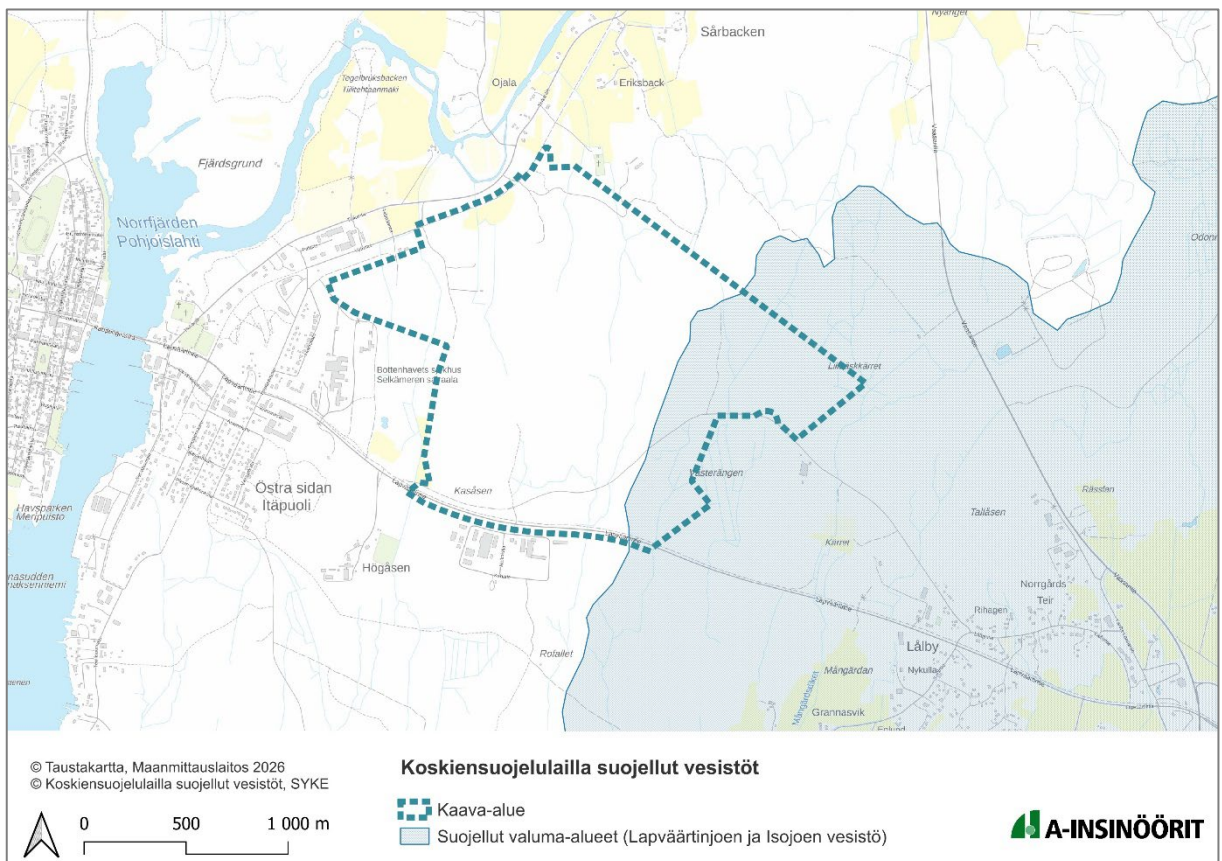
Alue ei ole luokiteltua pohjavesialuetta eikä sijoitu luokitellun pohjavesialueen läheisyyteen. Lähin pohjavesialue (Bötomberget) sijaitsee noin kymmenen kilometrin etäisyydellä suunnittelualueesta itään.

Suurin osa alueesta sijaitsee yli 20 metriä merenpinnan yläpuolella. Pohjoislahti sijaitsee noin 1,5 kilometrin päässä alueen länsipuolella. Tiukanjoki (Teuvanjoen eteläosa)

kulkee alueen luoteispuolella, noin 200–400 metrin etäisyydellä, ja se tulvii herkästi erityisesti syksyisin Savilahden alueella. Tulva-alue ei ulotu kaava-alueelle (vesi.fi).

Alue toimii vedenjakajana siten, että osa vedestä virtaa Lapväärtinjokeen ja osa Tiukanjokeen. Kaava-alue sijoittuu Teuvanjoen (38) ja Selkämeren (83) väliselle päävedenjakajalle. Valumavedet alueelta laskevat alueen nykyisiä oja pitkin joko pohjoiseen Veturitien ja Tiukantien alitse Teuvanjokeen tai etelään joko suoraan tai Lapväärtinjoen kautta Selkämerelle.

Suunnittelualueen itäosa kuuluu koskiensuojelulailla suojeltuun Lapväärtinjoen ja Isojoen vesistön valuma-alueeseen.

Kuva 10. Koskiensuojelulailla suojellut vesistöt, Lapväärtinjoen ja Isojoen vesistö.

Tiukanjoki (Teuvanjoen alaosa) on kangasmaiden joki, jossa vedenlaatu vaihtelee ja on usein rehevöitynyttä. Vesi on tyypillisesti ruskeaa, sameaa ja ravinnepitoista, mutta happamuusongelmat eivät ole yhtä vakavia kuin monissa rannikkoalueen muissa joissa. Joessa esiintyy merkittävää tulvaherkkyyttä, mikä vaikuttaa vedenkorkeuteen ja vedenlaadun vaihteluun. Kristiinankaupungin saaristoalueen vedenlaatu, johon kaupunginlahti lukeutuu, on arvioitu pääosin hyväksi.

Lapväärtinjoen veden tila on hyvä ja vesi luonnostaan kirkasta, sillä joen latva-alueet ovat luonnontilaisia. Sen vesistö on ekologisilta arvoiltaan merkittävä mm. harjus- ja taimenkantojen vuoksi. Joki on tulvaherkkä ja sen tulva-alue ulottuu Lälbyn Svidintien pohjoispuolelle asti (tulvatiedot: vesi.fi).

3.1.2.6 Maa- ja metsätalous

Alue on nykytilassa pääosin puustoinen. Pääosa alueen metsistä on talousmetsää, josta osa on hiljattain ennen kaavaprosessin alkua hakattu. Metsänhoitosuunnitelmassa on jätetty yksittäisiä alueita hoitosuunnitelman ulkopuolelle hakkuukieltoon, luontoarvojen takia. Alueella osayleiskaavatyön yhteydessä todennetut suojeluarvot rajoittavat myös jatkossa jossain määrin alueen metsätaloustäyttöä.

3.1.2.7 Luonnonsuojelu

Kaava-alueella ei ole Natura-alueita, luonnonsuojelualueita tai luonnonsuojelulain 64 §:n ja 65 §:n nojalla suojeltuja luontotyyppkejä (9/2023). Lähin Natura 2000-alue, Tiili-tehtaanmäen Natura 2000 -alue (SACFI0800140), sijaitsee noin 150 metrin päässä suunnittelualueesta luoteeseen.

Natura 2000 -suojelualue Tegelbruksbacken

Alueen tunnus: FI0800140

Pinta-ala: 47 ha

Alueen tyyppi: SAC

Alueen Kuvaus

Monipuolinen, laaja alue, joka muodostaa arvokkaan perinnemaisemakokonaisuuden. Tiili-tehtaanmäen aluetta luonnehtivat aukeat pellot ja niityt, runsaat pensastot sekä rehevät lehti- ja sekametsät. Osa alueesta on pitkään ollut laidunnuksen piirissä ja perinnemaiseman erityispiirteet ovat vielä selvästi havaittavissa.

Alueen luonne ja merkitys

Alue on ollut pitkään laidunkäytössä ja perinnemaiseman erityispiirteet voidaan yhä erottaa. Alueelta löytyy useita pienialaisia direktiivin mukaisia luontotyyppkejä: tuoreita pienruuhoniittyjä, hakamaita,

luonnontilaisia metsiä ja reheviä rantalehtoja. Tästä johtuen myös alueen linnusto on monipuolinen ja alueella on merkitystä lintujen muuton aikaisena ruokailu- ja levähdyspaikkana.

Kaupunginläheinen sijainti nostaa alueen arvoa virkistys- ja opetuskohteena ja alueen toimenpidesuunnitelmaan kuuluu mm. alueen kehittäminen ympäristökasvatuskohteeksi.

Laji, joka on alueen suojeluperusteena: Liito-orava

Suunnittelualueen pohjoispuolella, noin 500 metrin etäisyydellä Natura-alueen yhteydessä, sijaitsee valtion muu suojelualue sekä yksityinen suojelualue Fjärdsgrund (YSA207261). Alueen länsipuolella sijaitsee Natura-alue Pohjoislahden metsä (SAC, FI0800154) sekä yksityinen luonnonsuojelualue Pohjoislahden ja Teuvanjoen suun alueella.

Natura 2000 -suojelualue Pohjoislahden metsä

Alueen tunnus FI0800154

Pinta-ala 82 ha

Alueen tyyppi SAC

Alueen kuvaus

Alueesta suuri osa on varttunutta kuusivaltaista tuoretta kangasta. Alueeseen kuuluu myös maanko-hoamisrannikolle tyypillistä primäärisuksessiovaiheen lehtipuuvaltaista metsää, josta osa on lehtoa, sekä merenrantaniittyä ja rantasuota.

Alueen luonne ja merkitys

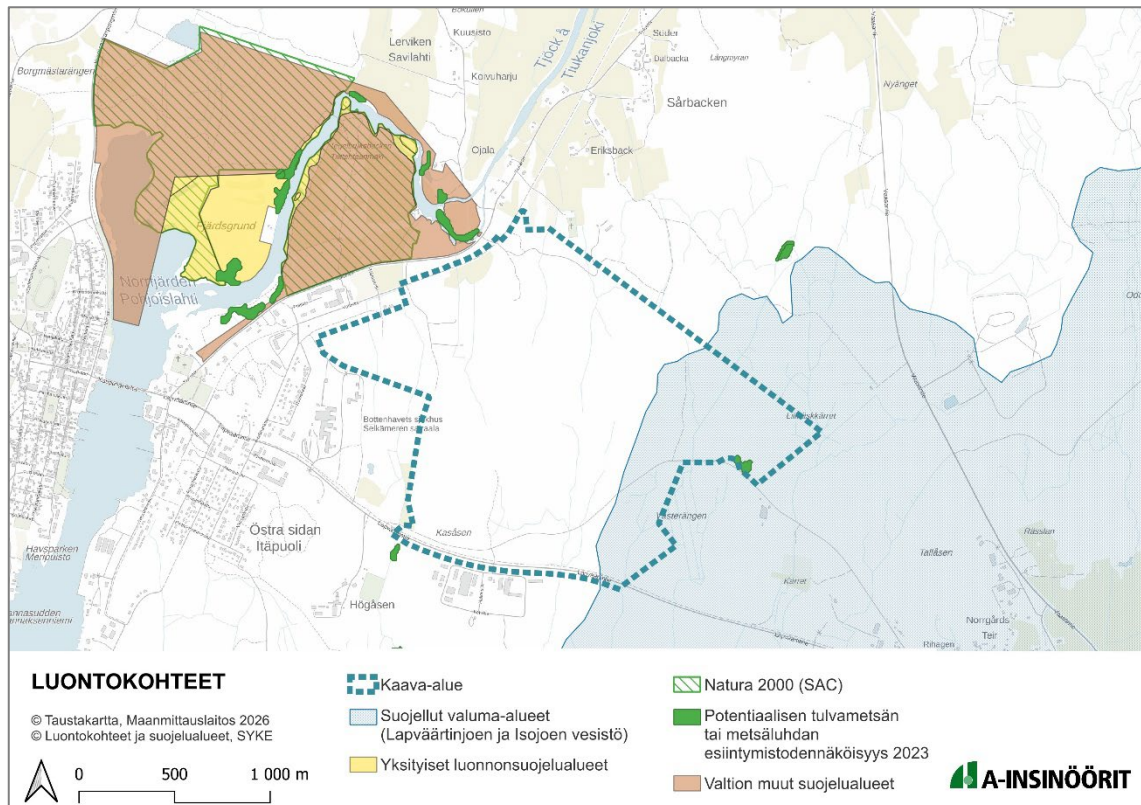
Tärkeä boreaalisten metsien ja kosteikkoluonnon suojelukohde, joka täydentää merkittävästi Tiiliteh-taanmäen Natura-aluetta. Alueella esiintyy useita eri luontotyyppisiä, jotka muodostavat hyvin moni-muotoisen kokonaisuuden.

Kaupunkitaajaman läheisyyden vuoksi alueen virkistyskäyttö on vilkasta.

Suunnittelualueen itäosa kuuluu koskiensuojelulla suojeltuun Lapväärtinjoen ja Iso-joen vesistön valuma-alueeseen.

Lapväärtin metsähoitoyhdistyksen mukaan alueen itäisessä reunassa on metsäkuvio erittäin vanhaa kuusimetsää kallioiden välisessä notkelmassa. Lähes neljän hehtaarin kuvio on metsälain 10 §:n mukainen erittäin arvokas elinympäristö.

Kaava-alue liittyy laajempaan viheralueiden verkostoon. Ekologinen käytävä alueen halki on turvattava jatkosuunnittelussa. Alueella luontoselvityksissä todennetut merkittävät luontoarvot tulee huomioida laaditun osayleiskaavan mukaisesti alueen asemakaavan suunnittelussa, korttelialueiden ja infran sijoittelussa sekä asemakaavan suojelumerkinnöin kaavoitettavan alueen viheralueilla.

Kuva 11. Suunnittelualan läheisyyden luontokohteet korostettuna maastokartalla.

3.1.3 Rakennettu ympäristö

3.1.3.1 Väestö

Kristiinankaupungissa on 6134 asukasta (Kristiinankaupunki, 02/2025).

Väestöennusteesta 2024 voidaan nähdä, että Kristiinankaupungin väestö on vähenevä (lähde:Tilastokeskus).

Taulukko 1. Väestöennuste 2024 (Tilastokeskus).

Kristiinankaupunki	Yhteensä	0–14	15–64	65–
2030	5 723	766	2 714	2 243

2035	5 466	760	2 587	2 119
2040	5 251	756	2 569	1 926
2045	5 072	756	2 578	1 738

3.1.3.2 Yhdyskuntarakenne ja asuminen

Alue on pääosin rakentamaton ja puustoinen. Alueella sijaitsee yksi käytöstä poistunut rakennus ja turkiseläintarha (jolla on tiettävästi edelleen voimassa oleva lupa toiminnalleen). Suunnittelualan pohjoisosassa kulkevat länsi-itä suunnassa EPV-alueverkon 110 kV sähkölinja ja kaksi Fingridin 110 kV sähkölinjaa. Alueelle ei sijoitu asutusta tai loma-asutusta. Suunnittelualan länsirajan läheisyydessä sijaitsee pientaloasuinalue.

Maakuntakaavan tai hyväksytyn osayleiskaavan mukaan alueelle ei ole tarkoitus laajentaa keskustan asuinalueita. Alueella ei ole nykyisin merkittävää kysyntää asuinteista, eli alueelle ei kohdistu muuta rakentamispainetta.

3.1.3.3 Kaupunkikuva

Kuva 12. Ilmakuva kaava-alueelta, kuva Itäpuolen luontoselvitys, 2025, Carita Rönn.

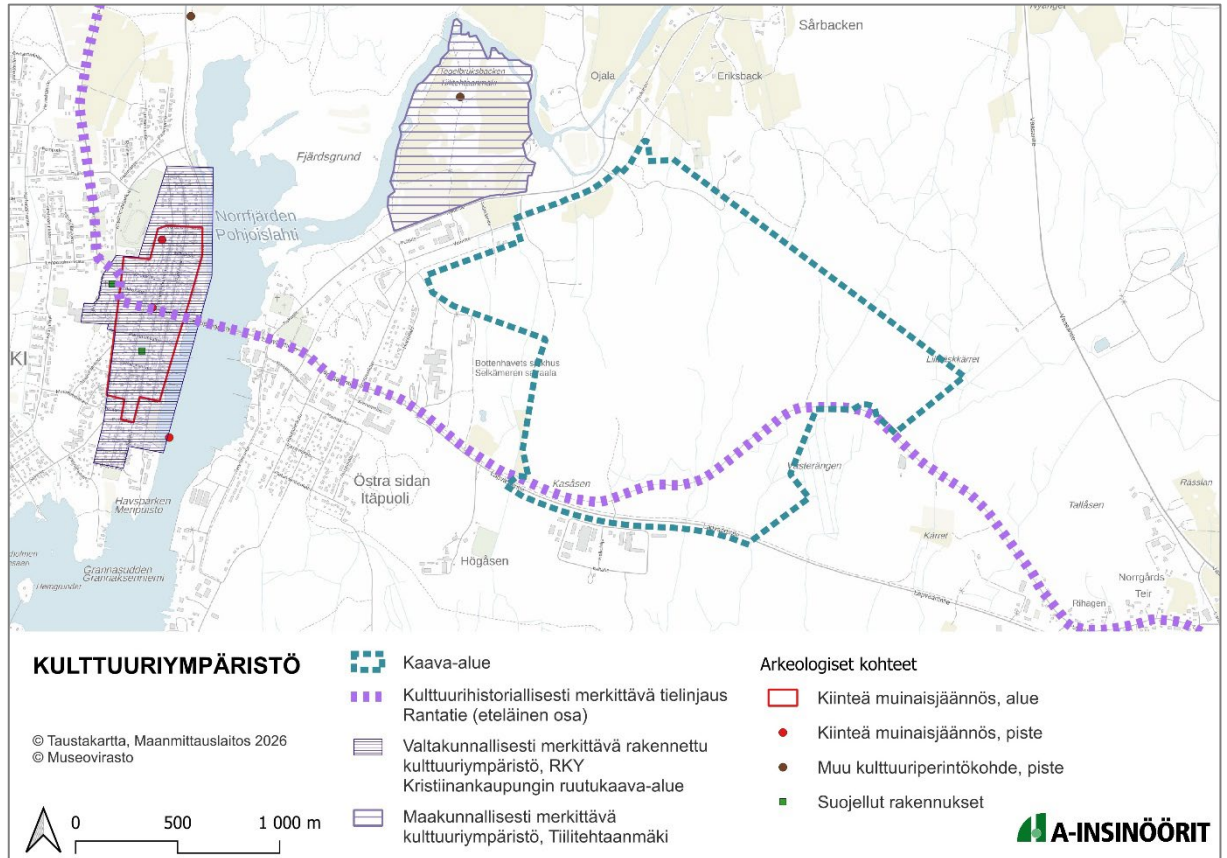
Suunnittelualue sijaitsee lähtötilanteessa metsäisellä alueella. Alue saattaa rakentamisen korkeudesta ja korkeusasemista riippuen näkyä Kristiinankaupungin keskustaan tai Lapväärtintielle lähestyttäessä kaupunkia Vaasantieltä (E8). Alue näkyy myös läheisille Natura-alueille Pohjoislahden pohjoispäässä, joilla on paikallista virkistysarvoa.

3.1.3.4 Rakennettu kulttuuriympäristö ja muinaismuistot

Museoviraston muinaisjäännösrekisterin mukaan suunnittelualueella tai sen läheisyydessä ei ole todettu muinaisjäännöksiä. Vuonna 2018 alueella suoritettiin maastokäynti Metsänhoitoyhdistyksen pyynnöstä 21.5.2018. Havaintotiedot toimitettiin Museovirastolle 22.5.2018. Tehdyn tarkastelun perusteella kaava-alueella ei arkeologian osalta ole tarvetta lisäselvityksille (Lähde: Pohjanmaan museon kannanotto sähköpostitse 10.2.2026).

Kristiinankaupungin ruutukaava-alue on lähin valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY). Kaava-alueella kulkee kulttuurihistoriallisesti merkittävä

tielinjaus (Rantatie, eteläinen osa, Låbyntien historiallinen tielinja). Alueen pohjoispuolella sijaitsee maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö Tiilitehtaanmäki.

Kuva 13. Kulttuuriympäristö.

Kristinankylä oli tapulikaupunki, mikä tarkoitti, että sillä oli oikeus käydä ulkomaankauppaa. Kristinankylän vanhan tapulikaupungin keskeiset arvot liittyvät ennen kaikkea rakennushistoriaan, kaupunkikuvaan, merenkulkuhistoriaan ja kulttuuriympäristöön.

Kristinankylä on yksi Suomen parhaiten säilyneistä vanhoista puukaupungeista. Sen 1600-luvulla laadittu ruutukaava on säilynyt poikkeuksellisen hyvin, ja monet kadut noudattavat edelleen alkuperäistä kapeaa mittakaavaa. Kaupunki on erityisen arvokas, koska se säilyi suurilta kaupunkipaloilta, jotka tuhosivat monia muita vanhoja puukaupunkeja. Vanhassa kaupungissa on runsaasti 1700- ja 1800-lukujen rakennuskantaa. Erityisesti 1800-luvulla kaupunki vaurastui merenkulun ja kaupan ansiosta. Tämä näkyy edelleen kaupunkikuvassa suurina porvaristaloina, rantavyöhykkeen rakenteissa ja merihistoriallisina kohteina.

Lålbyn tie on historiallinen, Kristiinankaupungin keskustan ja Lålbyn kyläalueen yhdistävä tieyhteys. Se toimi kaupungin sisääntuloväylänä ennen Lapväärtintien rakentamista ja yhdisti ympäröivän maaseudun kaupungin ruutukaavakeskustaan ja kaupungin meriyhteyksiin.

3.1.3.5 Palvelut

Kaavoitettava alue tukeutuu lähellä sijaitseviin Kristiinankaupungin keskustan julkisiin ja kaupallisiin palveluihin. Alueen läheisyydessä sijaitsee terveyskeskus ja päiväkoti. Itätorin alueella, Kaupunginsillan itäpäässä, sijaitsee myös päivittäistavarakauppa, vierassatama ja huoltoasema. Lapväärtin tien eteläpuolella sijaitsee matkahuolto ja suomenkielinen lukio. Lisäksi lähipalveluja (kauppa ja ravintola) sijaitsee Vaasantien (E8) liittymässä, liikenneasemalla.

3.1.3.6 Työpaikat, elinkeinotoiminta

Kristiinankaupungissa keskeiset elinkeinot ovat maatalous (peruna) ja metsätalous sekä matkailu, teollisuus (metalli/puu), logistiikka, rakentaminen ja kiinteistöpalvelut.

Kaupunki tunnetaan idyllisestä vanhasta kaupungistaan, puutaloista, tapahtumista ja merellisestä ympäristöstä, mikä tekee siitä merkittävän matkailukohteen. Kristiinankaupunki on Suomen suurin ruokaperunan tuottajakunta. Perunan viljely on yksi alueen näkyvimmistä ja perinteisimmistä elinkeinoista. Alueen suurimpien yritysten toiminta koskee metalli-, konepaja- ja logistiikkasektoria. Alueella toimii useita kuljetusalan yrityksiä.

Suunnittelualueella ei ole elinkeinotoimintaa. Alueella sijainneen turkistarhan toiminta on todennäköisesti päättynyt, mutta sillä on edelleen voimassa oleva lupa toiminnalleen. Suunnittelualueen läheisyydessä, Veturitien varrella on teollista toimintaa ja Lapväärtintien varrella liike- sekä toimitiloja. Lisäksi työpaikkoja on alueen lähipalveluissa, terveyskeskuksessa, Selkämeren sairaalassa, kouluissa, päiväkodissa ja kaupallisissa palveluissa.

3.1.3.7 Liikenne

Kaava-alue rajautuu etelässä Lapväärtintiehen (st 663), joka johtaa Lapväärtistä Kristiinankaupungin keskustaan. Luoteessa aluetta rajaa Veturitie, joka toimii alueen pien-teollisuusyritysten kulkuyhteytenä. Kaava-alueelle johtaa yksittäisiä metsäteitä Tiukan-tieltä, mutta varsinaista kulkuyhteyttä alueen keskiosiin ei ole.

Alueella ei lähtötilanteessa ole juurikaan ajoneuvoliikennettä tai sen tarvetta. Alueen liikenteellinen saavutettavuus Lapväärtintietä pitkin on kuitenkin hyvä. Etäisyys kau-pungin ydinkeskustaan on lyhyt, noin 1,5 km alueelta länteen. Alueen muuttuessa teol-lisuusalueeksi mahdollinen raskas liikenne keskustan länsipuolella sijaitsevan sata-man suuntaan on kuitenkin ohjattava keskustan läpiajon sijaan kiertämään alueen itä- ja pohjoispuolitse valtatie 8, Kristiinankaupungintien (mt 662) ja edelleen Karhusaa-rentien kautta. Keskustaan johtava Kaupunginsilta ei kestä raskaan liikenteen kuormi-tusta eikä keskustaympäristö muutoinkaan läpiajoliikennettä. Raskasta liikennettä ei mieluiten myöskään tulisi ohjata alueelta sen läpi ja pohjoiseen Tiukantien kautta, sillä se kulkee läpi kyläasutuksen.

Lapväärtintiellä (st 663) kulkee suunnittelualueen kohdalla noin 3300 ajoneuvoa vuoro-kaudessa (KVL 2024), josta raskasta liikennettä on 130 ajon./vrk.

Lapväärtintien ja Tiukantien nopeusrajoitukset suunnittelualueen kohdalla ovat 80 km/h. Veturitien nopeusrajoitus on 50 km/h ja sairaalalle johtavan tien 30 km/h.

Suunnittelualueen lähin jalankulun ja pyöräilyn reitti on aluetta etelästä rajaavan Lap-väärtintien varressa, jossa on yhdistetty jalankulun ja pyöräilyn väylä. (Lähde: Itäpuo-len teollisuusalueen osayleiskaava, kaavaselustus)

Kristiinankaupungin joukkoliikenne on vähäistä, eikä linja-autoliikennettä ole koulupäi-vien ulkopuolella ja alueen henkilöliikenne tapahtuu pääosin henkilöautoilla.

Linja-autoyhteys välillä Isojoki-Kristiinankaupunki kulkee kahdesti päivässä arkipäivi-sin. Kristiinankaupunki järjestää palveluliikennettä sitä tarvitseville arkipäivisin. Linja-autojen reitti kulkee Lapväärtintietä ja Tiukantietä pitkin. Niille tarkoitetut pysäkit ovat teiden sivuun tehtyjä levikkeitä.

Alueen läheisyydessä, kaupunginsillan eteläpuolella, sijaitsee Kristiinankaupungin vierasvenesatama ja etelämpänä kaupunginlahden rannalla Sisäsatama. Karhusaaren satama sijaitsee noin 5 km:n etäisyydellä alueesta länteen, ja maantieyhteys sinne kulkee alueen pohjoispuolelta, keskustan ohi kiertävää maantieyhteyttä pitkin (Vaasatie - Kristiinankaupungintie - Karhusaarentie).

Alueelle sijoittuu osayleiskaavan mukainen tilavaraus raideliikenneyhteydelle. Aluetta koskee myös Aaltoradan esiselvitys 2026, jossa radan linjausta alueelle on tutkittu.

3.1.3.8 Tekninen huolto

Kunnallinen vesi- ja viemärihuolto ylettyy aivan alueen rajalle sen etelä- ja länsipuolella.

Suunnittelualueen pohjoisosassa kulkevat luode-kaakko-suunnassa EPV-alueverkon 110 kV sähkölinja ja kaksi Fingridin 110 kV sähkölinjaa. Kristiinankaupungin 400 kV sähköasema on noin kolmen kilometrin ja Lålbyn 110 kV sähköasema vain reilu kahden kilometrin päässä kaava-alueesta. Vuonna 2026 valmistuvalle Åbackin 400 kV sähköasemalle on matkaa vain noin 10 kilometriä.

3.1.3.9 Virkistys

Alue liittyy laajempaan viheralueiden verkostoon, mutta alueella ei ole varsinaista virkistystoimintaa eikä rakennettua ulkoilu-, latu- tms. reitistöä. Alue sijaitsee verraten lähellä kaupungin keskustaa ja on siten potentiaalista virkistys- ja ulkoilualueita. Lähialueilla on kuitenkin runsaasti asukkaille yhtä hyvin tai paremmin saavutettavissa olevia ja siten aktiivisemmassa virkistyskäytössä toimivia alueita. Alueen säilyminen viheralueena ei siten ole ulkoilureitistön tai virkistysalueverkoston näkökulmasta välttämätöntä.

Kaavoitettava alue sijaitsee lähellä kahta Natura-aluetta, joilla on virkistysarvoa. Tiilitehtaanmäen Natura-alue on paikallisesti merkittävä ulkoilualue, jossa sijaitsee luontopolku. Se alkaa Rantatörmän alueelta ja kiertää kaupunginlahden pohjoispuolen ympäri, kahden Natura-alueen (Tiilitehtaanmäen ja Pohjoislahden metsät) läpi.

3.1.3.10 Herkät kohteet suunnittelualueen ympäristössä

Kaavoitettavalla alueella ei sijaitse herkkiä kohteita. Huvilakadun ja Kristiinankadun välissä on omakotitaloasutusta. Alueen länsipuolella sijaitsee Terveyskeskus. Selkämeren Terveysten oma vuodeosasto on suljettu 20.1.2026. Samassa osoitteessa toimii KristinaMedi, joka on yksityinen terveydenhuollon yritys, joka tarjoaa myös työterveyspalveluja. Samalla alueella sijaitsee yksi päiväkotiyksikkö.

Lähimmät koulut, suomenkielinen lukio ja yläaste sijaitsevat noin kilometrin päässä, Lapväärtintien eteläpuolella, Asemakadun varrella. Kaupunginsillan itäpäässä sijaitsee urheilukenttä ja sen pohjoispuolelta alkaa (edellisessä kohdassa mainittu) Tiilitehtaanmäen luontopolku. Kaavoitettavan alueen länsi- ja pohjoispuolella sijaitsee pienet hautausmaat.

Muuten alueen lähiympäristö on rakentamaton tai sille sijoittuu työpaikkatoimintoja.

3.1.3.11 Erityistoiminnot ja ympäristöhäiriöt

Erityistoiminnot

Alueella sijaitsee merkittävä sähkönsiirtolinja. Alueella saa normaalisti liikkua jalan, pyörällä ja moottoriajoneuvolla, elleivät paikalliset ohjeet kiellä sitä. Puiden kaato, koneilla ajo ja muu toiminta, joka voi ulottua voimajohtoihin, edellyttää erityistä varovaisuutta ja usein verkkoyhtiön ohjeistusta tai lupaa. Kaivutöihin tarvitaan aina verkkoyhtiön lupa ja johtojen sijainti on selvitettävä etukäteen. Turvaetäisyyksiä sähkönsiirtolinjoihin on aina noudatettava, sillä suurjännitelinjojen lähellä vaaroja voivat aiheuttaa myös sähköiset kentät ja kaaripurkaukset, vaikka johtimeen ei koskettaisikaan.

Melu

Alueella ei lähtötilanteessa ole merkittäviä melun lähteitä. Lapväärtin tien liikenteen melu kantautuu jossain määrin suunnittelualueelle sen eteläpuolelta.

Tärinä

Nykytilanteessa hankealueella ei ole toimintaa, joka aiheuttaisi merkittävää tärinää.

Pilaantuneet maa-ainekset (PIMA)

Alueella ei tiettävästi ole pilaantuneita maa-alueita. Alueen pohjoisosassa voi sen sijaan olla jossain määrin huomioitavia happamia sulfaattimaita, sillä todennäköisyys niiden esiintymiseen on arvioitu kohtalaiseksi. (Lähde: GTK)

Eläinsuojat

Alueella sijaitsee vanha turkistarha, jolla ei enää harjoiteta tarhausta, mutta jolla on edelleen lupa toimintaan (Lähde: Lausunto länsirannikon ympäristöyksikkö).

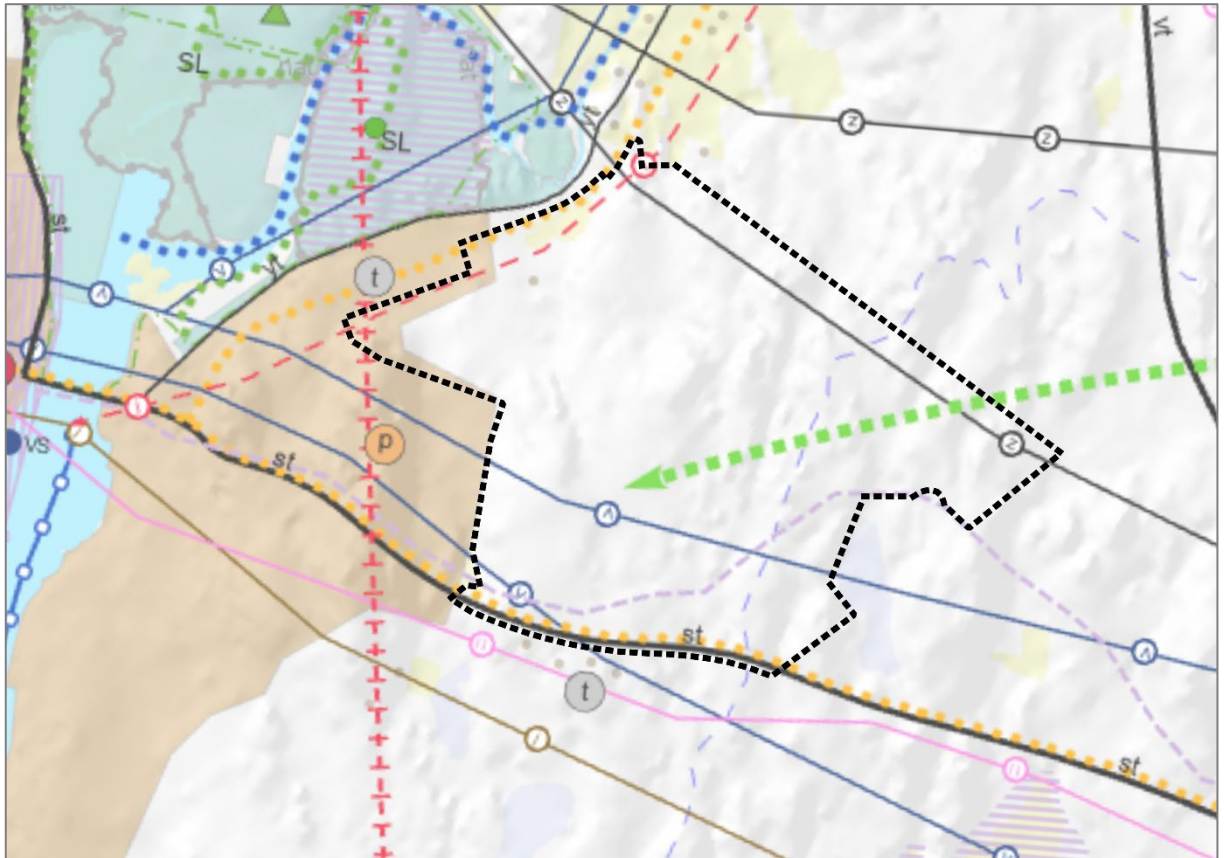
3.1.4 Maanomistus

Kaavoitettava alue on pääosin kaupungin omistuksessa. Tekninen lautakunta on 11.2.2026 hyväksynyt kaava-alueesta tehtävän ennakkovaraussopimuksen alueelle sijoittuvan toimijan kanssa.

3.2 Suunnittelutilanne

3.2.1 Kaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset

3.2.1.1 Maakuntakaava

Kuva 14. Ote maakuntakaavayhdistelmästä. (Pohjanmaan liitto, 2024)

Kristiinankaupunki kuuluu Pohjanmaan liiton toiminta-alueeseen. Pohjanmaan liitto on siirtynyt rullaavaan kaavoitukseen ja maakuntahallitus päätti 28.9.2020 aloittaa Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 laatimisen. Pohjanmaan maakuntakaava 2050 hyväksyttiin maa-kuntavaltuustossa 7.4.2025 ja tuli voimaan 2.7.2025 alueidenkäyttölain 201 §:n mukaisesti. Voimaan tullessaan Pohjanmaan maakuntakaava 2050 kumosi Pohjanmaan maakuntakaavan 2040. Maakuntavaltuuston päätöksestä jätettiin seitsemän valitusta Vaasan hallinto-oikeuteen.

Pohjanmaan maakuntakaavassa 2050 pienelle osalle suunnittelualueen länsiosaa on osoitettu kaavamerkintä taajamatoimintojen alue (A).

Koska suunnittelualueelle ei ole osoitettu maakunnallisesti merkittävää teollisuusaluetta Pohjanmaan maakuntakaavassa 2050, on tärkeää, että myös alueelliset vaikutukset selvitetään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. (Lähde: Lausunto, Pohjanmaan liitto).

AKL 32 §:n mukaisesti maakuntakaava ei ole voimassa oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella.

Suunnittelualuetta ja sen lähialuetta koskevat seuraavat voimassa olevan maakuntakaavan merkinnät:

A

Taajamatoimintojen alue

Aluevarausmerkinnällä osoitetaan alueita asumiselle ja muille taajamatoiminnoille kuten palveluille, työpaikoille ja teollisuudelle, liikennealueille, kävely- ja pyöräilyväylille, virkistys- ja puistoalueille sekä erityisalueille.

Suunnittelumääräys: Alue tulee tarkemmassa suunnittelussa suunnitella ensisijaisesti asumiselle, palveluille ja työpaikoille. Eheää yhdyskuntarakennetta tulee edistää taajaman luonne huomioiden.

Asumista ei tule sijoittaa yhtenäisille peltoalueille, jos se ei eheyttä taajamarakennetta. Joukkoliikennettä sekä kävelyyn ja pyöräilyyn tarkoitettua verkostoa tulee kehittää, jotta julkisten ja kaupallisten palvelujen sekä virkistysalueiden saavutettavuutta voidaan parantaa. Täydennysrakentaminen on sopeutettava olemassa olevaan asutukseen sekä kulttuuriympäristö-, maisema- ja luonnonarvoihin. Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi.

Ekologinen yhteystarve

Kehittämisperiaatemarkinnällä osoitetaan ekologisia yhteystarpeita. Ekologiset yhteydet turvaavat luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeiden lajien liikkumis- ja lisääntymisedellytykset. Ekologisten yhteyksien tarkat sijainnit määräytyvät tarkemmassa suunnittelussa.

Suunnittelumääräys: Tarkemmassa suunnittelussa ekologiset yhteistarpeet tulee täsmentää ja tarvittavat selvitykset tehdä kullekin kaavatasolle. Alueella tulee alueidenkäyttö ja toimenpiteet suunnitella ja toteuttaa niin, että voidaan turvata ekologiset yhteydet sekä kehittää ja toteuttaa niitä.

Kulttuurihistoriallisesti merkittävä tielinjaus

Ominaisuusmerkinnällä osoitetaan Liikenneviraston kulttuuriarvo-kohteiksi nimeämät museotiet sekä muut kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat tielinjaukset. Nämä ovat Rantatie ja Kyrönkankaan tie sekä Kolpin ja Ähtävän välisen tien vanha linjaus.

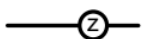
Suunnittelumääräys: Alueidenkäytön ja toimenpiteiden suunnittelussa tulee huomioida tielinjauksen maisemalliset ja kulttuurihistorialliset arvot. Mahdollisuudet käyttää historiallista reittiä matkailun ja virkistykseen edistämiseen tulee huomioida.

Project aqua -vesistö

Ominaisuusmerkinnällä osoitetaan Lapväärtinjoen-Isojoen vesistö-alue, joka vaatii erityistä suojelua ja on luokiteltu kansainvälisesti arvokkaaksi Project aqua -kohteeksi.

Suunnittelumääräys: Alueen asema kansainvälisesti arvokkaana suojelukohteena tulee ottaa huomioon. Alueella tapahtuvissa toimenpiteissä tulee kiinnittää erityistä huomiota vesistön veden laatuun.

Voimansiirtojohto

Viivamerkinnällä osoitetaan 110 kV:n tai 400 kV:n voimansiirtojohdot. Johtoalueilla on voimassa maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Päävesijohto

Raideliikenteen yhteystarve

Kehittämisperiaatemerkinällä osoitetaan Rantarata sekä raideliikenteen yhteystarpeet Vaasan yhdysradalta Vaasan lentoasemalle ja Suupohjan radalta Karhusaaren satamaan. Raidelinjausten tarkka sijainti määräytyy tarkemmassa suunnittelussa.

Suunnittelumääräys: Jatkosuunnittelussa tulee huomioida tulvasuojelutoimenpiteet kulttuuriympäristö-, maisema- ja luontoarvot sekä turvata alkutuotannon toimintaedellytykset.

Siirtoviemärin yhteystarve

Kehittämisperiaatemerkinällä osoitetaan siirtoviemäreiden yhteystarpeita. Johtolinjauksen tarkka sijainti määräytyy tarkemmassa suunnittelussa.

Suunnittelumääräys: Jatkosuunnittelussa tulee johtolinjalle selvittää tarkoituksenmukaisin vaihtoehto, jossa huomioidaan muu alueidenkäyttö sekä maisema-, kulttuuriympäristö- ja luontoarvot.

Ohjeellinen pyöräilyreitti

Kehittämisperiaatemerkinällä osoitetaan pyöräilyreittejä. Nämä yhdistävät virkistysalueita, virkistys- ja matkailukohteita, arvokkaita kulttuuriympäristöjä ja luonnonsuojelualueita yhteistoiminnalliseksi maakunnalliseksi verkostoksi.

Suunnittelumääräys: Pyöräilyreitit tarkempi suunnittelu ja merkintä tulee tehdä yhteistyössä maanomistajien ja viranomaisten kanssa. Pyöräilyreittiä suunniteltaessa tulee pyrkiä käyttämään olemassa olevia teitä ja kävely- ja pyöräilyväyliä. Suunnittelussa ja toimenpiteissä tulee huomioida pyöräilyreitit merkitys viheraluejärjestelmässä sekä kulttuuriympäristö-, maisema- ja luontoarvot.

Suunnittelualuetta koskevat lisäksi seuraavat suunnittelumääräykset:

- Tulvavaaran huomioimista koskeva yleinen suunnittelumääräys
- Happamia sulfaattimaita koskeva yleinen suunnittelumääräys

- Energiantuotantoa, -siirtoa ja -varastointia koskeva yleinen suunnittelumääräys
- Energiantuotantoa, -siirtoa ja -varastointia koskeva yleinen suunnittelusuositus
- Vapaaehtoista ekologista kompensatiota koskeva yleinen suunnittelumääräys

3.2.1.2 Yleiskaava

Suunnittelualueella ei ole voimassa koko kaupungin aluetta kattavaa yleiskaavaa tai maankäytön kehityskuvaa. Alueelle on laadittu osayleiskaava, joka on hyväksytty ja kuulutettu voimaan vuonna 2026. Kaava-alueen itäpuolella on voimassa Lapväärtin osayleiskaava.

Kaupunginhallitus on päättänyt 13.3.2017 § 66 strategisen yleiskaavan laatimisesta. Tavoitteena on edistää taloudellista, toimivaa ja viihtyisää yhdyskuntarakennetta.

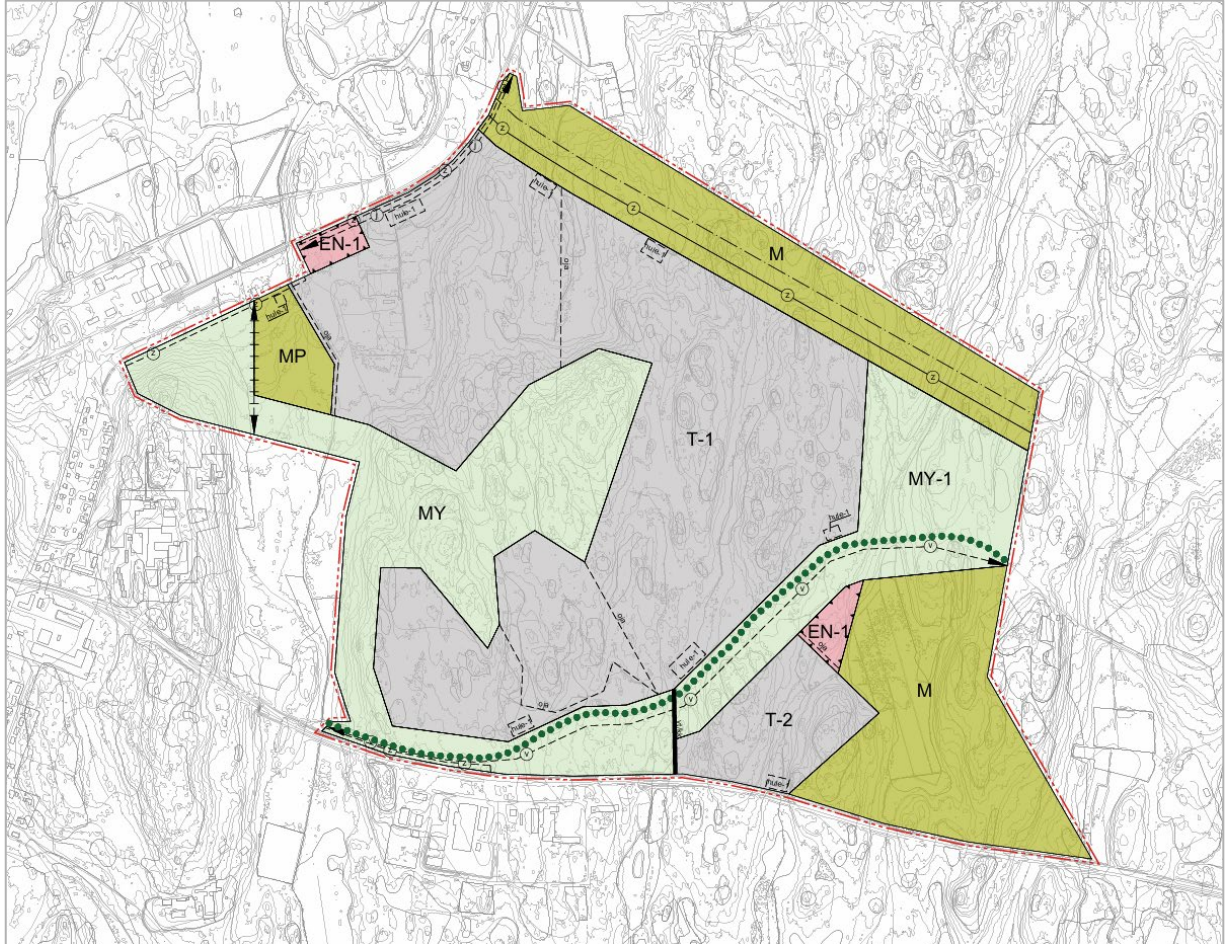
Kristiinankaupungissa on käynnissä lisäksi useita osayleiskaavahankkeita, kuten aluetta koskeva Itäpuolen teollisuusalueen osayleiskaava, Kristiinankaupungintien pohjoispuolen osayleiskaava ja useita tuuli- tai aurinkovoimaosayleiskaavoja.

Suunnittelualueelle on laadittu Itäpuolen teollisuusalueen osayleiskaava. Kaupunginhallituksen kaavoitusjaosto hyväksyi osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) ja päätti sen nähtäville asettamisesta kokouksessaan 3.10.2024. OAS asetettiin nähtäville 10.10.2024 - 11.11.2024. Itäpuolen teollisuusalueen osayleiskaavaluonnos on ollut nähtävillä AKL 62 §:n ja MRA 30 §: mukaisesti 15.5-15.6.2025. Kaavaehdotusaineisto asetettiin julkisesti nähtäville 30.10.2025 -30.11.2025 väliseksi ajaksi. Osayleiskaava hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 23.3.2026 § 16 ja on kuulutettu voimaan 6.5.2026.

Kaavoitettava alue on osayleiskaavassa osoitettu pääosin teollisuus- ja varastoalueeksi, jolle saa sijoittaa datakeskuksia ja niitä palvelevaa uusiutuvaa energiantuotantoa (T-1), teollisuus- ja varastoalueeksi, jolle saa sijoittaa myös uusiutuvaa energiantuotantoa (T-2), maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M) sekä maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY). Lisäksi alueelle on osoitettu puutarha- ja kasvihuonealuetta (MP) ja energihuollon aluetta (EN).

Osayleiskaavassa huomioidaan maakuntakaavan mukaiset yhteydet; ekologinen yhteys, raideliikenteen yhteystarve sekä sähkönsiirto. Lisäksi osayleiskaavassa

annetaan suojelumääräyksiä koskien kulttuurihistoriallisesti merkittävää Lålbyn tietä sekä osoitetaan aluevarauksia ja annetaan määräyksiä hulevesien hallintaan liittyen.

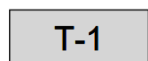

Kuva 15. Ote Itäpuolen teollisuusalueen osayleiskaavakartasta 15.10.2025 (muutokset 9.1.2026).

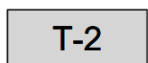
Osayleiskaavan mukaiset yleiskaavamerkinnot ja -määräykset on esitetty seuraavassa:

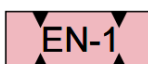
Rautatien yhteystarve.

Teollisuus- ja varastoalue. Alueelle saa sijoittaa datakeskuksia ja niitä palvelevaa uusiutuvaa energiantuotantoa.

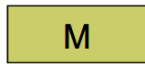

Teollisuus- ja varastoalue. Alueelle saa sijoittaa myös uusiutuvaa energiantuotantoa.

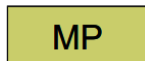

Energiahuollon alue. Alueelle saa sijoittaa akkuvarastoja. Akkuvastojen rakennuttajan tai kaupungin rakennusvalvonnan tulee olla yhteydessä rakennuslupaprosessin aikana voimajohdon

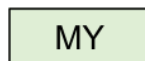
omistajaan. Yhteydenoton tarkoituksena on selvittää voimajohtojen vaatimat rakennuskieltoalueet, turvaetäisyydet ja mahdolliset vaarajännitealueet.

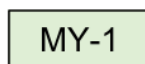
Maa- ja metsätalousvaltainen alue.

Puutarha- ja kasvihuone.

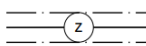
Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja.

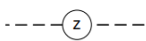
Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja. Alueella on luonnonsuojelulain 78 §:n mukainen suojellun lajin (liito-orava) elinympäristö. Lisäksi alueella on linnustollisia arvoja.

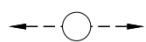
Jalankulku- ja pyöräilyreitti. Lålbyntie on maakuntakaavassa osoitettu kulttuurihistoriallisesti merkittävä tielinjaus. Alueidenkäytön ja toimenpiteiden suunnittelussa tulee huomioida tielinjauksen maisemalliset ja kulttuurihistorialliset arvot sekä mahdollisuudet käyttää historiallista reittiä matkailun ja virkistykseen edistämiseen.

Johtoa varten varattu alueen osa.

Maakaapeli / sähkösiirtoyhteys.

Putkilinja. Sijainti ohjeellinen, yhteys sitova.

v = vesijohto j = viemäri

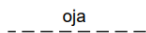
Yhdystie / kokoojakatu.

Yleiskaava-alueen raja.

Alueen raja.

Ohjeellinen oja.

Ohjeellinen alueelliselle hulevesijärjestelmälle varattu alueen osa, jonka kautta johdetaan ja viivytetään allas- ja ojarakentein.

YLEISKAAVA-ALUETTA KOSKEVAT YLEISET MÄÄRÄYKSET:

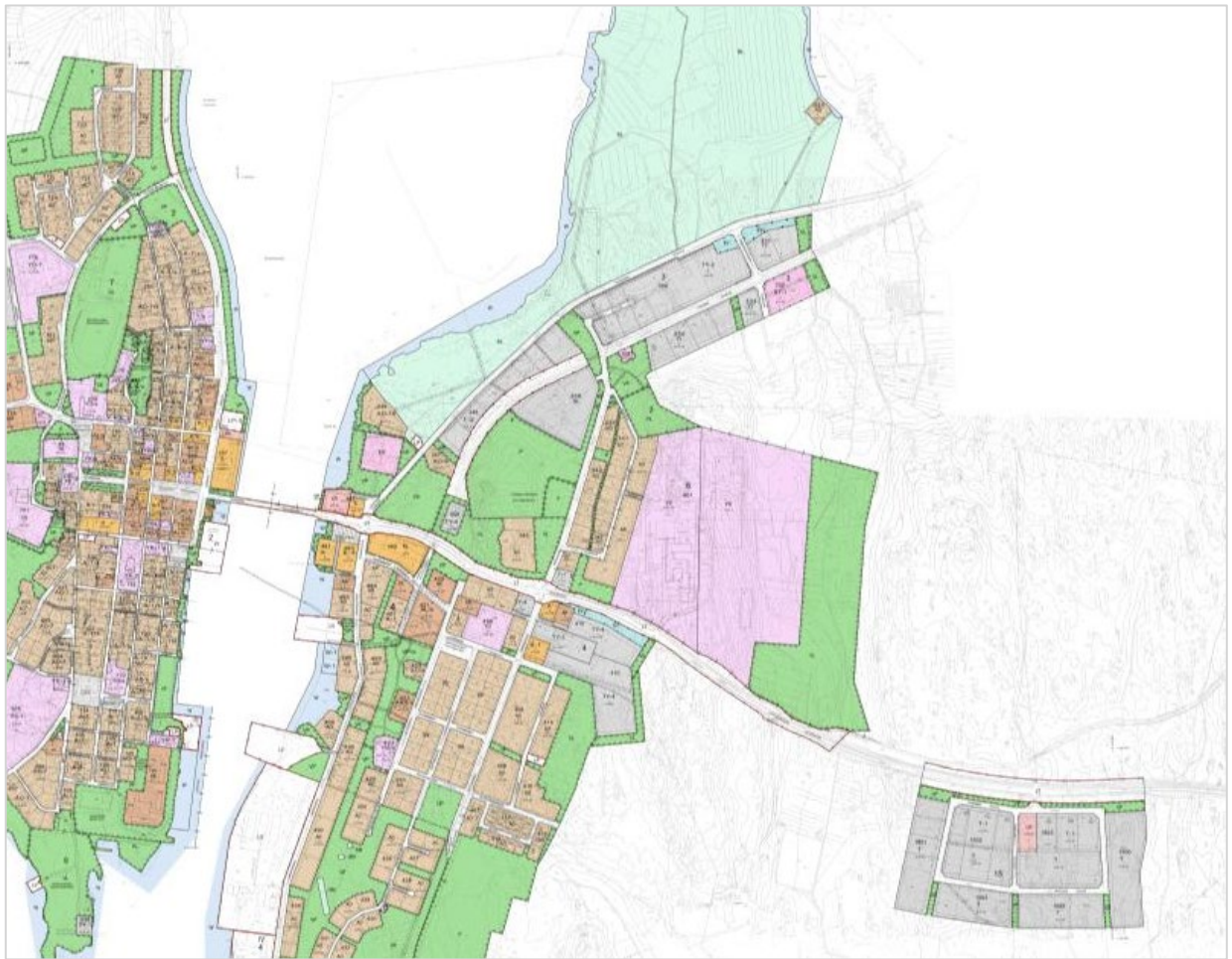
Hulevesiä on viivytettävä kiinteistöillä siten, että viivytyksrakenteiden suunnittelutilavuus on $2 \text{ m}^3 / 100 \text{ m}^2$ läpäisemätöntä pintaa kohden. Viivyttävien rakenteiden on tyhjennytävä 6–12 tunnin kuluessa niiden täyttymisestä. Rakennuslupa-asiakirjoihin tulee sisältyä hulevesisuunnitelma, joka kattaa myös rakentamisen aikaisten hulevesien hallinnan.

3.2.1.3 Asemakaava

Alueella ei ole pääosin voimassa asemakaavaa. Alueen länsiosassa on kuitenkin pieni alue lähivirkistysaluetta (VL) ja eteläosassa pieni alue, joka kuuluu Lapväärtintien maantiealueeseen (LT).

Kaava-alueen eteläpuolella on voimassa Lapväärtintien teollisuusalueen asemakaava ja länsipuolella Selkämeren sairaalan asemakaava sekä sen pohjoispuolella Veturitien teollisuusalueen asemakaava ja Lämpökeskuksen asemakaava.

Kristiinankaupungissa on käynnissä useita vihreään siirtymään ja teollisuusalueiden kaavoitukseen liittyviä asemakaavahankkeita, mm. Karhusaaren ja Karhusalmen asemakaavahankkeet, Åsändanin asemakaavan muutos sekä Kristiinankaupungintien pohjoispuolen asemakaava.

Kuva 16. Voimassa olevat asemakaavat alueen läheisyydessä (lähde: Kristiinankaupungin karttapalvelu).

3.2.1.4 Rakennusjärjestys

Kristiinankaupungissa on voimassa Kristiinankaupungin rakennusjärjestys, joka on tullut voimaan 8.9.2025.

3.2.2 Strategiat ja ohjelmat

- Agenda 2030, YK, 2015
- Euroopan Green Deal-ohjelma
- EU:n Itämeri-strategia
- Hiilineutraali Suomi 2035 – kansallinen ilmasto- ja energiastrategia
- Pohjanmaan maakuntastrategia 2022–2025
- Kristiinankaupungin strategia 2025

- Kaavoitusohjelma vuosille 2025–2029
- Kristiinankaupungin ilmastosuunnitelma 2025–2030
- EU Data Union Strategy
- Cloud and AI Development Act (tulossa 2026)
- Datakeskusten kansallinen tiekartta
- Aaltorata-rautatieyhteyden tarveselvitys, loppuraportti 26.3.2026

3.2.3 Kaava-aluetta koskevat selvitykset

Aluetta ja sen lähiympäristöä koskevat selvitykset ja suunnitelmat ovat mm.:

- Kristiinankaupungin vesihuollon yleissuunnitelma, Vesihydro Oy 2004
- Kiinteät muinaisjäännökset Pohjanmaalla, Museovirasto, Pohjanmaan liitto 2006
- Itäpuolen teollisuusalueen osayleiskaavan hulevesiselvitys, 30.4.2025 / Ram-boll
- Itäpuolen luontoselvitys, Kristiinankaupunki / Kvarken Nature and Fishing, Carina Rönn, 2025

Kaavatyön aikana laaditut suunnitelmat ja selvitykset:

- Luontoselvitys
- Vaikutusten arviointi luonnon monimuotoisuuteen
- Hiilikartta (arvio) päivitys
- Natura-arviointi ja Natura-tarvearviointi, Ecobio 2026
- Asemakaavan luontoselvitys, Suomen Luontotieto, 2026
- Asemakaavan meluselvitys, A-Insinöörit Suunnittelu Oy
- Havainnekuvat, A-Insinöörit Suunnittelu Oy

Lisäksi kaavaselostukseen on liitetty luontovaikutusten arviointi ja johtopäätökset hulevesien hallinnasta.

4 Asemakaavan suunnittelun vaiheet

4.1 Asemakaavan suunnittelun tarve

Alueen kehittämisen tarve perustuu kaavoitusohjelmaan ja solmittuun ennakkovaraussopimuksen datakeskuksen hankekehittäjän kanssa.

Kristiinankaupungin itäpuolen teollisuusalueelle laaditaan 2026 hyväksytyn osayleiskaavan pohjalta asemakaava, joka mahdollistaa käyttötarkoituksen mukaisen kaavamerkinnän T, teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue. Teollisuusalueelle suunnitellaan alustavasti datakeskusta ja muuta sen sivuvirtoihin liittyvää toimintaa.

Alueelle on tarpeen osoittaa aluevarauksia myös olemassa oleville voimajohdoille sekä maakuntakaavan mukaiselle tulevaisuuden raideliikenteen yhteystarpeelle.

Lisäksi tavoitteena on säilyttää maakuntakaavan ja laadittavan osayleiskaavan mukaiset ekologiset- ja viheryhteystarpeet sekä alueella luontoselvityksessä todetut luontoarvot. Asemakaavalla on tarkoitus myös turvata Lålbyn kulttuurihistoriallisesti merkittävän tielinjauksen ja sen arvojen säilyminen.

4.2 Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset

Asemakaava on käynnistetty kaupungin aloitteesta. Asian valmistelu on aloitettu tammikuussa 2025, kaavoitusohjelman 2025–2029 mukaisesti. Asemakaava laaditaan Kristiinankaupungin itäpuolen teollisuusalueelle 23.3.2026 hyväksytyn osayleiskaavan pohjalta. Osayleiskaava on kuulutettuja tullut voimaan 6.5.2026.

Kaupunginhallituksen kaavoitusjaosto päätti 4.12.2025 § 95 ilmoittaa, että Itäpuolen teollisuusalueen asemakaavan laatiminen on aloitettu alueidenkäyttölain 63 §:n mukaisesti ja hyväksyä, että osallistumis- ja arviointiohjelma asetetaan nähtäville alueidenkäyttölain 63 §:n sekä maankäyttö- ja rakennusasetuksen 30 §:n mukaisesti vähintään 30 päivän ajaksi, sekä pyytää mielipiteitä osallisilta.

Tekninen lautakunta on kokouksessaan 11.2.2026 § 9 päättänyt tehdä alueesta suunnitteluvarausta koskevan sopimuksen datakeskustoimijan kanssa.

4.3 Osallistuminen ja yhteistyö

4.3.1 Osalliset

Kaavoitusmenettely tulee järjestää ja suunnittelun lähtökohdista, tavoitteista ja mahdollisista vaihtoehtoista kaavaa valmisteltaessa tiedottaa niin, että alueen maanomistajilla ja niillä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (osallinen), on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta (Alueidenkäyttölaki § 62).

Osallisia ovat:

- Alueen ja vaikutusalueen maanomistajat
- Kaupungin asukkaat ja loma-asukkaat
- Muut osalliset ja osalliseksi ilmoittautuvat

Kristiinankaupungin kaupunki

- Kaupunginvaltuusto
- Kaupunginhallitus
- Kaupunginhallituksen kaavoitusjaosto
- Tekninen lautakunta
- Hyvinvointilautakunta
- Länsirannikon ympäristöyksikkö

Viranomaiset

- Lupa- ja valvontavirasto, LVV
- Pohjanmaan elinvoimakeskus
- Väylävirasto
- Museovirasto
- Pohjanmaan liitto
- Pohjanmaan museo
- Pohjanmaan pelastuslaitos
- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes

- Metsähallitus

Yritykset ja yhteisöt

- EPV-alueverkko
- Caruna Oy
- Fingrid Oyj
- Oy Botniasrosk Ab
- Sydbottens Natur och Miljö r.f.;
- Muut mahdolliset yritykset ja yhteisöt

4.3.2 Vireilletulo

Kristiinankaupungin kaupunginhallituksen kaavoitusjaosto on lisännyt itäpuolen teollisuusalueen asemakaavan kaavoitusohjelmaan 2024–2028 kokouksessaan 15.2.2024 § 18.

Kaupunginhallituksen kaavoitusjaosto päätti kokouksessaan 4.12.2025 § 95 ilmoittaa, 1) että Itäpuolen teollisuusalueen asemakaavan laatiminen on aloitettu alueidenkäyttölain 63 §:n mukaisesti ja 2) hyväksyä, että osallistumis- ja arviointisuunnitelma asetetaan nähtäville alueidenkäyttölain 63 §:n sekä maankäyttö- ja rakennusasetuksen 30 §:n mukaisesti vähintään 30 päivän ajaksi, sekä pyytää mielipiteitä osallisilta.

4.3.3 Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt

Aloituskvaihe

Palautteen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (OAS) voi osoittaa Kristiinankaupungin tekniselle palvelualueelle osallistumis- ja arviointisuunnitelman sekä kaavaluonnosaineiston nähtävillä olon aikana. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa voidaan täydentää suunnittelun edetessä aina ehdotusvaiheen nähtävilläoloon asti.

Itäpuolen teollisuusalueen asemakaavan OAS oli nähtävillä 10.12.2025-25.1.2026 välisenä aikana kunnan verkkosivuilla ja palvelupisteessä: Lapväärtintie 10, 64100 Kristiinankaupunki. Palautetta pystyi toimittamaan sähköisellä lomakkeella tai kirjallisesti osoitteeseen PL 13, 64101 Kristiinankaupunki.

OAS:ta saatiin 12 lausuntoa. Mielenpitoja ei esitetty.

Keskeiset aihealueet palautteissa:

- Luontoarvot /Natura-alueet
- Ekologiset yhteydet
- Liikennejärjestelyt, ratavaraus
- Maisemavaikutukset, arkeologia, Låbyntie
- Vesien tarve, jäteveden käsittely ja veden saatavuus (datakeskus), sammutusvesi
- Vesistövaikutukset, happamat sulfaattimaat
- Alueelliset vaikutukset, teollisuus
- Yhteisvaikutukset sähkönsiirto, aluevaraukset, sähkön tarve
- Ympäristöterveys, melu ja kemikaaliturvallisuus
- Ilmastovaikutukset, ilmastonmuutos sekä siihen varautuminen ja sopeutuminen
- Kaavan tavoitteet ja vaikutusten arviointi, Valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteet
- Osalliset (Metsähallitus, Elinvoimakeskus)

Tarkempi kooste saapuneesta palautteesta on kaavaselostuksen liitteenä (liite 4).

Luonnosvaihe

Luonnosvaiheessa tilaisuus mielipiteen esittämiseen (Alueidenkäyttölaki 62 §, MRA 30 §) järjestetään asettamalla valmisteluaineisto nähtäville. Huomautuksia ja mielipiteitä alueen asemakaavan laatimista koskevissa asioissa voi jättää nähtävillä olon aikana Kristiinankaupungin tekniselle palvelualueelle.

Luonnos oli nähtävillä AKL 62 §:n ja MRA 30 §:n mukaisesti ajalla 22.4 - 24.5.2026.

Keskeiset aihealueet palautteissa:

Palautteissa korostuvat erityisesti kulttuuriympäristön, maiseman, luontoarvojen, liikenteen, turvallisuuden, ilmasto- ja meluvaikutusten sekä teknisen infrastruktuurin huomioon ottaminen asemakaavan jatkovalmistelussa. Useat palautteet edellyttävät

kaavamääräysten täsmentämistä, lisäselvityksiä sekä vaikutusten arvioinnin täydentämistä ennen kaavan etenemistä. Keskeisiä teemoja on esitetty seuraavassa:

- Kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot tulee huomioida nykyistä vahvemmin, erityisesti vanhan tapulikaupungin ympäristössä sekä rakentamisen mitta-kaavan ja sijoittumisen arvioinnissa.
- Luontoarvot, ekologiset yhteydet ja Natura-arvioinnin tarveharkinnassa esitetyt lieventämistoimet on varmistettava kaavamääräyksin. Erityistä huomiota tulee kiinnittää luo-1-merkintöihin. Natura-arviointi tulee päivittää.
- Kaavan suhdetta osayleiskaavaan ja maakuntakaavaan tulee selkeyttää, muun muassa rautatien yhteystarpeen, ekologisten yhteystarpeiden osalta.
- Melun, happamien maa- ja kallioperäolosuhteiden, mustaliuskealueiden sekä mahdollisten ympäristövaikutusten arviointia tulee täydentää ja perustella tarkemmin.
- Liikennejärjestelyt, saavutettavuus, katuverkosto ja vähintään toinen ajoyhteys pelastustoimen tarpeisiin tulee ratkaista jatkosuunnittelussa.
- Kaavamääräyksiä tulee täsmentää rakentamisen ohjauksen, jätevesien käsittelyn, pysäköinnin latausinfra, sähkönsiirron, puistomuuntamoiden ja voimajohtojen läheisyydessä rakentamisen osalta.
- Maanomistajien näkökulmasta on varmistettava riittävät suojaetäisyydet, mahdollisten pilaantuneiden vesien hallinta sekä metsäautoteiden ja liittymien käytökelpoisuuden säilyminen.

Palautteen johdosta kaavakartalle on tehty mm. seuraavat oleelliset tarkistukset:

- Liito-oravien kulkuyhteyksiä koskevien aluevarauksien parantaminen ja kaavamääräyksen täydentäminen
- Luontoarvoja, eli luo-alueita ja SL-aluetta koskevien määräysten täydentäminen
- Hulevesien hallintaa ja happamia sulfaattimaita koskevien kaavamääräysten täydentäminen
- Voimajohtojen risteämälausuntoja ja puistomuuntamoita koskevien määräysten lisääminen

Lisäksi jäähdytyslaitteiden ja varavoimalaitosten suurin sallittu äänitaso on määritelty meluselvityksessä.

Kaava-aineistoon on liitetty meluselvitys, hankkeen maisemavaikutusten visualisoinnit, asemakaavan luontoselvitys (2026) ja hulevesiasiantuntijan johtopäätökset. Luonnosvaiheen palaute on koostettu ja siihen on laadittu vastineet.

Kaavaselostusta on täydennetty mm. palautteen, kaavakarttaan tehtyjen tarkistusten, laaditun meluselvityksen, Natura-arvioinnin, hulevesien ja havainnekuvien osalta. Datasetskusten ja akkuvarastojen sekä kulttuuriympäristön kuvausta on täydennetty. Myös ongelma- ja riskitilanteiden sekä ilmastovaikutusten on lisätty. Kaavaselostukseen on lisäksi muista liittyvistä suunnitelmista päivitetty osayleiskaavan voimaan tulo sekä sen ohjausvaikutus ja kuvattu valmistuneen Aaltoradan esiselvityksen, 2026, linjausvaihtoehdot. Hiilikartta-tarkastelu on päivitetty asemakaavaratkaisun mukaiseksi ja asemakaavan luontovaikutusten arviointi on laadittu ehdotusvaiheessa valmistuneen luontoselvityksen pohjalta.

Tarkempi kooste palautteesta on esitetty liitteessä 4.

Ehdotusvaihe

Ehdotusvaiheessa asemakaavaehdotus pidetään julkisesti nähtävänä (Alueidenkäyttölaki 65 §, MRA 27 §) Kristiinankaupungin teknisen palvelualueen palvelupisteessä sekä kaupungin verkkosivuilla. Osallisilla on oikeus tehdä muistutuksia kaavaehdotuksesta. Muistutus on toimitettava tekniselle palvelualueelle ennen kaavaehdotuksen nähtävillä olon päättymistä (osoite: Kristiinankaupunki, Tekninen palvelualue, Lapväärintie 10, 64100 Kristiinankaupunki).

Hyväksyminen

Asemakaavan hyväksyy kaupunginvaltuusto. Asemakaavan valtuustokäsittelystä ja muistutuksiin laadituista vastineista annetaan kirjallinen ilmoitus niille muistuttajille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa. Valtuuston hyväksymispäätöksestä voi valittaa Vaasan hallinto-oikeuteen.

4.3.4 Viranomaisyhteistyö

Kristiinankaupungin itäpuolen teollisuusalueen asemakaavan laatimisesta järjestetään viranomaisneuvottelut aloitus- ja ehdotusvaiheessa. Mahdollisia työneuvotteluja

järjestetään tarvittaessa. OAS:ista, asemakaavaluonnoksesta ja kaavaehdotuksesta pyydetään lausunnot viranomaisilta ja yhteisöiltä.

Itäpuolen teollisuusalueen asemakaavan aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu järjestettiin 5.2.2026. Kaavaluonnoksesta on keväällä 2026 pyydetty lausunnot keskeisiltä lausuvilta viranomaisilta. Natura-arvioinnista on pyydetty lausunto lupa- ja valvontavirastolta kesällä 2026.

4.4 Asemakaavan tavoitteet

4.4.1 Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet

Kristiinankaupunki on saanut ympäristöministeriön myöntämän kaavoitusavustuksen valtionavustuslain (688/2001) nojalla ohjelmasta ”Vihreän siirtymän investointihankkeiden edistämisen avustukset” Itäpuolen teollisuusalueen osayleiskaavan laatimista varten. Hankkeen tavoitteena on tukea vihreää siirtymää edistävän rakentamisen toteuttamista.

Asemakaavan laatimisessa huomioidaan maakuntakaavan ja osayleiskaavan ohjausvaikutus sekä tavoitteet. Lisäksi huomioidaan kaupungin strategiset tavoitteet sekä teknisen lautakunnan päätös 11.2.2026 § 9 koskien alueen ennakkoavustussopimusta datakeskustoimijan kanssa.

4.4.1.1 Kaupungin asettamat tavoitteet

Asemakaavan tavoitteena on mahdollistaa Kristiinan kaupungin teknisen lautakunnan 11.2.2026 tekemän ennakkoavustussopimuksen mukaisen maankäytön, eli datakeskuksen ja sen sivuvirtoihin tukeutuvan toiminnan sijoittamisen alueelle. Lisäksi tavoitteena on selvittää alueen luontoarvot asemakaavatasoisessa luontoselvityksessä, arvioida vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen sekä hiilijalanjälkeen ja arvioida asemakaavan merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset alueidenkäyttölain mukaan.

4.4.1.2 Suunnittelutilanteesta johdetut tavoitteet

Maakuntakaava 2050

Pohjanmaan maakuntakaavassa 2050 pienelle osalle suunnittelualueen länsiosaa on osoitettu kaavamerkintä taajamatoimintojen alue (A). Muut alueelle kohdistuvat merkinnät ovat ekologinen yhteystarve, kulttuurihistoriallisesti merkittävä tielinjaus, voimansiirtojohto, päävesijohto, siirtoviemärin yhteystarve ja raideliikenteen yhteystarve. Suunnittelualueen itäosa kuuluu Lapväärtinjoen-Isojoen vesistöalueelle, joka vaatii erityistä suojelua ja on luokiteltu kansainvälisesti arvokkaaksi Project aqua -kohteeksi.

Aluevaraukset ja yhteystarpeet huomioidaan asemakaavassa maakuntakaavan mukaisesti voimassa olevan osayleiskaavan ohjausvaikutuksen kautta. Merkittävän teollisuusalueen sijoittumista koskeva arviointi tehdään myös alueelliset vaikutukset selvittäen (Lähde: Pohjanmaan liiton lausunto OAS:sta). Huomiota kiinnitetään myös vesistövaikutuksiin ja hyvään hulevesien hallintaan.

Yleiskaava

Suunnittelualueelle on laadittu Itäpuolen teollisuusalueen osayleiskaavaa. Osayleiskaava on hyväksytty 23.3.2026. Osayleiskaava on kuulutettu voimaan 6.5.2026. Lainvoiman saanut ja voimaankuulutettu osayleiskaava ohjaa jatkossa asemakaavoitusta maakuntakaavan sijaan.

Kaavoitettava alue on hyväksytyssä osayleiskaavassa osoitettu pääosin teollisuus- ja varastoalueeksi, jolle saa sijoittaa datakeskuksia ja niitä palvelevaa uusiutuvaa energiantuotantoa (T-1), teollisuus- ja varastoalueeksi, jolle saa sijoittaa myös uusiutuvaa energiantuotantoa (T-2), maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M) sekä maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY). Lisäksi alueelle on osoitettu energiahuollon aluetta (EN).

Asemakaavan tulee noudattaa osayleiskaavaa ja aluevaraukset tulee huomioida yleiskaavan sekä sittemmin alueesta tehdyn ennakkovaraussopimuksen mukaisesti.

Asemakaava

Alueella ei ole voimassa asemakaavaa. Alueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei myöskään ole vireillä muuta maankäyttöä koskevia kaavoja. Alue rajautuu voimassa oleviin asemakaava-alueisiin, joiden suhteen laadittava asemakaava

yhteensovitetaan. Laadittavalla asemakaavalla ohjataan rakentamisen määrää, sijoitumista ja muita laadullisia tekijöitä osayleiskaavaa tarkemmin, asemakaavan sisältövaatimukset huomioiden.

Muut alueella vireillä olevat asemakaavat

Kaava-alueen eteläpuolella on voimassa Lapväärtintien teollisuusalueen asemakaava ja länsipuolella Selkämeren sairaalan asemakaava sekä sen pohjoispuolella Veturitien teollisuusalueen asemakaava ja Lämpökeskuksen asemakaava. Laadittava asemakaava laaditaan siten, että se ei ole ristiriidassa näiden asemakaavojen kanssa, eikä vaaranna niiden toteuttamista.

Kristiinankaupungissa on ollut käynnissä useita vihreään siirtymään ja teollisuusalueiden kaavoitukseen liittyviä asemakaavahankkeita, mm. Karhusaaren ja Karhusalmen asemakaavahankkeet, Åsändanin asemakaavan muutos sekä Kristiinankaupungintien pohjoispuolen asemakaava. Asemakaavassa arvioidaan soveltuvien osien hankkeiden yhteisvaikutuksia laajemmin Kristiinankaupungin alueella.

4.4.1.3 Alueen oloista ja ominaisuuksista johdetut tavoitteet

Luontoselvitysten mukaan alueella on todettu merkittäviä luontoarvoja, jotka on huomioitava maankäytön suunnittelussa. Kaavoituksessa otetaan lisäksi huomioon työpaikka-alueen ja läheisten asuinalueiden sekä muiden mahdollisten herkkien toimintojen väliset tarvittavat suojaetäisyydet. Lisäksi alueella tulee huomioida hulevesien hyvä hallinta alueen merkittävien vesistöjen läheisyydessä sekä happamien sulfaattimaiden esiintyvyyden todennäköisyys ja niiden huomioiminen rakentamisessa, lähinnä suunnittelualueen pohjoisosassa.

Alueella on myös huomioitava sen toiminnasta sekä työmatka-, huolto- ja lastausliikenteestä mahdollisesti aiheutuvat meluvaikutukset sekä liikennevaikutukset tie- ja katuverkostolle, sillä alue rajautuu olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen ja myös herkkiin toimintoihin.

4.4.1.4 Ympäristötavoitteet, hiilijalanjälki ja ilmastonmuutoksen torjuminen

Tärkeimmät keinot ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja hiilijalanjäljen vähentämiseksi ovat siirtyminen uusiutuviin energianlähteisiin, energiatehokkuuden parantaminen ja hiilidioksidia tuottavan energiankulutuksen vähentäminen sekä hiilinielujen lisääminen ja vahvistaminen. Tehokkain ja yksinkertainen keino on tarpeettoman ympäristöä kuormittavan kulutuksen, tuotannon ja liikkumisen välttäminen.

Maankäytön ja yhdyskuntien suunnittelussa tulee pyrkiä tiiviiseen ja kaavataloudelliseen ratkaisuun, joka vähentää yhdyskuntateknisen rakentamisen sekä ajoneuvoliikenteen tarvetta, mahdollistaa työmatkaliikenteen ja lähipalvelujen käytön kevyen liikenteen keinoin sekä lisää tai säilyttää hiilinieluina ja helteillä viilentävinä elementteinä toimivien viheralueiden sekä kasvillisuuden määrää.

Suunnittelussa ja toteutuksessa tulee varautua ilmastonmuutoksen vaikutuksiin, kuten kesällä lämpimien jaksojen ja kuivuuden lisääntymiseen, mutta toisaalta kosteisiin ja leutoihin talviin. Lisäksi tulee varautua sään ääri-ilmiöihin, kuten pitkiin hellejaksoihin sekä rankkasateiden, tuulisuuden ja myrskyjen lisääntymiseen, mutta alueittain myös lumen määrän lisääntymiseen talvisin. (Lisätietoa: RT 1103170, Ilmastonmuutos, hillintä ja sopeutuminen rakennetussa ympäristössä)

Pohjanmaan ilmastostrategian 2040 tavoitteena on hillitä ilmastonmuutosta ja parantaa maakunnan kykyä sopeutua sen haittavaikutuksiin. Pohjanmaan kasvihuonepäästöistä lähes 40 % aiheutuu liikenteestä, ja energia-ala sekä maatalous tuottavat kumpikin noin 30 % päästöistä. Strategian mukaan alueen tulisi olla energiaomavarainen vuoteen 2030 mennessä, ja energian tulisi olla peräisin uusiutuvista lähteistä (Pohjanmaan liitto, 2015).

Kristiinankaupungin strategiassa 2035 yhtenä tavoitteena on ”kestävä ja elinvoimainen tulevaisuus.”

Vuonna 2021 Pohjanmaan kasvihuonekaasupäästöt olivat 1 378,5 kt CO₂e. Näistä päästöistä 27 % tuli maataloudesta ja 22 % liikenteestä. Muita merkittäviä päästölähteitä olivat kaukolämpö (9 %), kulutussähkö (8 %) ja muu lämmitys (7 %). Kristiinankaupungin kasvihuonekaasupäästöt olivat samana vuonna 69,2 kt CO₂e. Suurimmat päästölähteet Kristiinankaupungissa olivat maatalous (21 %) ja tieliikenne (17 %).

Muita merkittäviä päästölähteitä olivat öljylämmitys (6 %), muu lämmitys (7 %) ja työ-koneet (6 %). (Suomen ympäristökeskus, 2022)

Ilmastosuunnitelma on kaupunkia ohjaava asiakirja ja toimintasuunnitelma kaupunkior-ganisaation ilmastotyölle. Suunnitelma linjaa Kristiinankaupungin ilmastotyön periaat-teet ja tavoitteet, ja sitä tulee käyttää strategisessa valmistelussa sekä budjetoinnin, taloussuunnittelun ja investointien perustana. Suunnitelma on hyväksytty kaupungin-valtuustossa 18.11.2024 § 60.

4.4.1.5 Hiilijalanjälki (arvio)

Osayleiskaava

Osayleiskaavan Hiilikartta-tarkastelun johtopäätöksissä todetaan seuraavaa:

Metsäalueen muuttaminen rakennetuksi alueeksi heikentää alueen hiilitaseita, koska puuston poistaminen ja maaperän muokkaus vähentävät hiilivarastoja. Jäljelle jäävä puusto sitoo hiiltä, mutta sen vaikutus ei riitä kompensoimaan rakentamisen aiheutta-maa hiilen menetystä pitkälläkään aikavälillä. Tarkastelussa ei ole huomioitu mahdolli-sia hiiltä sitovia toimia, kuten biohiilen käyttöä tai alueelle sijoittuvan teollisuuden pääs-tövähennyksiä.

Rakentamisen vaikutuksia arvioitiin vuoteen 2030 ajoittuvana. Yleiskaavaehdotuksen mukainen maankäytön muutos pienentää alueen hiilivarastoja yhteensä **63 932 tCO₂**, mikä vastaa **-224 tCO₂/ha**.

- Kasvillisuuden hiilivarasto vähenee **25 643 tCO₂** (-90 tCO₂/ha).
- Maaperän hiilivarasto vähenee **36 618 tCO₂** (-128 tCO₂/ha).
- Lisäksi menetetään **1 671 tCO₂** (6 tCO₂/ha) potentiaalista hiilensidontaa, joka olisi kertynyt kaadettavan metsän kasvaessa tulevana vuosina.

Hiilivarastojen väheneminen kohdistuu nimenomaan rakentuville, aiemmin luonnonti-laisille alueille, ja muutos on luonteeltaan pysyvä. Arvion mukaan hiilivaraston piene-neminen jatkuu pitkällä aikavälillä (vuodet 2025–2095), sillä rakentaminen vuonna 2030 katkaisee metsän luonnollisen hiilen kertymisen.

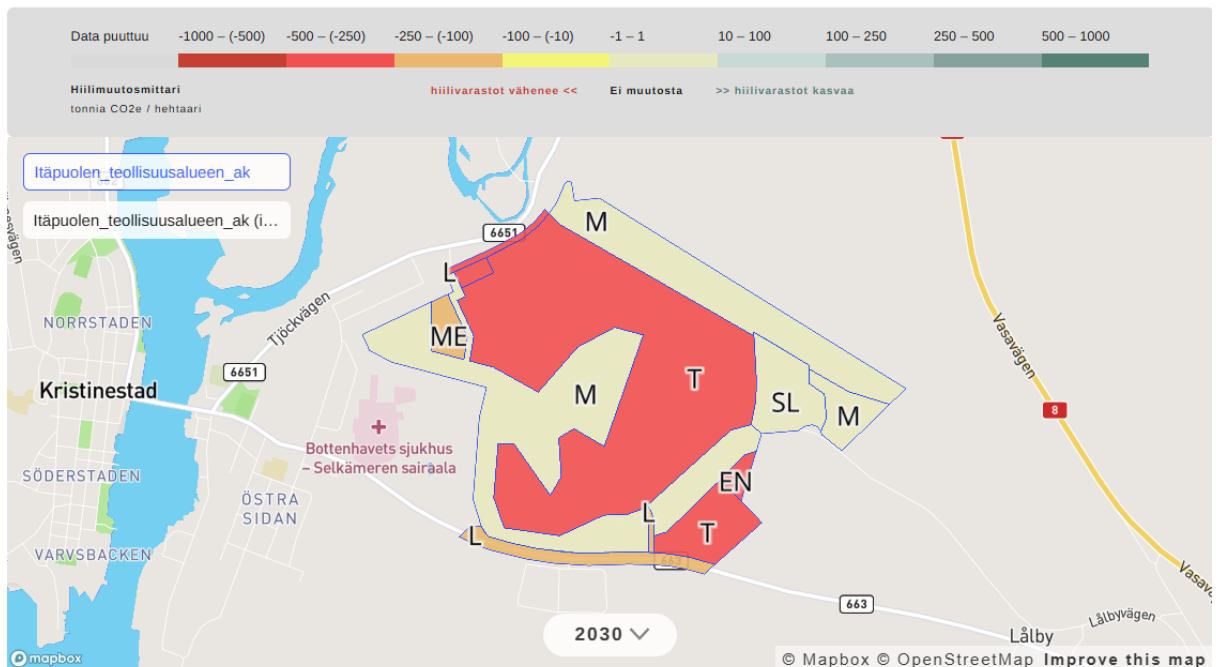
Asemakaava

Ehdotusvaiheessa laaditussa asemakaavatasoisessa Hiilikartta-tarkastelussa arvioitiin kaava-alueen maankäytön hiilivaikutuksia asemakaavan kaavaratkaisun pohjalta.

Nyt laaditun asemakaavan hiilikartan tulokset eivät ole täysin verrannollisia osayleiskaavan aikana laaditun laskelman kanssa, sillä kyseisten kaavojen rajaukset eivät vastaa toisiaan. Verrattuna osayleiskaavan mukaiseen tarkasteluun kaavan aluevarauksia on tarkennettu lisäämällä kaavakartalle katualueita, MY-aluevarauksia on tarkistettu luo-merkintöjen osalta ja kaavakarttaan on sisällytetty SL-aluevaraus.

Rakentamisen vaikutuksia arvioitiin myös vuoteen 2030 ajoittuvana. Asemakaavaehdotuksen mukainen maankäytön muutos pienentää alueen hiilivarastoja yhteensä - **63 802 tCO₂**, mikä vastaa **-238 tCO₂/ha**.

- Kasvillisuuden hiilivarasto vähenee **25 926 tCO₂** (-97 tCO₂/ha).
- Maaperän hiilivarasto vähenee **36 651 tCO₂** (-137 tCO₂/ha).

Kuva 17. Hiilikartta-työkalun tulokset asemakaavan vaikutuksesta hiilivarastoon vuonna 2030.

Hiilivarastojen väheneminen kohdistuu rakentuville, aiemmin luonnontilaisille alueille, ja muutos on luonteeltaan pysyvä. Arvion mukaan hiilivaraston pieneneminen jatkuu

pitkällä aikavälillä (vuodet 2025–2095), sillä rakentaminen vuonna 2030 katkaisee metsän luonnollisen hiilen kertymisen. MY- ja SL-aluevarauksien alueella hiilivarasto alkaa hitaasti kasvaa vuosien aikana, mutta hiilivaraston kasvu kyseisillä alueilla ei kompensoi rakennettavien alueiden hiilivaraston vähenemistä.

Työkalu laskee kasvillisuuden ja maaperän hiilivaraston nykyisen hiilivaraston paikkatietoaineistojen perusteella. Kaavan vaikutus hiilivarastoon perustuu kasvillisuuden ja maaperän nykyiseen hiilivarastoon, kasvupaikkatyyppin perustuvaan arvioon kasvillisuuden hiilen sidonnasta tai päästöistä, käyttäjän syöttämiin kaavan aluevaraustietoihin ja niihin liittyviin oletuksiin hiilivaraston säilymisestä eri käyttötarkoituksiluokissa. Tiedot kasvillisuuden hiilivarastosta on koostettu eri lähteistä, ja työkalun tiedot hiilivaraston määrästä ovat osin epätarkkoja. Esimerkiksi asemakaavan alueella on tapahtunut tuulituhoja, jonka seurauksena alueen kasvillisuuden määrässä on tapahtunut muutoksia.

4.4.1.6 Datakeskuksiin ja tiedon varastointiin liittyvät tavoitteet

EU rakentaa parhaillaan erilaisten strategioiden, lainsäädännön ja aloitteiden kokonaisuutta, jonka tavoitteena on:

- Lisätä datakeskuskapasiteettia merkittävästi
- Varmistaa teknologinen ja digitaalinen suvereniteetti
- Vahvistaa AI- ja pilvipalveluinfrastruktuuria Euroopassa
- Tehostaa lupaprosesseja ja panostaa kestävyYTEEN
 - Parantaa ympäristöystävällisyyttä ja resurssitehokkuutta
- Säättää tiukemmat turvallisuus- ja kybervaatimukset

Suomella on myös kansallinen strategia datakeskuksille, Datakeskusten kansallinen tiekartta – loppuraportti (4.11.2025). Sen mukaan Suomi on erityisen houkutteleva kohde datakeskusten sijoittumiselle; Suomessa on puhtaasti tuotettua ja edullista sähköä, viileä ilmasto, vahva infrastruktuuri ja poliittinen vakaus. Suomi tavoittelee erityisesti korkean lisäarvon datakeskusinvestointeja. Datakeskusten tulee tiekartan mukaan osallistua sähköjärjestelmän tasapainotukseen ja sijoittua lähelle energiantuotantoa.

4.4.2 Asemakaavaratkaisu ja sen vaikutukset

4.4.2.1 Vaikutusten arviointi

Maankäyttö- ja rakennusasetuksessa 1 §:ssä todetaan, että alueidenkäyttölain 9 §:ssä tarkoitettuja kaavan vaikutuksia selvitettäessä otetaan huomioon aikaisemmin tehdyt selvitykset sekä muut selvitysten tarpeellisuuteen vaikuttavat seikat. Selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkitävät välittömät ja välilliset vaikutukset:

1. ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön;
2. maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon;
3. kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin;
4. alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen;
5. kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön;
6. elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen.

Kaavan vaikutusten sekä viranomaisneuvottelutarpeen perustella voidaan todeta, että asemakaava ja asemakaavan muutos on vaikutuksiltaan merkittävä.

4.4.2.2 Valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteet

Valtioneuvoston päätös valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista on tullut voimaan 1.4.2018. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelu järjestelmää ja ne ohjaavat maankäytön suunnittelua valtakunnallisella tasolla ja ovat tarkemman suunnittelun ohjeena. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet välittyvät paikallissuunnitteluun ensisijaisesti maakuntakaavoituksen kautta.

1. toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
2. tehokas liikennejärjestelmä
3. terveellinen ja turvallinen elinympäristö
4. elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
5. uusiutumiskykyinen energiahuolto

Tätä kaavahanketta koskevat näistä erityisesti toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen, tehokas liikennejärjestelmä sekä uusiutumiskykyinen energiahuolto.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on kuvattu tarkemmin oheisessa julkaisussa: [VATpääätös14.12.2017_FI.pdf](#) . Tässä kaavahankkeessa valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet toteutuvat seuraavasti:

Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen

Edistetään koko maan monikeskuksista, verkottuvaa ja hyviin yhteyksiin perustuvaa aluerakennetta, ja tuetaan eri alueiden elinvoimaa ja vahvuuksien hyödyntämistä.

Luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi sekä väestökehityksen edellyttämälle riittävälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.

Luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen.

Edistetään palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta. Edistetään kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä sekä viestintä-, liikkumis- ja kuljetuspalveluiden kehittämistä.

Merkittävät uudet asuin-, työpaikka- ja palvelutoimintojen alueet sijoitetaan siten, että ne ovat joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kannalta hyvin saavutettavissa.

Kaavalla mahdollistetaan datakeskusten ja vihreään siirtymään liittyvien hankkeiden sijoittuminen alueelle sekä huomioidaan yhdyskuntatekniset järjestelmät ja niiden yhteystarpeet. Työpaikka-alue liittyy olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen ja on saavutettavissa keskustasta sekä asutusalueilta kestävästi liikkumisen keinoin.

Tehokas liikennejärjestelmä

Edistetään valtakunnallisen liikennejärjestelmän toimivuutta ja taloudellisuutta kehittämällä ensisijaisesti olemassa olevia liikenneyhteyksiä ja verkostoja sekä varmistamalla edellytykset eri liikennemuotojen ja -palvelujen yhteiskäyttöön perustuville matka- ja kuljetusketjuille sekä tavara ja henkilöliikenteen solmukohtien toimivuudelle.

Turvataan kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävien liikenne- ja viestintäyhteyksien jatkuvuus ja kehittämismahdollisuudet sekä kansainvälisesti ja

valtakunnallisesti merkittävien satamien, lentoasemien ja rajanylityspaikkojen kehittämismahdollisuudet.

Asemakaavoituksessa arvioidaan alueen maankäytön vaikutuksia liikenteseen ja tunnistetaan sen aiheuttamat kehittämistarpeet. Alueella varaudutaan raideliikenteen yhteystarpeeseen.

Terveellinen ja turvallinen elinympäristö

Varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Uusi rakentaminen sijoitetaan tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta varmistetaan muutoin.

Ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja.

Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys, tai riskit hallitaan muulla tavoin.

Suuronnettomuusvaaraa aiheuttavat laitokset, kemikaaliratapihat ja vaarallisten aineiden kuljetusten järjestelyratapihat sijoitetaan riittävän etäälle asuinalueista, yleisten toimintojen alueista ja luonnon kannalta herkistä alueista.

Otetaan huomioon yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden tarpeet, erityisesti maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet ja turvataan niille riittävät alueelliset kehittämisedellytykset ja toimintamahdollisuudet.

Asemakaavoituksessa varaudutaan ilmastonmuutokseen ja sään ääri-ilmiöihin, huomioidaan ympäristön häiriötekijät tai mahdollinen aiheutuva onnettomuusvaara, ehkäistään haitallisia terveysvaikutuksia tai vaikutuksia viihtyisyyteen kaavamääräyksillä ja varmistetaan riittävät suojaetäisyydet suhteessa herkkiin toimintoihin.

Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat

Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta. Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä.

Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta.

Asemakaavassa huomioidaan alueella todennetut luontoarvot, vesien suojelu, hulevesien hallinta sekä säilytetään luontoarvoille ja virkistykselle riittäviä yhteisiä viheralueita (ekologisia käytäviä). Lisäksi huomioidaan vaikutukset kaupungin keskustan arvokkaaseen RKY-alueeseen, Lälbyntiehen sekä kaupunkilaisille tärkeisiin virkistyskäytössä oleviin kohteisiin.

Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Varaudutaan uusiutuvan energian tuotannon ja sen edellyttämien logististen ratkaisujen tarpeisiin. Tuulivoimalat sijoitetaan ensisijaisesti keskitetysti usean voimalan yksiköihin.

Turvataan valtakunnallisen energiahuollon kannalta merkittävien voimajohtojen ja kaukokuljettamiseen tarvittavien kaasuputkien linjaukset ja niiden toteuttamismahdollisuudet. Voimajohtolinjauksissa hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä.

Asemakaavassa huomioidaan datakeskuksen, teollisuuden ja uusiutuvan energian edellyttämät aluevaraukset ja yhteystarpeet. Alueella säilytetään merkittävä sähkönsiirtolinja ja mahdollisuus tulevaisuuden raideliikennetyteen.

4.4.2.3 Yleiskaavan sisältövaatimukset

Jos asemakaava laaditaan alueelle, jolla ei ole oikeusvaikutteista yleiskaavaa, on asemakaavaa laadittaessa soveltuvien osin otettava huomioon myös yleiskaavan sisältövaatimukset.

Yleiskaavaa laadittaessa on AKL:n 39 § mukaan otettava huomioon:

1. yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys
2. olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö
3. asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus
4. mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla
5. mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön
6. kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset
7. ympäristöhaittojen vähentäminen
8. rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen
9. virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

Tässä kaavahankkeessa yleiskaavan sisältövaatimukset toteutuvat seuraavasti:

- yhdyskuntarakenteen toimivuuden, taloudellisuuden ja ekologisen kestävyysosan toteutuvat, sillä kaava ei hajauta yhdyskuntarakennetta ja tarvittavat liikenneyhteydet ja sähkönsiirron tarpeet on huomioitu riittävinä aluevarauksina. Alueen luontoarvot on kartoitettu ja huomioitu kaavaratkaisussa merkinnöin ja määräyksin.
- yhdyskuntarakenteen hyväksikäytöstä toteutuvat, sillä alue tukeutuu olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskuntatekniseen verkostoon tai parannettavaan tieverkostoon.
- asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus huomioidaan. Alueen toiminnot sijoittuvat erilleen asutuksesta ja palveluista, mutta ovat hyvin saavutettavissa kestävästä liikkumisen keinoin.
- mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla toteutuvat, sillä alueella on jo yhdyskuntatekninen verkosto sekä tie- ja katuyhteydet, joita kaavassa

edelleen kehitetään. Kestävä liikenne on mahdollista järjestää kaavan alueva-
rausten puitteissa.

- mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapai-
noiseen elinympäristöön toteutuvat, sillä ympäristön häiriötekijät ja mahdollinen
onnettomuusvaara on huomioitu kaavaratkaisussa ja -määräyksissä sekä riittä-
vissä etäisyyksissä eri toimintojen välillä.
- kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset toteutuvat, sillä kaavalla ediste-
tään elinkeinoelämän ja vihreän siirtymän hankkeiden kehittämistä alueella.
- ympäristöhaittojen vähentäminen on huomioitu suunnitteluratkaisussa, kaava-
määräyksissä, toimintojen välisissä etäisyyksissä ja niiden vaikutukset on arvi-
oitu kaavan vaikutusten arvioinneissa.
- taajamakuvan ja maisemallisten arvojen painottaminen toteutuu, sillä alue ei si-
joitu kulttuuriympäristöön tai maisema-alueelle. Riittävät etäisyydet sekä suoja-
puusto keskustan asutuksen ja teollisuusalueen välillä on mahdollisuuksien mu-
kaan säilytetty. Toimintojen luonne tai alueen sijainti eivät edellytä vahvaa oh-
jausta rakentamistavan tai julkisivujen osalta.
- virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys on huomioitu säilyttämällä yhtenäi-
siä vihrealueita asutuksen ja teollisuusalueen välissä.

4.4.2.4 Asemakaavan sisältövaatimukset

Alueidenkäyttölain 54 §:n mukaan asemakaava on laadittava siten, että luodaan edel-
lytykset terveelliselle, turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle, palvelujen alueelliselle
saatavuudelle ja liikenteen järjestämiselle.

Rakennettua ympäristöä ja luonnonympäristöä on vaalittava, eikä niihin liittyviä erityi-
siä arvoja saa hävittää. Kaavoitettavalla alueella tai sen lähiympäristössä on oltava riit-
tävästi puistoja tai muita lähivirkistykseen soveltuvia alueita.

Asemakaavaa valmisteltaessa huomioidaan:

- Vaikutukset ihmisiin ja sosiaaliseen ympäristöön
- Vaikutukset luontoon ja luonnonvaroihin
- Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön
- Vaikutukset kulttuuriympäristöön
- Vaikutukset talouteen ja palveluihin
- Vaikutuksia ilmastoon ja kestäväan kehitykseen

Asemakaavan vaikutukset on esitetty kohdassa 5.4. Kaavan vaikutukset

4.4.3 Suunnitteluvaiheiden käsittelyt ja päätökset

Asemakaava/asemakaavan muutos on vaikutuksiltaan merkittävä, ja sen hyväksyy kaupungin valtuusto. Suunnitteluvaiheiden päätöksenteko on esitetty seuraavassa:

- Itäpuolen teollisuusalueen asemakaava on lisätty kaavoitusohjelmaan 2024–2028, kaupunginhallituksen kaavoitusjaosto 15.2.2024 §18.
- Aluetta koskeva osayleiskaava on hyväksytty 23.3.2026.
- Vireilletulo ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman, OAS, asettaminen nähtäville, kaupunginhallituksen kaavoitusjaosto, 4.12.2025 § 95.
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma, OAS, oli nähtävillä 10.12.2025-25.1.2026 kaupungin verkkosivuilla ja palvelupisteessä Lapväärtintie 10, 64100 Kristiinankaupunki.
- OAS:ista saatiin kaksitoista lausuntoa (Liite 4.).
- Luonnosvaihe, kaupunginhallituksen kaavoitusjaosto 16.4.2026.
- Luonnos oli nähtävillä AKL 62 §:n ja MRA 30 §:n mukaisesti ajalla 22.4 - 24.5.2026.
- Luonnoksesta saatiin 11 lausuntoa ja 1 mielipide (Liite 4.).

5 Asemakaavan kuvaus

Asemakaavasta yleisesti

Asemakaavan laatiminen perustuu 23.3.2026 hyväksyttyyn osayleiskaavaan, joka on tullut voimaan, ja teknisen lautakunnan päätökseen 11.2.2026 § 9 aluetta koskevasta ennakkovaraussopimuksesta.

Asemakaavalla osoitetaan teollisuusrakennusten korttelialuetta, pääasiassa datakeskusten sijoittamista varten. Lisäksi alueelle osoitetaan korttelialuetta datakeskuksen ylijäämälämpöä hyödyntävien kasvihuoneiden sijoittamista varten.

Datakeskuksen sijaintipaikka on valittu energiatehokkuuden ja sähkön saatavuuden näkökulmasta. Lisäksi suunnittelualueella huomioidaan sähkönsiirron yhteystarpeet, kulttuurihistoriallisesti merkittävän Lålbyntien linjaus, alueella todennetut luontoarvot sekä maakuntakaavan mukaiset ekologiset yhteydet ja raideliikenteen yhteystarve.

Asemakaavan määräyksissä huomioidaan toiminnasta aiheutuvien mahdollisten ympäristöön kohdistuvien vaikutusten lieventäminen.

Datakeskuksen ja sen toiminnan yleispiirteinen kuvaus

Alueelle suunniteltu datakeskus on tarkoitettu AI – ja pilvipalvelujen toimintaan. Se toimii vuorokauden ympäri, läpi vuoden ja edellyttää työvoimaa useissa työvuoroissa. Toiminnan aikainen työvoiman tarve edellä mainituissa toiminnoissa on yhteensä arviolta noin 750 henkeä. Tämän lisäksi alueen muu (kuten kasvihuoneiden ja erillisen teollisuustontin) toiminta luo työpaikkoja alueelle.

Datakeskus koostuu useista erillisistä, enintään noin 15 metriä korkeista, rakennusmassoista ja laitoksista. Tulevaisuudessa mahdolliset katolle asennettavat laitteet kasvattavat rakennusten korkeutta arviolta enintään 21 metriin. Alue on tarkoitus toteuttaa vaiheittain.

Datakeskus koostuu toimisto- ja vastaanottorakennuksesta, datakeskuksesta ja erillisistä ulkoisista laitteista, kuten jäähdytys- ja sähkölaitteista, varavoimalaitoksesta ja muuntamoista. Laitoksen nestejäähdytys mahdollistaa meluhaittojen vähentämisen ja lämmön talteenoton läheisten yritysten (kuten kasvihuoneiden) käyttöön.

Hankkeessa käytettäväksi suunniteltu suljettu nestejäähdytysjärjestelmä ei aiheuta merkittävää vedentarvetta tai suurta jätevesien määrää. Avoin nestekierto sen sijaan edellyttää veden saatavuutta ja aiheuttaa jätevesiä.

Datakeskuksen toiminta ei aiheuta merkittäviä, valtioneuvoston ohjearvoja ylittäviä äänitasoja (eli melua), kuin korkeintaan arviolta enintään 25–30 metrin etäisyydelle laitoksista. Meluvaikutusten hallitsemiseksi laitoksen ympärille rakennetaan maavalleja ja jätetään olemassa olevaa tai istutetaan uutta puustoa. Maanrakentamisesta ja tasauksesta muodostuvia maa-aineksia voidaan hyödyntää alueen täytöissä ja valleissa, jolloin alueen rakentamisessa saavutetaan hyvä massatasapaino. Hankkeen meluvaikutukset on kuvattu ehdotusvaiheessa laaditussa meluselvityksessä. A Insinöörit, 2026.

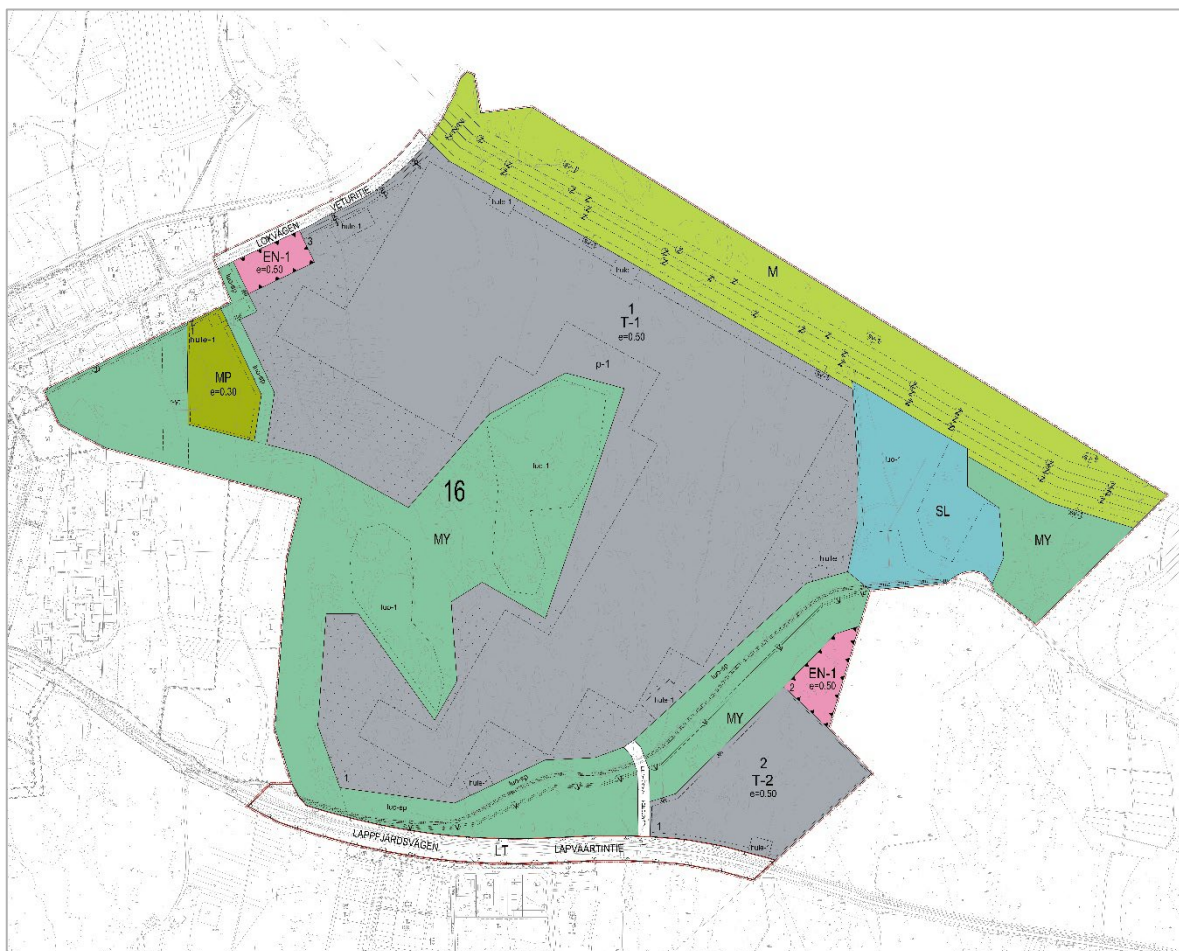
Datakeskuksen varalämpölaitoksen kapasiteetti jää alustavasti alle 300 MW:n. Laitos edellyttää toimiakseen sähköenergiaa vaiheistuksen mukaan seuraavasti; ensimmäisessä vaiheessa arviolta 60 MW ja seuraavassa vaiheessa arviolta 190 MW. Tulevat mahdolliset laajennukset saattavat edelleen lisätä sähköntarvetta edellä esitetystä.

Datakeskuksen toiminta edellyttää useampien tosistaan riippumattomien ajoyhteyksien järjestämistä alueelle ympäröivältä tie- ja katuverkolta.

5.1 Kaavan rakenne.

Asemakaavalla muodostuvat korttelit 1 ja 2, teollisuus- ja varastorakennusten kortteli-alue (T-1, T-2) ja energiahuollon aluetta (EN-1), jolle saa sijoittaa akkuvarastoja. T-1 kortteli-alueelle saa sijoittaa datakeskuksen ja sitä palvelevaa uusiutuvaa energiantuotantoa sekä varavoima- ja sähkölaitoksia. Lisäksi asemakaavalla osoitetaan alueelle maa- ja metsätalousaluetta (M), maa- ja metsätalousaluetta, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY) sekä puutarha- ja kasvihuonealuetta (MP). Alueelle osoitetaan myös luonnonsuojelualue (SL). Lälbyntielle on osoitettu merkintä kävely- ja pyöräilyreitti. Lisäksi asema kavalla osoitetaan katu- (Veturitie ja Kasäsinportti) ja liikennealuetta (Lapväärtintie). Asemakaavalla annetaan suojelumääräyksiä koskien luonto- ja kulttuurihistoriallisia arvoja.

Asemakaava laaditaan kaupungin omistamalle maa-alueelle ja sen aluerajaus poikkeaa hieman alueelle laaditun osayleiskaavan aluerajauksesta. Asemakaavoitettava alue tukeutuu pääosin olemassa olevaan katu- ja maantieverkkoon.

Kuva 18. Ote asemakaavaehdotuksesta 3.9.2026.

5.1.1 Mitoitus

Rakennusoikeus teollisuusrakennusten korttelialueille on osoitettu tehokkuuslukuna $e=50$, joka on kerrosalan suhde tontin/rakennuspaikan pinta-alaan.

Taulukko 2. Mitoitustaulukko.

Alue	Pinta-ala (ha)	Rakennusoikeus (k-m ²)	Tehokkuusluku
T-1	123.0340	615 170	$e=0,5$
T-2	11.3827	56 914	$e=0,5$
EN-1	3.7241	18 620	$e=0,5$
M	33.5340		
MP	5.4769	5 477	$e=0,1$

MY	68.2927		
SL	12.0423		
Katu	2.2528	-	
LT	7.5935	-	
Yhteensä:	267.333 ha	696 181 k-m²	

5.2 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen

Kaavahankkeen laadulliset tavoitteet ja niiden toteutuminen on kuvattu kaavan sisältövaatimuksissa, jotka on esitetty kaavaselostuksen kohdassa 4.4.2 Asemakaavaratkaisu ja sen vaikutukset, sekä kohdassa 5.4. Kaavan vaikutukset.

Luonnonympäristöön, ilmastonmuutokseen varautumiseen ja sopeutumiseen sekä hiihtäjäalueen liittyvät tavoitteet ja vaikutukset on kuvattu kohdassa 5.2.9 Ilmastovaikutukset.

5.3 Aluevaraukset

5.3.1 Korttelialueet

Asemakaavalla muodostuvat 16. kaupunginosan korttelit 1 ja 2, teollisuus- ja varastorakennusten korttelialuetta (T-1, T-2) ja energiahuollon aluetta (EN-1).

Datakeskus sijoittuu kortteliin 1, johon osoitetaan teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue (T-1). Alueelle saa sijoittaa datakeskuksia ja niitä palvelevaa uusiutuvaa energiantuotantoa sekä varavoima- ja sähkölaitoksia.

Lisäksi alueelle voi sijoittua muuta teollisuustoimintaa kortteliin 2, teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue (T-2). Alueelle saa sijoittaa myös uusiutuvaa energiantuotantoa.

Molempiin kortteleihin lukeutuu energiahuollon alue (EN-1). Alueelle saa sijoittaa akkuvälikkeiden varastoja.

5.3.2 Muut alueet

Olemassa olevat voimajohdot sijoittuvat maa- ja metsätalousalueelle (M). Datakeskuksen sivuvirtoja varten on varattu puutarha- ja kasvihuonealuetta (MP). Alueen halki osoitetaan viher- ja ekologinen yhteys, maa- ja metsätalousalue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY). Alueelle osoitetaan luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä alueita (luo) sekä liito-oravan ekologinen yhteysalueita (luo-sp). MY- alueelle sijoittuu myös vanha Lålbyn tien kulttuurihistoriallisesti merkittävä tienlinjaus, joka osoitetaan kävelylle ja pyöräilylle varattavaksi alueen osaksi (III) ja jota koskevat suojelumääräykset. Vanhan metsän alue koillisosassa on osoitettu luonnonsuojelualue (SL). Kaava-alueen länsiosassa on huomioitu maakuntakaavan ja yleiskaavan mukainen raideliikenteen yhteystarve (r-yt).

5.4 Kaavan vaikutukset

Kaavan vaikutuksia selvitettäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Kaavan vaikutuksia arvioidaan alueidenkäyttölain 54 §:n mukaisesti:

Asemakaavaa laadittaessa on maakuntakaava ja oikeusvaikutteinen yleiskaava otettava huomioon edellä säädetyn mukaisesti.

Asemakaava on laadittava siten, että luodaan edellytykset terveelliselle, turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle, palvelujen alueelliselle saatavuudelle ja liikenteen järjestämiselle. Rakennettua ympäristöä ja luonnonympäristöä tulee vaalia eikä niihin liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää. Kaavoitettavalla alueella tai sen lähiympäristössä on oltava riittävästi puistoja tai muita lähivirkistykseen soveltuvia alueita.

Asemakaavalla ei saa aiheuttaa kenenkään elinympäristön laadun sellaista merkityksellistä heikkenemistä, joka ei ole perusteltua asemakaavan tarkoitus huomioon ottaen. Asemakaavalla ei myöskään saa asettaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle sellaista kohtuutonta rajoitusta tai aiheuttaa sellaista kohtuutonta haittaa, joka kaavalle asetettavia tavoitteita tai vaatimuksia syrjäyttämättä voidaan välttää.

Merkittävät vaikutukset

Asemakaavan merkittävät ympäristöön kohdistuvat vaikutukset aiheutuvat rakennus- ja kaisesta melusta, pölystä ja rakentamistoimintaan liittyvästä liikenteestä. Hanke

aiheuttaa muutoksen maisemaan, joka vaikuttaa lähinnä sen lähialueelle. Metsää poistuu huomattava määrä ja maastoa joudutaan tasaamaan laitosten alueelta. Hankkeella on jonkin verran häiriövaikutusta melko tavanomaisiin Suomessa esiintyviin eläinlajeihin alueella. Rakentaminen saattaa aiheuttaa vaikutuksia myös ekologisiin yhteyksiin, jotka on huomioitu suunnitelmassa säilytettävänä viheryhteytenä.

Alueen toiminta aiheuttaa myös jonkin verran melua, joka voidaan kuitenkin suurelta osin hallita suunnittelulla ja teknisillä ratkaisuilla. Toiminnasta aiheutuu jonkin verran työmatkaliikennettä.

Hankkeen merkittävimmät myönteiset vaikutukset ovat kiinteistöverojen, maanmyyntitulojen, palkkatulojen sekä yleisen työllisyyden paranemisen vaikutus taloudelliseen hyvinvointiin. Myös rakentamisen aikaisten toimeksiantojen, alihankintojen sekä kuljetusten vaikutus paikalliseen elinkeinoelämään ja työllisyyteen on huomattava.

Hanke edellyttää hyvää sähkön saatavuutta ja vauhdittaa osaltaan vihreän siirtymän energiahankkeita lähialueilla. Datakeskuksen toiminta aiheuttaa alueelle kohdistuvan merkittävän sähkönsiirto- ja/tai tuotantotarpeen, joka vaikuttaa sähkönsiirtoverkon kapasiteettiin.

Yhteisvaikutusten arviointi muiden kaupungin hankkeiden kanssa

Kaavahankkeella on yhteisvaikutuksia muiden alueen teollisuushankkeiden kanssa erityisesti kaupungin keskustan lähialueiden teollisuusalueiden huomattavan lisääntymisen (Kristiinankaupungintien pohjoispuolen alue sekä Karhusaaren sataman alue) vuoksi. Lisäksi kaupungissa on käynnissä tuuli- ja aurinkovoimahankkeita, jotka osaltaan kytkeytyvät alueen kokonaisuuteen. Toteutuessaan asemakaavan mukaisella rakentamisella on yhdessä alueen muiden työpaikka- ja teollisuushankkeiden kanssa huomattavia positiivisia työllisyys-, elinkeino- ja talousvaikutuksista.

Vaikutuksia syntyy myös liikenteeseen, rakentamisaikaisen ja työmatkaliikenteen lisääntymisestä. Vaikutuksia sähköverkkoon syntyy hankkeiden aiheuttaman sähkönkulutuksen ja sähköntarpeen kasvun kautta.

Luontovaikutukset muodostuvat samanaikaisesti tapahtuvasta metsäkadosta, kun useita laajoja metsäalueita otetaan teollisuuden käyttöön. Näiden seurauksena myös luontokato lisääntyy ja hankkeilla voi olla vaikutuksia alueen ekologisiin yhteyksiin

kokonaisuutena. Hankkeissa on kuitenkin selvitetty luontoarvot sekä yhteystarpeet kattavasti ja ne on huomioitu eri alueiden kaavaratkaisuissa. Kaupunki on lisäksi ollut aktiivinen kompensatiomahdollisuuksien etsimisessä kaavahankkeiden vaikutusten lieventämiseksi. Osasta näistä on myös jo sovittu.

Mikäli esiselvitysvaiheessa oleva Aaltorata toteutuu vuonna 2026 laaditun selvityksen VE1:n mukaisesti, on sillä erittäin merkittäviä vaikutuksia alueelle ja sen ympäristöön.

5.4.1 Maakuntakaavan ja yleiskaavan mukaisuus

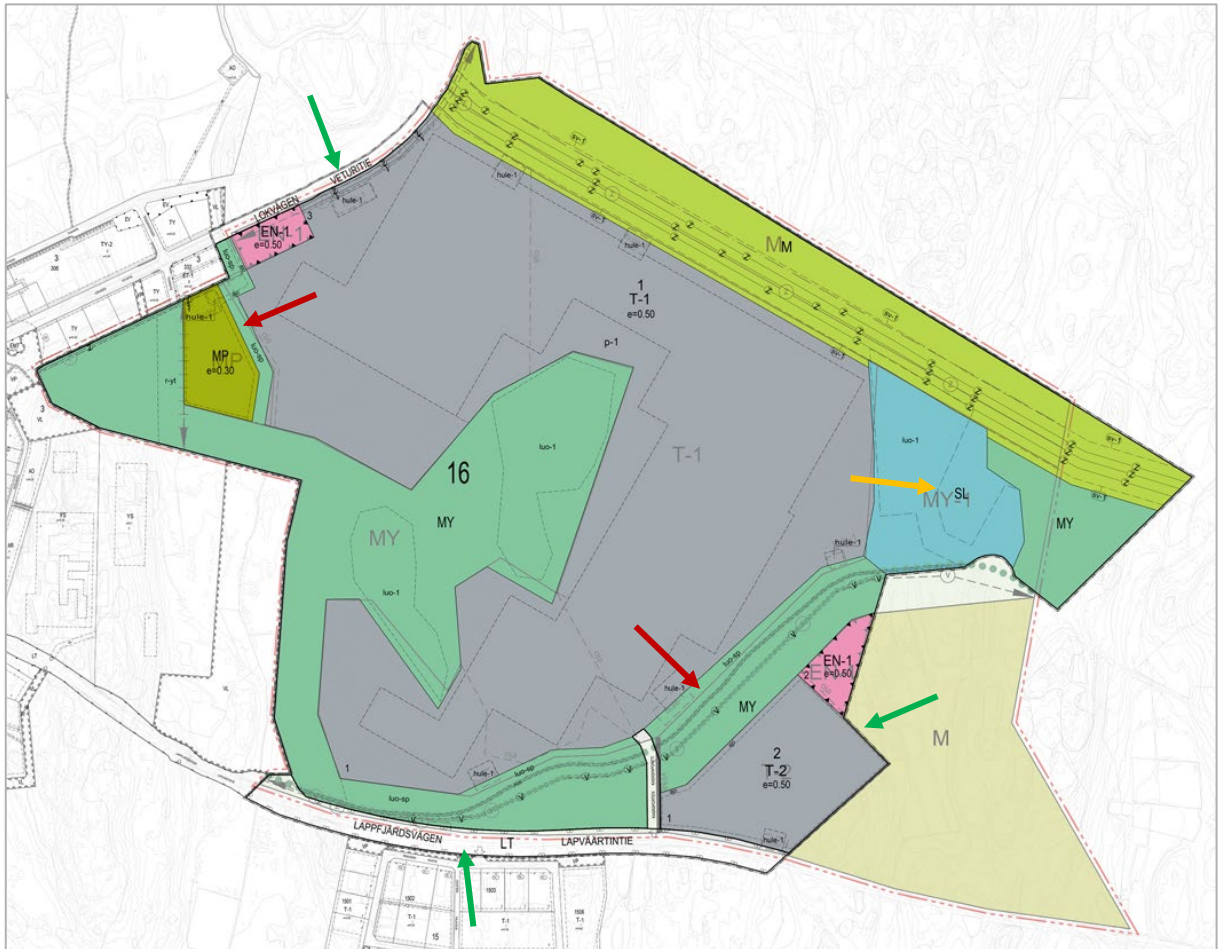
Asemakaava on laadittu voimassa olevan maakuntakaavan ja voimaan tulleen osayleiskaavan mukaisesti. Osayleiskaavan maakuntakaavan mukaisuus on arvioitu osayleiskaavan laatimisen yhteydessä.

Asemakaava noudattaa osayleiskaavan tavoitteita sekä tarkentaa niiden toteuttamista oikeusvaikutteisena kaavana, rakentamista ohjaavin merkinnöin ja määräyksin, joiden pohjalta voidaan myöntää rakentamislupa. Alueiden käyttötarkoitus on osayleiskaavan mukainen.

Asemakaavalla on määritelty osayleiskaavaa tarkemmin alueen käyttötarkoitus sekä rakentamisen sijoittuminen alueelle ja sen määrä. Asemakaavassa annetaan määräyksiä myös liittyen turvallisuuteen, terveellisyyteen ja yhdyskuntatekniseen huoltoon. Lisäksi siinä on osoitettu merkintöjä ja määräyksiä alueella todettujen luonto- ja kulttuuriarvojen säilymisen ja vesiensuojelun toteutumisen turvaamiseksi.

Asemakaava poikkeaa osayleiskaavasta mm. aluerajauksen (vihreä nuoli) ja liito-oravan kulkuyhteyksien osalta (punainen nuoli). Tarkempi tieto kulkuyhteyksien tarpeesta on ilmennyt vasta asemakaavaa laadittaessa. Näin ollen kasvihuoneille varattu alue, MP, on liito-oravan pohjoisen kulkuyhteyden osoittamisen takia osayleiskaavassa esitettyä pienempi ja puustoinen kaistale Lålbyntien varressa leveämpi. Alueelle on myös osoitettu luonnonsuojelualue, SL (keltainen nuoli).

Seuraavassa kuvassa on esitetty osayleiskaavan ja asemakaavan suhde.

Kuva 19. Asemakaava- ja osayleiskaava-alueen suhde.

5.4.2 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Pääosin metsätalouskäytössä oleva metsäalue muuttuu teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueeksi, jolle saa sijoittaa datakeskuksen ja muuta teollista toimintaa sekä datakeskuksen hukkalämpöä hyödyntävää kasvihuone- ja puutarhatoimintaa. Suunnittelualue liittyy olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen ja on helposti saavutettavissa kestävästi liikuttamisen keinoin.

Kaavaluonnoksessa on esitetty istutettavia alueita nykyisen asutuksen suuntaan, jotta mahdollisia vaikutuksia näille alueille voidaan vähentää. Näille alueille voidaan sijoittaa melua vaimentavia maavalleja ja istuttaa maisemavaikutuksia lieventäviä puuistutuksia. Maantien ja katujen sijainti säilyy pääosin entisellään.

Historiallisen Låbyntien linjaus säilytetään sellaisenaan suojelumääräyksiin, eikä sen käyttötarkoitus jatkossa edellytä suuria muutostöitä, jotka vaikuttaisivat sen kulttuuri-historiallisiin arvoihin. Kaava-alueen rakennettavien alueiden ja tien linjauksen välissä säilytetään suojapuustoa. Kaava-alueelta ei tunneta arkeologista kulttuuriperintöä, johon kaavan mukaisella toteutuksella olisi vaikutusta.

Alueen rakennusten toteutustapaa ei edellä esitetyn perusteella ole tarpeen merkittävästi ohjata kaavamääräyksillä kaupunkikuvallisesta näkökulmasta. Sallivat määräykset ovat perusteltuja toiminnan luonteen vuoksi ja rakennusmateriaalien kierrättämisen, kiinteistökohtaisten energiantuotanto tai -varastointitapojen sekä rakenteiden mahdollisimman hyvän teknisen toimivuuden, lämpötalouden ja säänkestävyyden mahdollistamiseksi.

5.4.3 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

5.4.3.1 Maisema ja luonto

Alueen maiseman luonne muuttuu asemakaavalla rakentamattomasta metsämaasta rakennetuksi työpaikka-alueeksi. Alueelta poistuu merkittävästi puustoa. Rakentaminen edellyttää maaston tasaamista kaavanmukaiselle toiminnalle sopivaksi.

Datakeskuksen rakennukset ja laitokset ovat mittakaavaltaan ympäristön rakentamista suurempia, joskin alueen läheisyydessä sijaitsee jo entuudestaan työpaikkarakentamista ja palveluja. Kasvihuoneet erottuvat erityisesti hämärässä ympäristöstään voimakkaan valaistuksensa vuoksi.

Kaavan mukaisesta rakentamisesta ei todennäköisesti aiheudu sellaisia maisemavaiikutuksia Kristiinankaupungin ruutukaavakeskustaan (RKY), Skatan tai Tiilitehtaanmäen alueelle, jotka vaarantaisivat alueilla todetut arvot. Kaavamääräysten mukaisesti toteutettuna alueen rakentaminen näkyy paikoitellen Kristiinankaupungin ruutukaava-alueen (RKY) pohjoisosaan ja sen ranta-alueille sekä vähäisesti kaupunginsillan länsipäähän. Eteläiseltä ruutukaava-alueelta ei katujen suuntauksen ja katuja reunustavan rakennustavan takia merkittävässä määrin tarjoudu näkymiä suunnittelualueelle. Skatan alueelta ei juurikaan avaudu näkymiä kaava-alueelle.

Rakentaminen ei kuitenkaan muuta tai heikennä RKY-alueen arvoja tai vaikuta sieltä avautuviin tärkeisiin näkymiin. Hankkeella on jonkin verran vaikutusta Natura-alueiden luontopolkujen maisemaan, mutta kesäaikaan puusto peittää näkymiä niiltä kaava-alueen suuntaan.

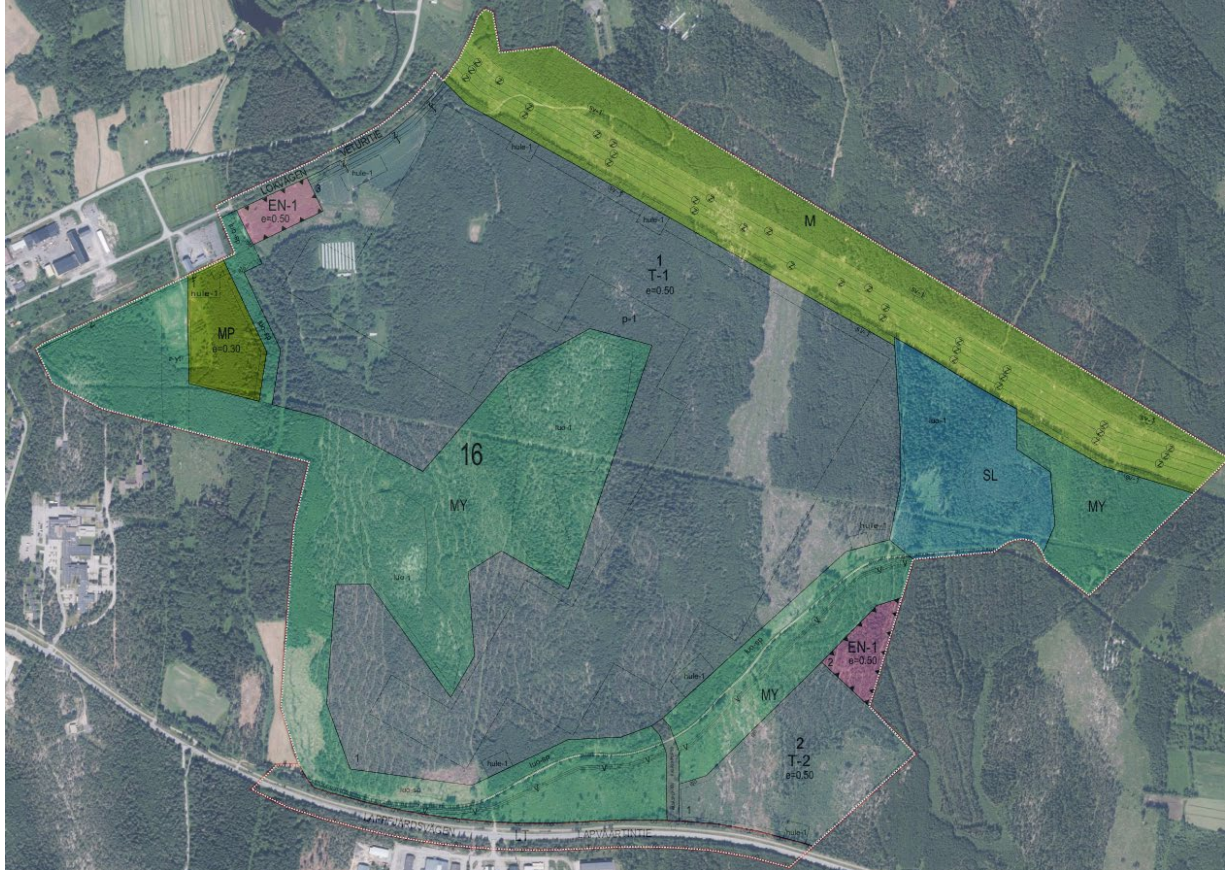
Asemakaava-aineistoon on liitetty havainnekuvat, A-Insinöörit Suunnittelu Oy, 2026. Havainnekuviissa on esitetty yksi mahdollinen esimerkki kaavamerkintöjen ja -määräysten mukaiselle toteutukselle. Kuvissa on esitetty näkymä Kaupunginsillan länsipäästä, Kauppatorin itäosasta (eli kaupunkilaisten arkeen liittyvä näkymä) ja näkymä Myllyvuoren päältä (kulttuurihistoriallisesti merkittävä kohde, josta on hyvä näkyvyys suunnittelualueelle, mutta edellyttää erityistä hakeutumista korkealle kohdalle kaupungin keskustassa.) Kuvista voi havaita, että kaavahankkeen maisemavaikutus arvokkaille alueille, kuten ruutukaavakeskusta, jää melko vähäiseksi.

Kaavamääräykset osaltaan ohjaavat suojapuuston säilymiseen, sillä rakentamattomilla tontin osilla, joita ei käytetä liikenne-, pysäköinti- tai varastoalueena, edellytetään olemassa olevan kasvillisuuden säilyttämistä tai alueiden istuttamista.

Asemakaavalla ei ole merkittävää vaikutusta huomionarvoisiin luontoarvoihin, sillä korttelialueelle ei sijoitu merkittäviä luontokohteita. Alueelle osoitetaan myös maa- ja metsätalousalueita, joilla suunnittelualueen luontokohteet on huomioitu kaavamerkinnöillä (kohderajauksilla) ja -määräyksillä. Viheralueilla sijaitsevien luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeiden alueiden (luo) luonnonolosuhteita ei saa muuttaa eikä arvoja vaarantaa. Tarvittaessa kohteet tulee merkitä maastoon rakennus- tai metsänhoitotoimenpiteiden ajaksi.

Alueen rakentamisella on todennäköisesti vaikutusta luonnon monimuotoisuuteen, sillä alueen puustoa poistuu määrällisesti melko paljon ja alueen toteutus edellyttää merkittävää maanrakentamista. Laaditun luontoselvityksen mukaan alueella ei ole tavattu direktiivilajeja, kuten liito-oravaa, saukkoa tai viitasammakkoa. Myös lepakoita tavattiin niukasti. Havaitut nisäkkäät ovat kaikki Suomessa yleisiä lajeja. Alueella tavattiin joitakin linnuston direktiivilajeja. Huomioitavia hyönteislajeja ei tavattu. Näin olleen asemakaavan vaikutukset eläimistöön eivät muodostu merkittäviksi. Sen sijaan alueen keskeisellä viheryhteydellä voi olla merkitystä lajien eri esiintymisalueiden välisten kulkuyhteyksien kannalta, erityisesti liito-oravan osalta.

Asemakaavaa koskeva luontoselvitys laadittiin maastokaudella 2026 ja tarkempi luontovaikutustenarviointi ehdotusvaiheessa.

Kuva 20. Kaavakartan suhde ympäröivään luontoon ja metsäalueisiin (esitetty ilmakuvan päällä), lähde MML, Karttapaiikka.

Natura-alueet

Suunnittelualueen läheisyydessä sijaitsee kaksi Natura 2000 -aluetta. Natura-arvioinnin ja Natura-arvioinnin tarvetta koskevan selvityksen (2026) mukaan rakentaminen suunnittelualueella ei aiheuta merkittäviä vaikutuksia lähialueen Natura-alueisiin.

Asemakaava-alueella tapahtuvan rakentamisen tai toiminnan ei arvioida aiheuttavan sellaisia merkittäviä vaikutuksia, jotka heikentäisivät Pohjoislahden metsät Natura-alueen suojeluperusteita tai eheyttä.

Sisällyttämällä kaavamääräyksiin velvoitteita, jotka ovat valtioneuvoston päätöksen melutason ohjearvoista mukaisia, arvioidaan, ettei toiminnan aikainen melu aiheuta merkittäviä heikentäviä vaikutuksia liito-oraville Tiilitehtaanmäen Natura-alueella.

Asemakaavan yhteisvaikutusten arvioidaan lieventävien toimenpiteiden toteuttamisen myötä olevan vähäisiä Natura-alueiden suojeluperusteina olevien luontotyyppien kannalta. Kaava-aineistoon on lisätty ehdotusvaiheessa meluselvitys.

Hankkeen ei arvioida aiheuttavan merkittäviä heikentäviä vaikutuksia Natura 2000 -verkostolle tai verkoston yhtenäiselle rakenteelle tai eheydelle.

Vaikutusten maisemakuvaan arvioidaan olevan vähäisiä Natura-alueen eheyden kannalta. Kaava-aineistoon on lisätty havainnekuvia maisemavaikutusten havainnollistamiseksi.

Natura-arvioinnista on pyydetty ja saatu lausunto Lupa- ja valvontavirastolta 28.7.2026, LVV-U/84106/2026. Lausunnossa todettiin, että Natura-arviointia tulee päivittää ennen kaavan hyväksymistä.

Lausunnon johdosta kaavakartalle ja -selostukseen on ehdotusvaiheessa tehty seuraavat muutokset;

- liito-oraville on osoitettu uusi kulkureitti pohjoisesta EN-alueen vierestä kaavakartalle MY-alueena, ja sitä koskee määräys puuston säilyttämisestä, on lisätty kaavamääräyksiin
- myös Lälbyntien varrella kulkevaa ekologista yhteyttä on levennetty, siten, että puustoa säilyy leveämpänä alueena.
- hulevesiä ja happamia sulfaattimaita koskevia määräyksiä on päivitetty
- hulevesiselvityksen Natura-alueelle sijoittuvaa rumpua ja hulevesien purkua on tarkasteltu hulevesiasiantuntijan johtopäätöksissä (liitteenä)

Natura-arviointi päivitetään lausunnon mukaisesti syksyllä 2026, ennen kuin kaava valmistellaan hyväksymiskäsittelyyn ja siitä pyydetään uudelleen lausunto.

5.4.3.2 Vesistö ja maaperä

Alueelle on laadittu hulevesiselvitys (Ramboll 2025) ja johtopäätökset hulevesien hallinnasta on huomioitu kaavaratkaisussa ja hulevesien hallintaa koskevissa kaavamääräyksissä. Osayleiskaavassa esitetyt hulevesien viivytyalueet on huomioitu

asemakaavassa. Vesistöön ja maaperään kohdistuvien vaikutusten ehkäisemiseksi kaavassa annetaan niitä koskevia yleismääräyksiä.

Kaava-alueen jätevedet on viemäröitävä. Alueelta kertyvät hulevedet ja mahdolliset sammutusvedet on hallittava tontilla siten, ettei niistä aiheudu haittaa tai vaaraa ympäristölle. Rakentamislupa-asiakirjoihin tulee sisällyttää hulevesisuunnitelma.

Ympäristölle haitalliset aineet (kuten mm. lannoitteet tai polttoaineet) tulee varastoida siten, etteivät ne aiheuta vaaraa tai pääse leviämään ympäristöön. Liikenne- ja pysäköintialueet sekä rakennusten tai laitosten ulkotilat ja alueet, joilla käsitellään haitallisia aineita, tulee päällystää vettä läpäisemättömillä pinnoitteilla.

Perustamisolosuhteet tulee selvittää tonttikohtaisesti ja esittää rakentamislupahakemuksessa.

Alueella esiintyy potentiaalisia happamia sulfaattimaita. Mahdolliset happamat sulfaattimaat tulee kartoittaa ja käsitellä tarkoituksenmukaisella tavalla. Myös hulevesien johtamisessa ja käsittelyssä on huomioitava mahdolliset happamat sulfaattimaat. Hulevesiä ei saa imeyttää maaperään alueilla, joissa on havaittu happamia sulfaattimaita, eikä näiltä alueilta saa johtaa käsittelemättömiä hulevesiä vesistöön.

Kaavakarttaan on lisätty myös määräykset, joiden mukaan ennen rakennustoimenpiteisiin ryhtymistä rakennettaville alueille on teetettävä maaperätutkimus happamien sulfaattimaiden esiintymisestä ja laadittava suunnitelma mahdollisten happamoitumishaittojen ehkäisemiseksi. Happamien sulfaattimaiden käsittelyssä ja maamassojen sijoittamisessa on noudatettava ympäristöviranomaisten ohjeita. Maaperän kaivamista sulfaattimaiden alueella tulee ensisijaisesti välttää.

Esikartoituksen ja suunnittelun avulla pystytään ohjaamaan rakentamista sellaisille alueille, joilla happamat sulfaattimaat tai mustaliuskealueet aiheuttavat mahdollisimman vähän haittaa. Potentiaaliset happamat sulfaattimaat jätetään ensisijaisesti ennalleen ja vallitseviin luontaisiin olosuhteisiin. Vaihtoehtoisesti jos maaperätutkimuksissa käy ilmi näiden olemassaolo, toteutetaan rakentaminen siten, että happamoitumisriski minimoidaan erilaisin hallintatoimenpitein. Haittavaikutusten hallinta perustuu happamien sulfaattimaiden hapettumisen minimointiin ja muodostuvan happamuuden neutralointiin, perustusmateriaalien tai -tapojen valintaan ja vesistövaikutusten ehkäisyyn

sekä huolehtimalla asiamukaisesta loppusijoituksesta. Ohjeita rakentamiseen on saatavilla mm. julkaisussa ”Happamien sulfaattimaiden kansallinen opas rakennushankkeisiin, ympäristöministeriö, 2022.”

Kaavaratkaisussa vältetään osoittamasta merkittävää rakentamista alueilla, jossa happamien sulfaattimaiden todennäköisyys on suuri. Hulevesiselvityksen johtopäätösten perusteella ja kaavamääräysten ohjausvaikutuksen johdosta asemakaavan vesistövaikutukset voidaan hallita riittävästi. Yksityiskohtaiset suunnitelmat vesien hallinnasta esitetään rakentamisluvan yhteydessä. Rakentamisen edellyttämistä selvityksistä vastaa alueen toteuttaja ja kaavamääräysten toteumista valvoo rakennusvalvontaviranomainen.

Hulevesiselvityksessä (Ramboll, 2025) esitetyt rummut ja hulevesien purkupaikat on tarkasteltu lupa- ja valvontaviraston Natura-arvioinnista antaman lausunnon hulevesiasiantuntijan toimesta. Asiaa on selvennetty mm. olemassa olevan tilanteen osalta ja muodostuvien hulevesien osalta.

Alueella esiintyy mustaliusketta. Maankäytön suunnittelussa tulee pyrkiä välttämään sellaista maankäyttöä, joka altistaa mustaliuskeisen kallioperän tai runsaasti mustaliuskeainesta sisältävät maalajit rapautumiselle ja hapettumiselle. Mustaliuskeaineen neutralointi voidaan tarvittaessa toteuttaa kalkitsemalla (GTK, 2023). Rakentamisessa huomioidaan julkaisu [GTK:n tutkimustyöraportti 81/2023. Opas mustaliuskeiden ympäristövaikutusten arviointiin ja hallintaan](#).

5.4.4 Muut vaikutukset

5.4.5 Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen

Rakentaminen noudattaa pääosin voimassa olevaa maakuntakaavaa sekä hyväksytyn osayleiskaavan keskeisiä tavoitteita. Alue hyödyntää Kristiinankaupungin keskustan julkisia ja kaupallisia palveluita. Alueen rakentamisella ei ole oleellista vaikutusta rakennettuun kulttuuriympäristöön.

Aluetta kehitetään asemakaavalla teollisuus- ja työpaikka-alueena. Alueelle ei sijoitu lähipalveluja tai vähittäiskauppaa, tai muuta keskustaluonteista toimintaa, joka luonteensa vuoksi tukeutuu ensisijaisesti tiiviiseen taajamarakenteeseen tai edellyttää

hyvää saavutettavuutta. Alueelle ei kohdistu muuta rakentamispainetta (kuten asuminen tai palvelut). Alueella huomioidaan osayleiskaavan mukainen raideliikenteen yhteystarve ja aluevaraukset sähkönsiirtoa varten.

Täydennysrakentaminen lisää tavara- ja työmatkaliikennettä alueen katu- ja tieverkolla. Liikenneyhteydet alueelle on sijoitettu siten, että häiriövaikutusta herkkiin toimintoihin alueen läheisyydessä on lievennetty.

5.4.6 Vaikutukset liikenteeseen

Pääasiallinen ajoyhteys asemakaava-alueelle on Lapväärtintiehen (mt 663) liittyvän uuden katuyhteyden kautta. Toissijaisia ajoyhteyksiä sijoittuu Veturitien pohjoisosaan osoitettavan jatkeen varten. Lapväärtintien liittymän lisäksi datakeskukset edellyttävät todennäköisesti toisen ajoyhteyden alueelle pelastustoimea varten, joka on mahdollista toteuttaa Veturitieltä. Lisäksi MP-merkinnällä osoitettu puutarha- ja kasvihuonealue kytkeytyy ajoyhteydellä Veturitiehen.

Asemakaavan toteuttamisella on liikenteellisiä vaikutuksia ympäröivään tie- ja katuverkkoon ja liikennemääriin. Liikenteen kannalta suurimmat vaikutukset aiheutuvat T-1 alueen datakeskusrakentamisesta ja T-2 alueen teollisuus- ja varastoalueista, joille asemakaavassa osoitetaan merkittävä määrä uutta rakennusoikeutta. Toiminnot ovat kuitenkin sellaisia, etteivät ne kuormita ympäröivää liikenneverkkoa kohtuuttomasti. Liikennemäärä ympäröivällä liikenneverkolla kasvaa erityisesti toimintojen työntekijäliikenteen seurauksena. Datakeskustoimijan arvion mukaan datakeskus työllistää toiminnan aikana arviolta noin 750 henkilöä. Työtä tehdään pääosin ympärivuorokautisena vuorotyönä, mutta osittain myös päivätyönä. Toiminnan aikana raskaan liikenteen määrät alueelle ovat vähäisiä.

Asemakaavassa osoitetut toiminnot eivät synnytä merkittävää asiointiliikennettä, pl. mahdollisesti Veturitien kautta liikennöitävä puutarha- ja kasvihuonealue. Kokonaisuutena vaikutukset Veturitiehen arvioidaan vähäisiksi, sillä Veturitielle kohdistuu vain uuden asemakaavan MP-alueen liittymä sekä mahdollinen vara-/huolto-/pelastusliittymä alueelle T-1.

Liikenteelliset vaikutukset ovat todennäköisesti suurimmillaan alueen rakentamisen aikana, jolloin etenkin raskaan liikenteen määrä on huomattavasti lopputilannetta

suurempi. Rakentamisaikainen työmaaliikenne on mahdollista ohjata siten, ettei se aiheuta merkittävää häiriövaikutusta Veturitien alueelle. Raskaan liikenteen saapumissuunta alueelle on ensisijaisesti Lapväärtin suunnasta.

Asemakaava-alue on melko hyvin saavutettavissa kestävillä kulkutavoilla. Lapväärtintien (mt 663) pohjoispuolella sijaitsee yhdistetty jalankulun ja pyöräilyn väylä. Asemakaava-alueen uuden kadun tilavarauksessa on varauduttu jalankulun ja pyöräilyn väylän rakentamiseen. Jatkosuunnittelussa on varmistettava turvalliset risteämiset jalankulun ja pyöräilyn sekä moottoriajoneuvoliikenteen välillä. Joukkoliikenne alueella on vähäistä.

Lisäksi jalankulku- ja pyöräilyreitiksi on osoitettu Lålbyntien vanha tielinjaus, joka on maakuntakaavassa osoitettu kulttuurihistoriallisesti merkittäväksi. Katuyhteyden ja Lålbyntien risteämisessä on huomioitava tielinjauksen maisemalliset ja kulttuurihistorialliset arvot sekä mahdollisuus käyttää historiallista reittiä matkailun ja virkistykseen edistämiseen. Kadun ja Lålbyntien risteämiseen on jatkosuunnittelussa osoitettava turvallinen risteäminen jalankulku- ja pyöräilyreitin käyttäjille.

Liikenneturvallisuuden varmistamiseksi jatkosuunnittelussa on tarkennettava turvalliset liittymäratkaisut Lapväärtintien ja uuden kadun liittymään, sekä alueen sisäisiin tonttiliittymiin, sekä tarkentuneiden liikennemäärätietojen että liikennetarpeiden perusteella. Alustavan arvion perusteella katuliittymän rakentaminen Lapväärtintielle ei edellytä erityisiä toimenpiteitä Lapväärtintien pääsuunnalle. Katuyhteyden sijoittelussa on varauduttu vasemmallekääntymiskaistojen rakentamiseen sekä uuteen katuliittymään, että Kehätien liittymään, joka palvelee nykyistä Lapväärtintien eteläpuolista teollisuusaluetta.

Lapväärtintien liittymän toimivuuden arviointi

Lapväärtintien liittymän toimivuutta arvioitiin T-1-tontin toimijalta saatujen työntekijämäärien perusteella. Laskennassa ei otettu huomioon samaa katuyhteyttä hyödyntävän T-2-tontin liikennettä, joskin T-1-tontin laskentatulosten perustella on arvioitu kokonaisuuksia ml. T-2-tontti.

Liikennemäärän ja liikenteellisten vaikutusten arvioimiseksi arvioidaan, että T-1-tontin työntekijöistä 150 henkilöä on päivätyössä ja 600 henkilöä vuorotyössä. Kun vuorotyö

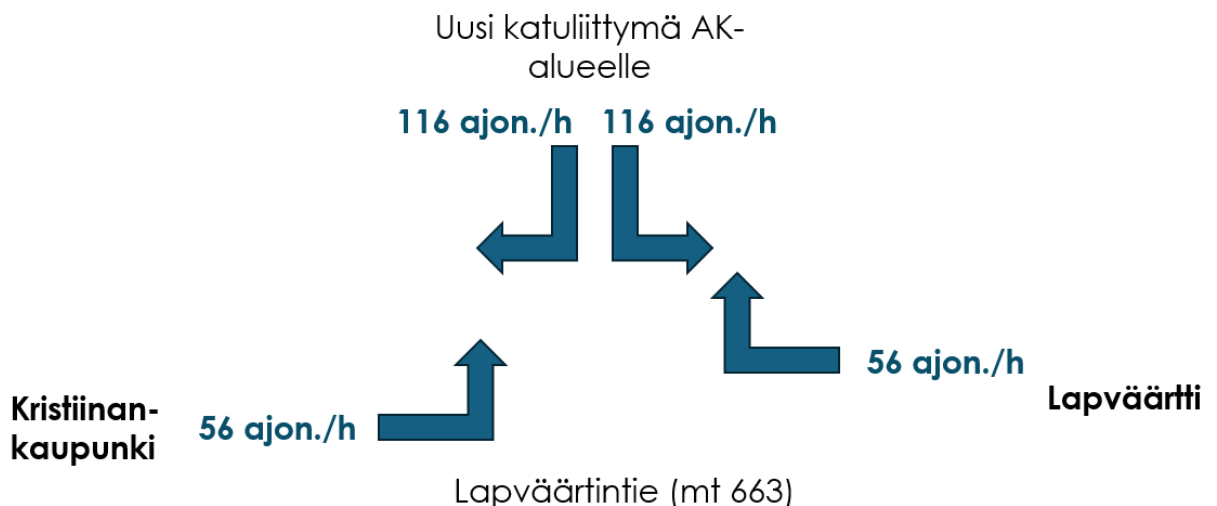
jakautuu koko viikolle, keskimäärin arkipäivänä on töissä n. 430 henkilöä. Henkilömäärä jakautuu esimerkiksi kolmeen vuoroon, jolloin samanaikaisesti on töissä n. 140 henkilöä.

Lapväärtintien liittymän maksimikuormituksen arvioimiseksi arvioidaan, että työntekijöistä 80 % tulee töihin autolla ja henkilöauton keskimuoritus on 1 (Liikennetarpeen arviointi maankäytön suunnittelussa, Ympäristöministeriö 2008: alle 20 000 asukkaan seudulla henkilöauton kulkutapaosuus 78 % työmatkoista, keskimuoritus 1,14). Maksimitarkastelutilanteeksi oletetaan teoreettinen arkipäivän huipputunti, jolloin kaikki toimistotyöntekijät ovat poistumassa ja samanaikaisesti olisi vuorotyöntekijöiden vuorovaihdon aika. Tällöin T-1 -tontista aiheutuvaksi huipputunnin poikkileikkausliikennemääräksi Lapväärtintiehen liittyvälle kadulle aiheutuisi seuraavasti;

$(150 + 140 \text{ poistuvaa työntekijää}) * 80 \% \text{ autoilijoita} = 232 \text{ poistuvaa ajoneuvoa ja}$

$140 \text{ saapuvaa työntekijää} * 80 \% \text{ autoilijoita} = 112 \text{ saapuvaa ajoneuvoa.}$

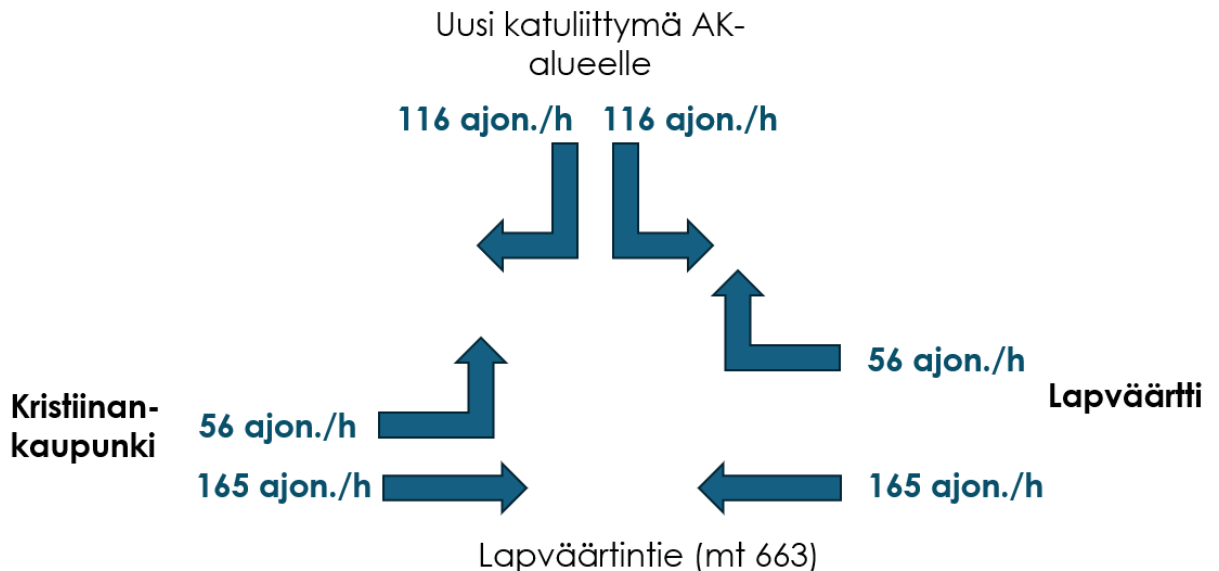
Jos oletetaan, että Lapväärtintiellä suuntajakauma on 50 % - 50 % itään ja länteen, saadaan maankäytöstä aiheutuvaksi liikennevirtajakaumaksi Lapväärtintien liittymässä:

Kuva 21. Lapväärtintien uuden katuliittymän liikennemäärät kaaviokuvana, 1.

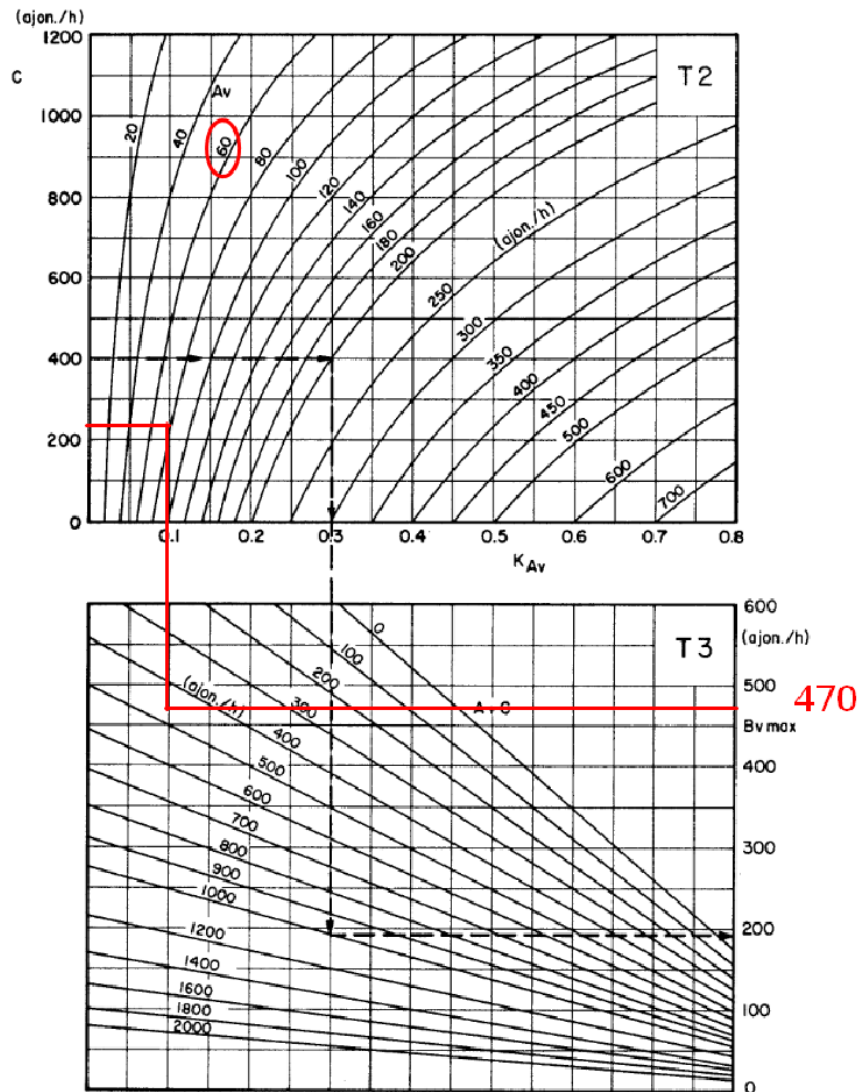
Lapväärtintien keskivuorokausiliikenne on n. 3 300 ajoneuvoa vuorokaudessa (Väylävirasto, Tiestötiedot 2025). Arviolta 10 % vuorokausiliikenteestä on

huipputuntiliikennettä ja suuntautumisen oletetaan jakautuvan tasan kumpaankin suuntaan. Tällöin nykytilanteen liikennemäärä on arviolta noin 165 ajon./h kumpaankin suuntaan. Tällöin liittymän kokonaisliikennemäärä olisi arviolta:

Kuva 22. Lapväärtintien uuden katuliittymän liikennemäärät kaaviokuvana, 2.

Kolmihaaraisessa tasoliittymässä välityskyvyn kannalta haastavin suunta on sivusuunnalta vasemmalle kääntyminen. Väyläviraston Tasoliittymien suunnittelu -ohjeen (Väyläviraston ohjeita 6/2026) kolmihaaraliittymän välityskykymonogrammien mukaan oheisilla liikennemäärillä sivusuunnalta vasemmalle kääntymisen maksimivälityskyky on n. 470 ajon./h, jolloin kuormitusaste on $116 \text{ ajon./h} / 470 \text{ ajon./h} = 0,25$ ja palvelutaso kuormitusasteen perusteella hyvä. Sivusuunnalta huipputunnin aikana vasemmalle kääntyvän liikenteen määrä saisi yli kaksinkertaistua, jotta kuormitusaste olisi yli 0,5 ja välityskyky laskisi tyydyttäväksi.

Kuva 5. Kolmihaaraliittymän välityskyky.

Kuva 23. Uuden katuliittymän välityskyvyn arviointi liikennemäärien perusteella.

Laskennassa arvioitiin maksimitilanteen palvelutasoa, jolloin oletettiin vuorotyöntekijöiden vuorovaihdon osuvan samalle huipputunnille päivätyöntekijöiden vuoron päättymisen kanssa. Silti maksimitilanteessakin hankalimman sivusuunnan vasemmalle kääntymisen kuormitustaso jäi alhaiseksi, eikä liittymän palvelutasossa ole oletettavissa ongelmia. Todennäköisesti huipputunnin liikennemäärä on vielä huomattavasti tätäkin alhaisempi, jos vuorovaihdot ajastetaan eri aikaan päivätyöntekijöiden työpäivän päättymisen kanssa. Liittymän palvelutason arvioinnissa ei huomioitu korttelialueen T-2 liikennettä, mutta korttelialueen T-1 liikenteestä ja työntekijämäärästä saatujen tietojen perustella on erittäin epätodennäköistä, että korttelialueesta T-2 aiheutuisi niin paljon liikennettä, että Lapväärtintien liittymän toimivuus olennaisesti heikkenisi.

Raideliikenne

Suunnittelualueelle on vuonna 2025 lainvoiman saaneessa Pohjanmaan maakunta-kaavan 2050 ehdotuksessa osoitettu raideliikenteen yhteystarvemerkinä, joka on huomioitu myös syksyllä 2025 nähtävillä olleessa Itäpuolen teollisuusalueen osayleiskaavan kaavaehdotuksessa. Maakuntakaavan mukaisen ratalinjauksen toteutuminen johtaa alueen länsireunaan myös junaliikennettä. Alueelle ei kuitenkaan ole ajateltu sijoituvan seisaketta eikä radalta ole tarkoitus vetää pistoraidetta alueen teollisuusyritysten käyttöön.

Väyläviraston toteaa lausunnossaan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, että lainvoimaisessa maakuntakaavassa sekä osayleiskaavaehdotuksessa esitetty varaus kannattaa mahdollisuuksien mukaan huomioida myös asemakaavoituksessa, ettei esitetyille yhteystarpeelle muodostu esteitä maankäytön kehittyessä alueella. Väylävirastolla ei lausunnon mukaan kuitenkaan ole käynnissä selvityksiä tai suunnitelmia kyseiseen yhteystarpeeseen liittyen. Väylävirasto pyytää kuitenkin kiinnittämään huomiota kaavan jatkokäsittelyssä kaava-alueen rajaukseen.

Maakuntakaavan raideliikennettä koskeva merkinä on lähinnä yhteystarve, ei aluevaraus.

Sijoituessaan maakuntakaavan yhteystarpeen mukaisen merkinnän, tai selvityksen vaihtoehtoisten linjausten kohdalle, rajoittaa mahdollinen ratayhteys risteävien kevyenliikenteen tai ajoyhteyksien osoittamista kaava-alueelle. Alueen toiminta ei lähtökohtaisesti saa aiheuttaa risteävää liikennettä raideliikenteen kanssa samassa tasossa raitien kanssa.

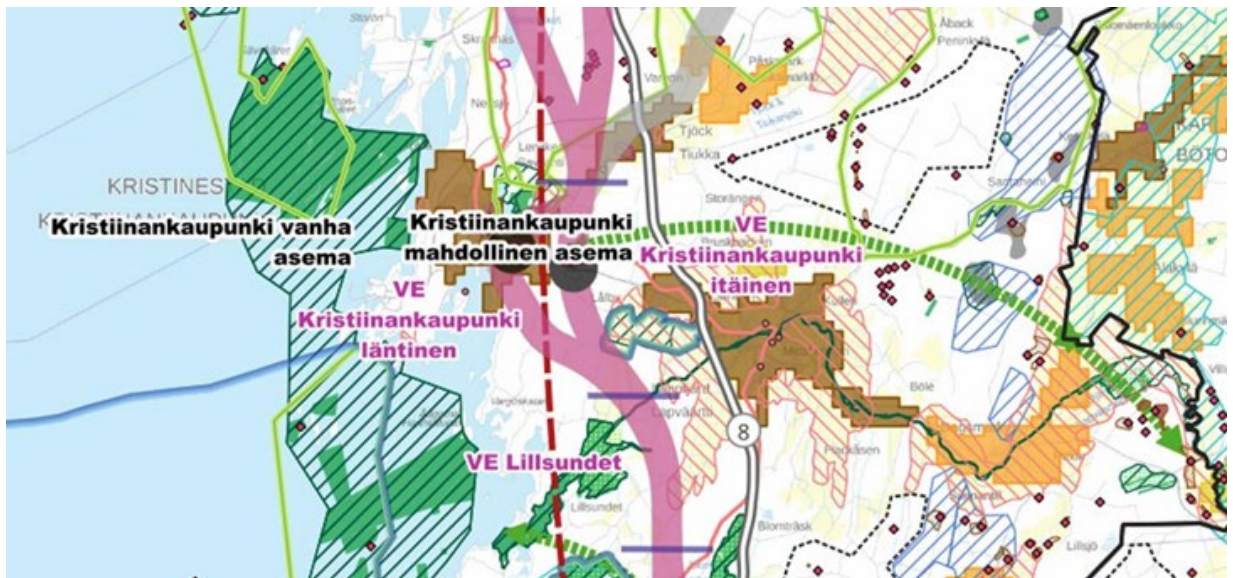
Aalto-radon esiselvitys on valmistunut keväällä 2026. Siinä on tutkittu eri linjausvaihtoehtoja. https://www.obotnia.fi/assets/Sidor/1/309/Aaltoradan_tarveselvitys_raportti_26032026.pdf

Tarveselvityksessä on tutkittu kahta eri linjausvaihtoehtoa:

VE 1, Kristiinankaupunki läntinen, sijoittuu taajama-alueelle. Linjaus hyödyntää vanhaa Kristiinankaupungin radan linjausta ja mahdollistaa aseman vanhan rautatieaseman kohdalle. Aseman eteläpuolelle vanhan ratalinjauksen ympärille on käytön päättymisen jälkeen rakennettu asuintaloja. Linjauksen toteutettavuutta tulee arvioida

jatkosuunnittelussa. Tämä linjausvaihtoehto sijoittuu suunnittelualueen länsiosaan tai sen läheisyyteen, alueen länsipuolelle.

VE 2, Kristiinankaupunki itäinen, ohittaa taajama-alueen, jolloin asemalta on pidempi matka Kristiinankaupungin keskusta. Toisaalta linjauksesta ei aiheudu samanlaisia haittoja rakennetulle alueelle kuin toisesta linjauksesta ja se mahdollistaa lyhyemmän matka-ajan Aaltoradan junille. Liityntäliikenteeseen pohjautuen asemasijainnit palvelevat myös esimerkiksi Lapväärttiä. Tämä vaihtoehto sijoittuu suunnittelualueen itäosaan tai sen läheisyyteen, alueen itäpuolelle.

Kuva 24, Ote Aalto-radan esiselvityksestä, jossa vaihtoehdot on esitetty karkealla tasolla.

Kaupungin alustavan kannan mukaan esiselvityksessä esitetty linjausvaihtoehto 1 tulee vaikeuttamaan kaupungin maankäytön järjestämistä ja Natura-alueiden suojelua.

Asemakaavassa on huomioitu maakuntakaavan ja voimassa olevan osayleiskaavan mukainen yhteystarve tilavaraus maa- ja metsätalousalueella merkinällä r-yt (alue, jolla tulee huomioida raideliikenneyhteyden tilavaraus).

5.4.7 Vaikutukset talouteen ja palveluihin sekä työllisyyteen

Asemakaava mahdollistaa elinkeinoelämää palvelevien toimintojen sijoittamisen hyvien liikenneyhteyksien äärelle, Kristiinankaupungin keskustan läheisyyteen. Se mahdollistaa datakeskuksen ja sen toimintaan liittyvien teollisuus- tai varastorakennusten rakentamisen alueelle. Asemakaavan toteuttaminen vaikuttaa positiivisesti alueen

elinkeinoelämään, palveluihin ja aluetalouteen, huomioiden myös välilliset myönteiset vaikutukset. Alue tulee toteutuessaan lisäämään kaupungin työpaikkaomavaraisuutta ja edistämään elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä.

Datakeskus työllistää toiminnan aikana arviolta noin 750 henkilöä, ja tämän lisäksi alueelle sijoittuva muu toiminta luo työpakkoja. Teollisuusalueen toteuttaminen tukee myös olemassa olevien lähipalvelujen toimintaedellytyksiä ja uusien palvelujen kehittymistä sen läheisyydessä, kuten mm. ravitsemus- ja majoituspalvelut, kuljetus-, kiinteistöhuolto ja kunnossapitopalvelut sekä vartiointi. Alueen toteuttaminen tukee kaupungin edellytyksiä vastata lakisääteisistä velvollisuuksistaan, eli palveluistaan, tonttimyynti- ja kiinteistöverotulojen kautta.

Rakentamisvaihe on työllisyyden kannalta hankkeen intensiivisin vaihe. Kristiinankaupungin alueella toimii sen kokoon nähden paljon kuljetus-, maansiirto- ja maanrakennusalan yrityksiä. Työvoimaa ja resursseja alueen asemakaavan mukaista toteutusta varten on hyvin saatavilla. Hanke parantaa jo olemassa olevien yritysten toimintaedellytyksiä sekä kehittymistä.

Datakeskus tuottaa merkittävän määrän lämpöä sivutuotteenaan ja tällä on tehokkaasti hyödynnettynä suuri taloudellinen merkitys. Lämpöä voidaan hyödyntää mm. tuotannossa datakeskuksen läheisyydessä tai johtamalla sitä kaukolämpönä laajemmalle alueelle. Lämmön hyödyntämismahdollisuudet kartoitetaan kaavaprosessin aikana. Hukkalämmön talteenoton ja hyödyntämisen vaikutus liittyvien toimintojen työllistävään vaikutukseen on myös oleellinen.

Kaavan toteuttaminen edellyttää investointeja vesi-, viemäri-, katu- yms. infrastruktuurin verkostoihin. Kaavan mukainen maankäyttö lisää myös vuosittaisia kunnallistekniikan huolto- tai käyttökustannuksia. Rakennettava infra on kuitenkin alueen laajuuteen nähden melko vähäistä kaavataloudellisesta kaavaratkaisusta johtuen. Alueen esirakentamisesta vastaa katujen osalta kaupunki ja tonttien osalta yksityiset hanketoimijat.

Datakeskusten toiminta edellyttää sähköenergian hyvää saatavuutta. Tämä vaikuttaa välillisesti vihreän siirtymän investointien, kuten tuuli- ja aurinkovoimahankkeiden, etenemiseen koko maassa. Hankkeella on suuren sähkönkulutuksen kautta merkitystä paikallisten sähköyhtiöiden kannattavuudelle. Useilla suurilla hankkeilla voi olla jossain määrin vaikutusta sähkön hintaan, joka määräytyy kuitenkin valtakunnallisesti kaiken

sähkökulutuksen kysynnän mukaan laajemmilla markkinoilla. Alueen toiminnot on mahdollista kytkeä alueelliseen sähköverkkoon ja Fingridin kantaverkkoon.

5.4.8 Vaikutukset ihmisiin ja sosiaaliseen ympäristöön

Hankkeella on positiivisia vaikutuksia alueen asukkaisiin sen työllisyys- ja talousvaikutusten kautta. Hanke lisää työpaikkojen määrää alueella, lisää kaupungin verotuloja ja parantaa kaupungin mahdollisuuksia huolehtia lakisääteisistä lähipalveluistaan.

Rakentamisen aikana alueen lähiympäristöön kohdistuu normaalista rakentamistoiminnasta (maanrakennus, talonrakennus ja niiden edellyttämä työmaaliikenne) aiheutuvia haittoja, kuten melua ja pölyä. Rakennusaika on kuitenkin ohimenevä, verrattain lyhyt aikajakso alueen asemakaavan mahdollistamaan toimintaan verrattuna.

Kaavahankkeella on vaikutusta alueen maisemaan ja virkistyskäyttöön. Alueen korkomaailma ja luonne muuttuvat, eikä aluetta voi käyttää lähivirkistykseen tai ulkoiluun entiseen tapaan. Suunnittelualueella ei kuitenkaan lähtötilanteessa sijaitse merkittäviä rakennettuja ulkoilureittejä tai -alueita. Luonnonympäristö alueella vähenee ja työpaikka-alueella on tarpeen rajoittaa vapaata liikkumista alueilla, jolla sijaitsee kriittistä infrastruktuuria tai sijaitsee käyttöturvallisuuden tai yleisen turvallisuuden kannalta huomioitavia kohteita. Myös yksityisten tonttien alueilla liikkumista joudutaan rajoittamaan alueelle sijoittuneiden toimijoiden liiketoiminnan turvaamisen takia.

5.4.9 Ilmastovaikutukset

Kielteisiä ilmastovaikutuksia voidaan lieventää ja myönteisiä voidaan vahvistaa ratkaisuilla, jotka vähentävät kasvihuonekaasupäästöjä, lisäävät hiilen sitoutumista sekä parantavat ilmastomuutokseen sopeutumista. Itäpuolen teollisuusalueen asemakaavassa ja asemakaavan muutoksessa nämä toteutuvat seuraavasti:

- Suunnittelussa on pyritty säilyttämään hiilinieluina toimivia alueita (Hiilikartta) sekä mahdollistamaan vähähiiliset energiaratkaisut.
- Uusi rakentaminen sijoitetaan olemassa olevan taajamarakenteen yhteyteen.
- Palvelut, työpaikat ja asuminen pyritään sijoittamaan lähelle toisiaan.
- Toiminnot on sijoitettu siten, että työmatkat voidaan tehdä kestävän liikkumisen keinoin.

- Luonnontilaisia alueita ja viheryhteyksiä säilytetään, mikä lisää hiilen sitoutumista sekä vähentää lämpösaarekeilmiötä
- Vältetään tarpeetonta metsien raivaamista, jolloin hiilinielut, hiilivarastot ja luonnon monimuotoisuus tukevat toisiaan
- Rakentaminen on sijoitettu sähköenergian saatavuuden kannalta energiatehokkaaseen sijaan ja sillä mahdollistetaan energiatehokkaat ratkaisut, kuten hukkalämmön hyödyntäminen.

5.4.9.1 Ilmastomuutokseen varautuminen ja sopeutuminen

Varautuminen ja sopeutuminen ilmaston muutokseen on huomioitu kaavahankkeen vaikutusten arvioinnissa sekä kaavamääräyksissä. Osayleiskaavan edetessä alueelle on laadittu hulevesiselvitys ja kaavakartalla huomioidaan hulevesien hallintaan liittyvät määräykset.

Hankkeessa varaudutaan muuttuviin olosuhteisiin, kuten

- muuttuvat vuodenaajat (leudot, sateiset talvet ja kuumat sekä kuivat kesät)
- sään ääri-ilmiöt (kuten lisääntyvä tuulisuus, rankkasateet, viistosateet, lumikuormat, myrskyt ja pitkät kuivuusjaksot).
- muutokset maaperän vesiolosuhteissa (pohjavesiolosuhteiden muutokset, eroosio, sortumat, kiintoaineisten kulkeutuminen ja muutokset maaperän kantavuusolosuhteissa).
- muutokset kasvillisuuden ja puuston kasvuolosuhteissa (erityisesti havupuuston osalta), kasvillisuusvyöhykkeiden siirtyminen pohjoiseen, kasvi- ja eläinlajeja uhanalaistuminen, myrskyvauriot)
- muutoksiin meren rannikolla (vesistöjen ja meren tulvien riskin kasvu, jääpeitteen väheneminen, Itämeren lämpeneminen ja makeutuminen, lajien elinolojen muutokset).

Ilmastomuutokseen sopeutumalla voimme lieventää siitä aiheutuvia haittoja ja samalla hyödyntää sen tuomia mahdollisuuksia. Sopeutuminen otettiin kansainväliseksi tavoitteeksi Pariisin ilmastosopimuksessa.

Tässä kaavahankkeessa sopeutuminen ilmastomuutokseen on huomioitu seuraavasti:

- hyvä vesitalouden hallinta (hulevesien hallinta), ehkäistään rakenteellisia vaurioita ja vaaratilanteita sekä toisaalta mahdollista vesien tilan heikkenemistä tai vesistöjen vaarantumista. Kaavakartalla on annettu määräyksiä hulevesien hallinnasta hulevesiselvitykseen perustuen.
- tehokas palontorjunta ehkäisee kuivuudesta johtuvia vaaratilanteita. Kaavakartalla annetaan määräyksiä koskien paloturvallisuutta ja vaarallisia tai haitallisia aineita.
- kasvillisuus ja kasvipeite maan pinnalla parantaa hulevesien hallintaa ja lieventää kuumuutta ja tuulisuutta (pienilmastovaikutus). Rakentamattomilla tontin osilla, joita ei käytetä liikenne-, pysäköinti- tai varastoalueena, on olemassa oleva kasvillisuus säilytettävä tai alue on istutettava.
- jätetään viheralueille suojapuustoa riittävän suurina kokonaisuuksina, jotta myrskyvaurio alttius vähenee. Tämä on huomioitu laajoilla metsäisille alueille varatuissa aluevarauksissa.
- ehkäistään eroosion ja haitallisen valuman vesistövaikutuksia sekä maaperän kantavuuden heikentyminen suunnitteluratkaisuissa. Kasvillisuudessa tulee suosia paikallisesti menestyviä ja helppohoitoisia lajikkeita, jotka sitovat tehokkaasti maa-ainesta.
- perustetaan paikallisia lähilämpöyksiköitä tai energiterminaaleja, joilla hyödynnetään myös sähkön tuotannossa ja datakeskuksen toiminnassa syntyvää ylijäämälämpöä (esim. kunnalliset energialaitokset, lämmön varastointi maaperään) ja hyödynnetään hukkalämpöä lähellä sen lähdettä.
- huomioidaan sähkön lisääntyvä kulutus mahdollistamalla paikallinen sähköntuotanto (aurinko- ja tuulivoima). Piha-alueille tai rakenteisiin saa sijoittaa ei teollisen luokan ympäristöhäiriötä tuottamattomia pienvoimaloita sekä varavoialoita.
- huomioidaan varautuminen myös pidempiin sähkökatkoihin mahdollistamalla paikallisia varavoimalaitoksia, akkuvarastoja sekä sähkön tai energian talteenottoa sekä varastointia.

Lisäksi rakentamisessa huomioidaan:

- rakennusmateriaalien uusiokäytön/kierrättämisen, kiinteistökohtaisten energiantuotanto tai -varastointitapojen sekä rakenteiden mahdollisimman hyvän lämpötalouden ja säänkestävyyden mahdollistaminen.
- rakenteissa ja suunnitteluratkaisuissa huomioidaan muuttuvat sääolosuhteet ja niiden aiheuttamat kuormitukset ja rasitukset rakenteille.

5.5 Ympäristön häiriötekijät

Osayleiskaavassa osoitetun raideliikenteen yhteystarpeen ja Aalto-radan esiselvityksen VE1:n mukainen rata aiheuttaa toteutuessaan raideliikenteen melua ja tärinää. Työpaikkaliikenne ja alueen toimintojen edellyttämät kuljetukset aiheuttavat jonkin verran liikenteen melua ja pölyä, mutta tämä on alueen toiminnan aikana melko vähäistä. Datakeskus ei sellaisenaan aiheuta merkittävää tavara- tai työpaikkaliikennettä.

Datakeskuksen meluvaikutukset koostuvat kahdesta hyvin erilaisesta vaiheesta;

Rakentamisen aikainen melu on lyhytaikaista, mutta voimakasta (kuten esim. louhinta, murskaus, paalutus, kuljetukset ja työmaaliikenne). Käyttövaiheen melu on pysyvää, mutta vähäisempää (kuten esim. jäähdytyslaitteet ja varavoimageneraattorit, sähkönjakeluun liittyvät muuntoasemat sekä normaali työpaikkaliikenne). Mahdollisia meluvaiikutuksia voidaan lieventää erilaisilla toimilla, kuten rakennusaikaisilla työaikarajoituksilla (ajoitus päiväaikaan), melusuojuuksella (aidat, vallit), ohjaamalla työmaaliikenteen reitit kauemmas herkistä kohteista sekä käytönaikaisilla teknisillä ratkaisuilla melun vähentämiseksi (jäähdytyslaitteiden ja generaattorien sijoittelu suhteessa herkkiin kohteisiin sekä vaimentavat rakenteet ja materiaalit). Korttelialueita reunustavilla istutettavilla alueilla (kaavamerkintä) sallitaan melua vaimentavien maavallien rakentaminen.

Datakeskuksen meluselvitys on liitetty kaava-aineistoon (selostuksen kohta 5.5.1.2). Rakentamislupavaiheeseen sisällytetään tarkempi meluselvitys hankkeen vaikutuksista ympäristön äänitasoihin, kun hankkeen lopullinen toteutus tiedetään tarkemmin ja siitä aiheutuvat vaikutukset voidaan arvioida yksityiskohtaisemmin.

5.5.1.1 Liikenteen meluvaikutukset

Kaavan mukainen maankäyttö, työpaikka- ja teollisuusalue, lisää liikennettä ja siitä aiheutuvaa melua Lapväärtintiellä, Lapväärtintie on jo nykytilanteessa merkittävä sisäänajoväylä Kristiinankaupunkiin, eikä sen varrelle nyt tarkasteltavalla osuudella sijoitu merkittävästi asumista tai melulle alttiita toimintoja.

Mahdollisen alueelle myöhemmin sijoittuvan raideliikenteen melu sen sijaan tulee todennäköisesti ainakin osittain hallita rakenteellisella melusuojuuksella, mikäli raiteen

linjaus noudattaa maakuntakaavassa esitettyä raideliikenteen yhteystarve-merkinnän mukaista sijoittelua.

Rakentamisaikainen liikenteen melu alueella on ohimenevää, mutta saattaa ajoittua useammalle vuodelle, riippuen kaava-alueen toteutumisen ajankohdasta. Rakentamisaikainen työpaikkaliikenne ja sen reitit voidaan suunnitella siten, että sen häiriövaikutukset livenevät.

5.5.1.2 Datakeskuksen meluvaikutukset

Asemakaavan meluselvitys (A-Insinöörit Suunnittelu Oy, 2026) on liitetty kaava-aineistoon. Selvityksessä on tarkasteltu datakeskuksen keskeisten melulähteiden, kuten varavoimageneraattoreiden ja jäähdytysjärjestelmän, aiheuttamia meluvaikutuksia alueen lähiympäristön häiriintyvälle kohteille.

Selvityksessä on esitetty toteuttamiskelpoinen ratkaisu, jossa on määritetty merkittävimpien äänilähteiden alustavat äänitehotasot (LWA) sekä tarvittavat meluntorjuntatoimenpiteet valtioneuvoston päätöksen (VnP 993/1992) mukaisten melutason ohjearvojen saavuttamiseksi.

Datakeskuksen varavoimageneraattoreiden testauksen aikana lähimpien häiriintyvien kohteiden kohdalla päiväajan keskiäänitaso ei saa ylittää päiväajan ohjearvoa 55 dB. Yöaikaan lähimpien häiriintyvien kohteiden kohdalla ei saa ylittää yöajan ohjearvoa 50 dB. Läheinen virkistyskäytössä oleva luonnonsuojelualue sijaitsee taajaman välittömässä läheisyydessä, joten myös sen osalta sovelletaan päiväajan 55 dB ohjearvoa.

Selvityksen mukaan valtioneuvoston ohjearvojen mukaiset melutasot saavutetaan häiriintyvissä kohteissa, kun yksittäisen jäähdytyskoneen äänitehotaso on enintään noin 93 dB ja jäähdytyslaitteiston ympärille toteutetaan noin 7 metriä korkea meluseinä tai akustinen säleikkö. Generaattoreiden osalta tulee suurin sallittu ääniteho (LWA) on 110 dB ja pakoputkelle 96 dB, jolloin testipäivänä jäädään alle 55 dB ohjearvotason.

5.5.1.3 Poikkeus- ja suuronnettomuustilanteet

Hankkeeseen ei arvioida asemakaavan mukaisen maankäytön perusteella liittyvän sellaisia riskejä, jotka lisäisivät suuronnettomuusriskiä. Mikäli mahdollisella

tulevaisuudessa toteutettavalla maakuntakaavan mukaisella ratayhteydellä kuljetetaan vaarallisia aineita, voi näihin kuljetuksiin liittyä riskejä.

Datakeskuksen toiminta edellyttää hankekohtaisen varavoimalan rakentamista, mm. sähkökatkojen varalle. Varavoimala toimii polttoaineella (mahdollisesti dieselillä), ja sen käytön ja varastoinnin osalta on huolehdittavaa, ettei polttoainetta päädy maaperään ja edelleen vesistöihin. Tämä on huomioitu kaavakartalla kaavamääräyksenä koskien säiliöiden suoja-altaita. Varavoimala tuottaa tarvittaessa varavoimaa vain datakeskuksen käyttöön, eikä sitä ole tarkoitus myydä alueen ulkopuolelle. Näin ollen toiminta ei edellytä erillisiä aluevarauksia asemakaavassa, vaan toiminta on mahdollistettu korttelialueen kaavamääräyksessä.

Datakeskuksilla ja akkuvarastoilla on osittain samanlaisia turvallisuusvaikutuksia ongelmatilanteissa. Näitä ovat akkupalot, lämpökarkaaminen, savukaasut, ja sammutus- ja pelastustoiminnan haasteet. Datakeskuksissa merkittäviä ympäristövaikutuksia syntyy lähinnä, jos kohteessa on suuria akustoja tai polttoainevarastoja. Normaalissa käytössä datakeskukset ja akkuvarastot ovat yleensä hyvin valvottuja ja useilla turvajärjestelmillä varustettuja.

Turvallisuusvaikutuksissa huomioon otettavia tekijöitä ovat etäisyys asutukseen ja muihin herkkiin kohteisiin, pelastusajoneuvojen esteetön pääsy alueelle, sammutusvesien saatavuus ja hallinta, ja mahdolliset vaikutukset ympäristöön onnettomuustilanteessa. Yksiselitteistä, laissa määrättyä yleistä suojaetäisyyttä akkuvarastoille ei Suomessa tällä hetkellä ole. Suojaetäisyys määräytyy tapauskohtaisesti akkuvaraston koon, teknologian, paloteknisten ratkaisujen ja ympäristön mukaan.

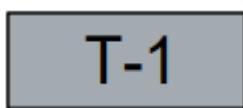
Tulipaloriski voi aiheutua esimerkiksi valmistusvirheen, oikosulun, ylikuumenemisen tai mekaanisen vaurion seurauksena. Tällöin akun lämpötila nousee nopeasti ja palo voi levitä viereisiin akkukennoihin. Jos vaurioituneista akuista vapautuvat kaasut syttyvät, seurauksena voi olla räjähdys tai voimakas painepurkaus. Akustopaloissa, kuten muiden tulipaloista, voi vapautua terveydelle haitallisia kaasuja ja hiukkasia. Vikatilanteissa voi syntyä sähköiskun, valokaaren tai laitteistovaurioiden riski.

Akkuvastot voivat parantaa sähköverkon toimintavarmuutta tasaamalla kulutus- ja tuotantopiikkejä sekä tukemalla häiriötilanteissa. Rakennusvalvontaviranomainen voi

edellyttää rakentamislupavaiheessa pelastusviranomaisen lausuntoa ja paloturvallisuussuunnitelmia tai riskiselvityksiä.

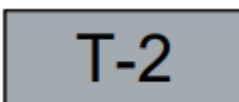
Mahdolliset tulipalot ja niiden ehkäiseminen sekä sammutusvesien saatavuus on myös huomioitu kaavamääräyksissä palo- ja pelastustoimen ohjeistuksen mukaisesti ja vaarallisten tai haitallisten aineiden varastoinnista on annettu kaavamääräyksiä.

5.6 Kaavamerkinnot ja -määräykset

Teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue. Alueelle saa sijoittaa datakeskuksia ja niitä palvelevaa uusiutuvaa energiantuotantoa sekä varavoima- ja sähkölaitoksia. Rakennukset tulee mittasuhteiltaan, julkisivuiltaan ja väriykseltään sovittaa ympäristöön. Rakennusten räystäskorkeus maanpinnasta mitattuna saa olla enintään 25 m. Rakennusten lähiympäristössä tulee säilyttää tai istuttaa suojapuustoa maisemavaikutusten vähentämiseksi.

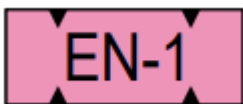
Alueen saa jakaa enintään kolmeksi rakennuspaikaksi.

Teollisuus- ja varastoalue. Alueelle saa sijoittaa myös uusiutuvaa energiantuotantoa. Rakennukset tulee mittasuhteiltaan, julkisivuiltaan ja väriykseltään sovittaa ympäristöön.

Maantieliikenteen alue.

Energiahuollon alue. Alueelle saa sijoittaa akkuvarastoja. Akkuvarastojen rakennuttajan tai kaupungin rakennusvalvonnan tulee olla yhteydessä rakennuslupaprosessin aikana voimajohtojen omistajaan. Yhteydenoton tarkoituksena on selvittää voimajohtojen vaatimat rakennuskieltoalueet, turvaetäisyydet ja mahdolliset vaarajännitealueet. Akkuvarastot tulee toteuttaa pysyvinä rakennuksina.

Luonnonsuojelualue.

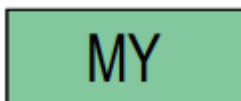
Luonnon suojelulain nojalla suojeltu tai suojeltavaksi tarkoitettu alue, vanha metsä. Alue tulee säilyttää luonnontilaisena. Alueella ei saa suorittaa toimenpiteitä, jotka vaarantavat alueen suojeluperusteen.

Maa- ja metsätalousalue.

Puutarha- ja kasvihuonealue.

Maa- ja metsätalousalue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja.

3 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.

Osa-alueen raja.

Ohjeellinen alueen tai osa-alueen raja.

16

Kaupungin- tai kunnanosan numero

1

Korttelin numero.

1

Ohjeellisen tontin/rakennuspaikan numero.

LAPVÄÄRTINTIE

Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.

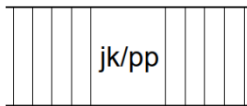
e=0.50

Tehokkuusluku eli kerrosalan suhde tontin/rakennuspaikan pinta-alaan.

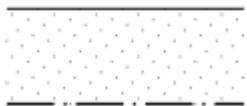
Rakennusala.

Katu.

Yleiselle jalankululle ja pyöräilylle varattu alueen osa.

Lålbyntie on maakuntakaavassa osoitettu kulttuurihistoriallisesti merkittävä tielinjaus. Alueidenkäytön ja toimenpiteiden suunnittelussa tulee huomioida tielinjauksen maisemalliset ja kulttuurihistorialliset arvot sekä mahdollisuudet käyttää historiallista reittiä matkailun ja virkistystyksen edistämiseen.

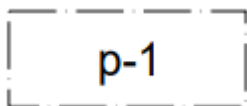
Istutettava alueen osa, jolla puustoa säilytetään tai istutetaan ja jolle saa rakentaa ajoyhteyksiä sekä istutettavia maavalleja melusuojausta varten.

r-yt

Alue, jolla tulee huomioida raideliikenneyhteyden tilavaraus.

ajo

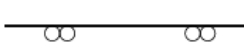
Ohjeellinen ajoyhteys.

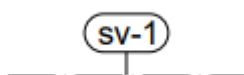
Pysäköintiin, huoltoon ja lastaukseen varattu alueen osa.

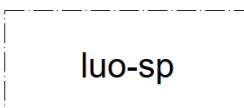
Johtoa varten varattu alueen osa. (z: sähkö, v: vesi)

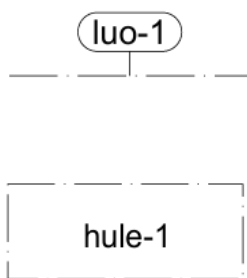
Ajoneuvoliittymän likimääräinen sijainti.

400 kV:n sähkölinjan suojavyöhyke.

Alue, jolla puustoa säilytetään ja istutetaan. Alueella tulee säilyttää puustoinen ekologinen yhteys liito-oravalle.

Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue. Alueella sijaitsee Metsälain 10§:n mukaisia alueita (kuusi-metsä ja kalliometsä). Alue tulee säilyttää luonnontilaisena.

Ohjeellinen alueelliselle hulevesijärjestelmälle varattu alueen osa, jonka kautta alueen hulevesiä johdetaan ja viivytetään allas- ja ojarakentein.

Yleismääräykset:

Maa- ja metsätalousalueilla (MY) sijaitsevien luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeiden alueiden (luo-1 ja luo-sp) luonnonolosuhteita ei saa muuttaa eikä todennettuja arvoja vaarantaa. Tarvittaessa kohteet tulee merkitä maastoon metsänhoitotoimenpiteiden ajaksi.

Piha-alueille tai rakenteisiin saa sijoittaa ei teollisen luokan ympäristöhäiriötä tuottamattomia pienvoimaloita sekä varavoimaloita.

Rakentamattomilla tontin osilla, joita ei käytetä liikenne-, pysäköinti- tai varastoalueena, on olemassa olevakasvillisuus säilytettävä tai alue on istutettava. Kasvillisuudessa tulee suosia paikallisesti menestyviä ja helppohoitoisia lajikkeita, jotka sitovat tehokkaasti maa-ainesta.

Rakentamisesta voimajohtojen läheisyydessä on pyydettävä risteämälausunto voimajohtojen omistajilta.

Sähkönjakelun kannalta tarpeellisia puistomuuntamoita saa sijoittaa korttelialueille.

Perustaminen

Perustamisolosuhteet tulee selvittää tonttikohtaisesti ja esittää rakentamislupahakemuksessa.

Happamat sulfaattimaat

Alueella esiintyy potentiaalisia happamia sulfaattimaita. Ennen rakennustoimenpiteisiin ryhtymistä rakennettaville alueille on teetettävä maaperätutkimus happamien

sulfaattimaiden esiintymisestä ja laadittava suunnitelma mahdollisten happamoitumishaittojen ehkäisemiseksi.

Happamien sulfaattimaiden käsittelyssä ja maamassojen sijoittamisessa on noudatettava ympäristöviranomaisten ohjeita. Maaperän kaivamista sulfaattimaiden alueella tulee ensisijaisesti välttää.

Jäte ja hulevedet

Jätevedet on johdettava kunnalliseen viemäriverkostoon.

Hulevedet on viivytettävä ja käsiteltävä alueella, ennen johtamista ympäristöön tai verkostoon.

Hulevesiä on viivytettävä kiinteistöillä siten, että viivytysrakenteiden suunnittelutilavuus on 2 m³/ 100 m² läpäisemätöntä pintaa kohden. Viivytävien rakenteiden on tyhjennytävä 6-12 tunnin kuluessa niiden täyttymisestä. Rakentamislupa-asiakirjoihin tulee sisältyä hulevesisuunnitelma, joka kattaa myös rakentamisen aikaisten hulevesien hallinnan.

Hulevesien johtamisessa ja käsittelyssä on huomioitava mahdolliset happamat sulfaattimaat. Hulevesiä ei saa imeyttää maaperään alueilla, joissa on havaittu happamia sulfaattimaita, eikä näiltä alueilta saa johtaa käsittelemättömiä hulevesiä vesistöön.

Päällystetyiltä alueilta, joilta vesiin liukenee öljyä tai raskasmetalleja, on hulevedet johdettava hulevesiviemäriverkostoon öljynerottimen ja /tai laadullisen käsittelyn kautta. Riskikohteissa hulevesilinja on tarvittaessa oltava suljettavissa.

Viivytysrakenteet tulee sijoittaa vähintään 10 metrin etäisyydelle maantien suoja-alueesta.

Hulevesien viivyttämisestä ei saa aiheutua vaaraa tai haittaa naapurikiinteistöille, rakennuksille tai yleisille alueille.

Vaaralliset ja haitalliset aineet

Ympäristölle haitalliset aineet tulee varastoida siten, etteivät ne aiheuta vaaraa tai pääse leviämään ympäristöön.

Liikenne- ja pysäköintialueet sekä rakennusten tai laitosten ulkotilat ja alueet, joilla käsitellään haitallisia aineita, tulee päällystää vettä läpäisemättömillä pinnoitteilla.

Polttoainesäiliöt tulee varustaa suoja-altaalla mahdollisen ylivuodon varalta.

Paloturvallisuus

Palavan materiaalin ulkovarastoinnissa tulee noudattaa paloviranomaisen määräyksiä.

Rakennusluvan yhteydessä tulee varmistaa riittävä sammutusveden saanti.

Meluntorjunta

Alueelle sijoitettavista toiminnoista aiheutuva yhteismelu ei saa lähiympäristön loma-kiinteistöillä ylittää päiväohjearvoa 45 dBA tai yöohjearvoa 40 dBA eikä lähiympäristön asuinkiinteistöillä tai VL-alueilla päiväohjearvoa 55 dB tai yöohjearvoa 50 dB.

Auto- ja pyöräpaikat

Autopaikkoja on rakennettava vähintään seuraavasti: 0,8 ap/työntekijä

Polkupyöräpaikkojen vähimmäismäärä: 0,6 pp/työntekijä

5.7 Nimistö

Alueelle muodostuu uusia katuja seuraavasti; Veturitie (jatke), Lapväärtintie (olemassa oleva maantie) ja uusi katuyhteys Lapfjärdintieltä (Kasåsinportti).

6 Asemakaavan toteutus

6.1 Muut luvat, menettelyt ja lausunnot

Ennen alueen toteuttamista koskevan rakennusluvan hakemista tulee datakeskuksen ja mahdollisesti siihen liittyvän sähkönsiirron osalta varmistua mahdollisen YVA-menettelyn tarpeesta ja hakea tarvittavat muut luvat toiminnalle, kuten ympäristöluvut.

Mikäli YVA-menettelyn tarvetta ei selvitetä tai alueen mahdollisia toimintoja ei määritellä täsmällisesti asemakaavoitusvaiheessa, saattaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tarve tulla eteen vielä (rakennus)lupamenettelyvaiheissa (Lupa- ja valvontaviraston lausunto). Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamistarve on selvitettävä erillisellä pyynnöllä Lupa- ja valvontavirastolta (Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä, 252/2017). Kristiinankaupunki on saanut hankkeessa mukaan oleva hanketoimijalta kirjallisen varmistuksen, että näin tullaan toimimaan.

Alueelle laadittu Natura-arviointi päivitetään ja lähetetään lausunnotte ennen kaavan hyväksymistä.

Datakeskuksen omaan tarpeeseen rakennettava sähköasema ja mahdolliset varavoimakoneet saattavat lisäksi edellyttää esimerkiksi kemikaalilupaa.

6.2 Toteutus ja sen seuranta

Alueen yleiset alueet toteutetaan kaupungin tai valtion toimesta. Tontit toteutetaan yksityisten yritysten toimesta.

Alueen toteuttamista valvoo Kristiinankaupungin rakennusvalvonta. Aluetta koskee Kristiinankaupungin rakennusjärjestys.

7 Yhteystiedot

Palaute asemakaavasta tulee osoittaa kirjallisena osoitteeseen: Tekninen palvelualue, PL 13, 64101 Kristiinankaupunki tai sähköisesti osoitteeseen kristiinankaupunki@krs.fi.

Lisätietoja:

KAAVOITTAJA/ KAUPUNGIN YHTEYSHENKILÖ:

Mila Segervall, kaupunginjohtaja
Anton Ragnäs, tekninen johtaja

sähköposti: etunimi.sukunimi@krs.fi

Osoite: Kristiinankaupungin kaupunki,
Tekninen palvelualue
Lapväärtintie 10
64100 Kristiinankaupunki

KAAVOITUSKONSULTTI:

A-Insinöörit Suunnittelu Oy / Espoo ja Tampere

Katri Peltoniemi, johtava konsultti, maankäytönsuunnittelu
Puhelin: 041 731 6439
Sähköposti: etunimi.sukunimi@ains.fi
Osoite: Bertel Jungin aukio 9, 02600 Espoo

Kristiinankaupunki

Lapväärtintie 10
64100 Kristiinankaupunki
tai
Kristiinankaupunki
PL 13
64101 Kristiinankaupunki
kristiinankaupunki@krs.fi

KRISTINESTAD
KRISTIIINANKAUPUNKI

8 Lähdeluettelo:

1. Itäpuolen teollisuusalueen osayleiskaavan kaavaselostus, Ramboll, 2026.
2. Itäpuolen luontoselvitys, Kristiinankaupunki, Carita Rönn, 2025.
3. Kristiinankaupunki itäpuolen teollisuusalueen OYK, hulevesiselvitys, Ramboll, 2025.
4. [Pohjanmaan maakuntakaava 2050 » Obotnia](#), Pohjanmaan maakuntakaava 2050, Pohjanmaan liitto, 2025.
5. www.vesi.fi, Vesiaiheisen tutkitun tiedon lähde.
6. [Maankamara](#), Geologian tutkimuskeskuksen ylläpitämä verkkopalvelu.
7. [Liiteri-tietopalvelu](#), Suomen ympäristökeskuksen elinympäristön tieto- ja analyysipalvelu.
8. <https://lappfjard.fi>, Lavärtin kyläyhdistys ry.
9. [Kristinestads stad » Kristinestad](#), Kristiinakaupungin verkkosivut.
10. [Natura 2000 -alueet turvaavat Euroopan luonnon monimuotoisuuden](#), Ympäristöhallinnon verkkosivut, ymparisto.fi.
11. [RKY | Museovirasto](#), Museovirasto.
12. [Liikennemäärät | Fintraffic](#), Fintrafficin datasta koottuja rautatie-, tie- ja lentoliikenteen liikennemääräraportteja.
13. Pohjanmaan museon kannanotto sähköpostitse 10.2.2026.
14. Tegelbruksbackenin (FI0800140) Natura-arviointi ja Pohjoislahden metsän (FI0800154) Natura-arvioinnin tarpeellisuuden selvitys, Ecobio Oy, 2026.
15. Liikennetarpeen arviointi maankäytön suunnittelussa, Ympäristöministeriö, 2008
16. Happamien sulfaattimaiden kansallinen opas rakennushankkeisiin, ympäristöministeriö, 2022, [Happamien sulfaattimaiden kansallinen opas rakennushankkeisiin](#)